B. Nihan Eren

Nefeshane

ÖYKÜ

YKY
YAPI KREDİ YAYINLARI

B. Nihan Eren 1981'de Tekirdağ'da doğdu. Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Sinema-TV Bölümü'nü bitirdi. Yeditepe Üniversitesi'nde Karşılaştırmalı Edebiyat alanında yüksek lisans yaptı. *Kör Pencerede Uyuyan* kitabı 2015 Cevdet Kudret Edebiyat Ödülü'nü aldı.

Kitapları

Öykü: *Yavaş* (YKY, 2008), *Kör Pencerede Uyuyan* (YKY, 2015), *Hayal Otel* (YKY, 2020), *Nefeshane* (YKY, 2023).

B. Nihan Eren'in
YKY'deki kitapları

Yavaş (2008)
Kör Pencerede Uyuyan (2015)
Hayal Otel (2020)
Nefeshane (2023)

B. NİHAN EREN

Nefeshane

Öykü

YAPI KREDİ YAYINLARI

Yapı Kredi Yayınları - 6136
Edebiyat 1758

Nefeshane / B. Nihan Eren

Editör: **Cennet Türker**
Düzelti: **Filiz Özkan**

Kapak tasarımı: **Nahide Zarifoğlu**
Sayfa tasarımı: **Mehmet Ulusel**
Grafik uygulama: **İlknur Efe**

Baskı: Sena Ofset Ambalaj, Matbaacılık Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.
Maltepe Mah. Litros Yolu Sk. 2. Matbaacılar Sitesi B Blok
Kat: 6 No: 4NB 7-9-11 Topkapı - Zeytinburnu / İstanbul
Telefon: (0 212) 613 38 46
Sertifika No: 45030

1. baskı: Istanbul, Şubat 2023
ISBN 978-975-08-5538-2

© Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş., 2022
Sertifika No: 44719

Bütün yayın hakları saklıdır.
Kaynak gösterilerek tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında
yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş.
İstiklal Caddesi No: 161 Beyoğlu 34433 İstanbul
Telefon: (0 212) 252 47 00 Faks: (0 212) 293 07 23
http://www.ykykultur.com.tr
e-posta: ykykultur@ykykultur.com.tr
facebook.com/yapikrediyayinlari
twitter.com/YKYHaber
instagram.com/yapikrediyayinlari

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık
PEN International Publishers Circle üyesidir.

İçindekiler

Nefeshane • 7
Serviler Altındaki Adamın Soluğu • 17
Kaplumbağa Terbiyesi • 25
Leyla'nın Üflediği • 33
Nazsız Niyazsız • 41
Üstü Örtülü • 51
Süpernova • 58
Bir Nefes, İstanbul • 72

Nefeshane

Balta ağırdır. Havayı yardığı o sesi duyamazsın. Ama sen duydun. Duyunca uyandın. Şavkını aydan alan bir parıltı gözünün önünde kendi iniltisiyle inip kalktı. İnip kalktı. Neyi kestiğini görebilmek için uzandın. Gözlerin aydınlığın ve karanlığın belirsizliğinde bir şeyleri görmeyi umarak bakındı. Göremediler.

Göremedin. Bir siyahın içindesin. Siyah. Onu görmüyorsun. Onu yaşıyorsun. Yaprakların hışırtısısın. Bağlı olduğun çimenin ıslaklığısın. Toprağın nemisin. Topraktan bedenine uzanan envai çeşit beşerin ıslak ıslak gelişlerinin kendisisin. Kımıltılı bir kurtsun. İştahlı bir böceksin. Meraklı bir faresin. Varmak istemediğin ne varsa, ne kadar can varsa sana uzanan, hepsi artık sensin. Geliyorsun. Onların nezdindesin. Onların aslısın. Kargasın. Alınamayan nefessin. Karanlığın görünmezliğisin. Baltasın. Aysın. Ormanın derinisin. Topraksın.

Sen ölüsün.

• • •

Güneş pencereye bütün sıcaklığıyla vuruyor ve bana uyan diyor. Uyan ve yaşa. Gün başlıyor. Saati erteliyorum. Uyanmayı. Kalkmayı. Yaşamayı erteliyorum. Yüzümü yıkamalıyım. Çayı koymalıyım. Dolapta peynir var. Zeytin var. Hayatın bize sundukları var. Fırından mutfağa, mutfaktan koridora, koridordan odalara taşan bir koku var. Bir terin. Bir yaşamanın. Bir gülmenin. Ve ağlamanın kokusu. Bir doğurganlığın kokusu. Sütün. Sehpanın köşesinde var. Koltuğun çukurunda var. Kapının pervazında var. Elimin sıcağında var. Ekşi ama limon değil, bebek boynu ama maya değil, toprak ama filiz değil. Ben odayım. Pencereyim. Oyuncağım. Banyo dolabındaki beyaz sabun kokulu havluyum. Lavabonun ışıltısıyım. Saat çalıyor. Bana kalk diyor. Ben eşyanın tabiatıyım. Ağırlığıyım. Onu kuranım. İçinde dağılanım. Bir uykuya gömülenim.

• • •

Kımıldayışların zihninde. Bedenin ağır. Bedenin ne? Zihnine külçe kelimesi geliyor. Sen külçesin. Bu seni güldürüyor. Külçe beraberinde sana som altınların pırıltısını getiriyor. Oradan Kapalıçarşı'yı hatırlıyorsun. Ve buna şaşırıyorsun. Artık o dolambaçlı sokaklarsın. Kahve içiyorsun. Tadındaki acılık seni susatıyor. Kavuruyor. Ağzının içi baştan başa telveden bir karalık. Bu, toprak. Onu emmek istiyorsun. Ağaç köklerine yürüyen suya ermek istiyorsun. Kanmak istiyorsun. Yok. Su hep yaptığını yapıyor. Sana değmiyor. Varmak istediği noktaya, köklere uzanıyor. Kök oluyorsun. Su oluyorsun. Kımıltılı bir solucan oluyorsun. Başını kaldırdığında üstüne örtülmüş kubbeni görüyorsun. Artık ona merbutsun. Anlıyorsun. Çocuksun. Bir hamam taşında yatıyorsun. Külhandan gelen bir sıkışma. Nefes almak daha da zor şimdi. Buğu, senin dışında kalan bütün alanı kaplayarak yayılmış. Genişlemiş. Genişlemesi, dağılması, sıkışması yalnız ciğerini zorladığı için değil, seni kapsadığı için, senin dünya üzerindeki yerini almaya böyle teşne olduğu için, seni böylesi görmezden geldiği için ağır geliyor. Haydi bir nefes daha. Ağzına yine toprak doldu. İtiyorsun. İşte yine suların ve buharın içindesin. Babaannene bakıyorsun. Bacaklarına değen memeleri seni korkutuyor. Kubbenin fil gözünden düşen huzmeler genç ve yaşlı, doğurmuş, doğurmamış, endamlı ve kaknem bütün kadınların çıplak bedenlerinde kırılıyor. Dümdüz göğsüne bakıyorsun. Memelerin henüz yok. Gelecek diyorsun. Gelecek önümde diyorsun. Senin hiç bilemediğin o müphem geleceğe ulaşarak kadın olmuşların yuvarlak bedenleri seni sabırsız bir çocuk yapıyor. Ellerini buharla kaynaşan ışığa tutuyorsun. Pembesin. Kanını görecek gibisin. Bunlar et. Göbek taşında yayım yasım uzanan gövdeler, yağ katmanları arasına gençlik ve güzelliğini gömenler, sarkmış kulak memeleri körpe üzüm tanesiyken kor iğneyle delinenler, rahmini sonsuz bir açılıp kapanmayla yeşertenler ve dahi kurutanlar arasında sen. Tüm bunların içinde senin çocuk bedenin, büyüyüp serpildikçe başına geleceklerin ürküsüyle titriyor. Teamüle aykırı davrandıkları için apış arasına cehennemde ateş sokulacak olan etler, üreyemediği için bir tercih olmaktan çıkarılıp karanlık odalarda yalnızlığa itelenen etler, sert bir itikadın ve kabir azabının terbiye

ederek kuruttuğu, pıtrak gibi açılamadan mühürlediği etler. Kırık dişli, ağrılı ağzını açа açа gülen etler, ince ellere sahip nazenin etler, uzun gerdanlı, yuvarlak memeli etler, uzun bir burnun safi kemikten oluştuğunu somurtunca daha çok belli eden etler, işeyen, kusan, hazla inleyen, acıyla kıvranan ve her türden rayihayla dolup boşalan etler. Her ay kanayan. Dokuz ayın sonunda içinden bir kordonla kese çıkaran. Yaşlandıkça çişini tutamaz olan. Kocadıkça bıyıklanan. İsyana benzer, öfkeye benzer, acıya benzer ve gülmeye benzer seslerini yastıklara gömen, yalnız hemcinsi arasında atılacak bir kahkahayı edep belleyen etler. Nefes alması bile terbiyelenen etler. Bir erkeğin varlığına armağan gibi sunulan, adanan etler. Hayran olunası etler. Ve onların arasında sen. Bu etler içinde bir et olmak istiyorsun. Bedenini büyütmek, dünyaya açılmak, yayılmak, onda bir yer kaplamak istiyorsun. Ama şimdi toprağın altında akmayan kanının donukluğunu duyuyorsun. Bedeninde toplanmış bu yoğun ve bütünlüklü pıhtı senin. Sensin. Artık karanlıktasın. Babaannen kubbeden düşen ışığın altında iyice belirginleşen yaşlılığı ve çirkinliğiyle tepesinden inen suların ardından büyük büyük gülüyor. Etler yıkanıyor. Hepsi yıkanıyor. Gözlerini kaçırıyorsun. Derin bir nefes için uğraşıyorsun. Ve sevmediğin ne kadar an olacaksa, bunu hep yapacaksın. Gözlerini kaçıracaksın. Hayattan korkacaksın.

Henüz bilmiyorsun. Ama işte geleceğe geldin.

Geleceği de bitirdin.

• • •

Yatağımdan sıyrılır gibi kalktım. Hayat bana uyan dediği için uyandım. Çünkü benden istenenleri hep yaparım. Ütüler dağ. Çocukların sınav kâğıtları. Buzdolabında yeni sabahı bekleyenler, ben buradayım diyenler, beni çıkar diyenler. Mecbur çıkaracağım. Bekleyenin bekçisiyim. Pencerelerin aralığıyım. Bir hava dolsun diye bekleyenim. Evin köşesiyim. Görevin tamamıyım. Hepsi benim. Ben evim. Gömlekleri dümdüz edenim. Üstüne bir kravat bırakanım. Kravatların rengini seçeceğim. Renk olacağım. Maviye lacivert, laciverde krem, kreme bordo olana kadar. Renkten renge girenim. Bluzlarımı kın edeceğim. Bir eteğe gireceğim. Etek olacağım. İntizamı aramayacağım. Onu kurmayacağım. Muntazam ben

olacağım. Saçlarımı taramayacağım. Saç olacağım. Başımın üstüne yerleştireceğim. Bir nefesi bekliyorsam bile, beklediğimi unutacağım. Unutacağım ki o, pencereden girsin. Bana dolsun. Dolsun.

Ben almayanım. Ben almayı beklerken beklemek olanım. Çocuklarımdan önce küçüğünü, sonra büyüğünü gidecekleri yere gönderenim. Her şey hazır olduktan sonra uyanmayı seven kocamı uyandıranım. Ben çalar saatim. Uykunun kesintisiyim. Uyandıran bile değilim. Ben uyanmayım.

Ben okula gidenim. Edebiyatın bilgisini ellerimi açа açа öğretmeyenim. Hayır öğretmeyenim. Ben öğretmek fiilinin oluşuyum. Bilgiyim. Okulun tuğlasıyım. Okulun taşıyım. Sırasıyım. Bildiğimi canlılıkla verenim. Kendimi açanım. Sonra zil çalacak. Ve ben okulun bahçesindeki ceviz ağacının altında oturacağım. Ve bana nöbetçi öğretmen diyecekler. Ama bilmeyecekler ki ben nöbet etmeyeceğim. Ağacın nefesi olacağım. Ağacın nöbeti olacağım.

Kökün kendisi olacağım. Ağaçlar bile buna şaşıracaklar.

• • •

Okuldasın. Pencerenin önünde. Önlüğünün kolalı yakası ince boynunu sıkıyor. Diyorsun, beni buraya kim bıraktı? Saçların tepede kın gibi bir kuyruk için çekilirken gözlerini de yanına katmış, almış, götürmüş. Birer badem, ince yüzünün iki yanında oturuyor ve erik ağaçlarının çiçeğe duruşunu izliyor. Sen en önde parlayan değilsin. En arkalara saklanmak da senin harcın değil. Hiç olmayacak. Sen ortalardan seyredensin. Bakansın. Sınıf mahmur. Sınıf akıbetine aceleci. Sınıf sabırsızlığına bıkkın. Seni bir yerden aldılar. Bir yere bıraktılar. Sana ol diye zaman verdiler. Çünkü geleceği sana buralar verecek. Öyle dediler. Olmak. Olmak bir geleceğin şanlı belirsizliği gibi, olmak bir anlamın hep aranan beyhudeliği gibi, olmak bir kıvam arttırıcı gibi. Olmak. Ama henüz hiçbirini bilmiyorsun. Topuklu ayakkabılı o kadının sınıftaki tak tak yürüyüşünün senin suretin olacağından habersizsin. Habersizsin. Habersizdin. Kımıldanıyorsun. Habersiz vedanı işte şimdi görüyorsun. Ayaklarına bir kurt ailesi yürüyor. Başparmaklarından başlıyor. Kemikli ayaklarının ucunda dizili o beş kardeşe doğru ilerleyen bir açılma ve kapanma. Yenme. Kanama. Sen artık buradasın. Halbuki ardında

kalan o capcanlı âleme, bedenini iki kez açıp kapatarak iki canı kanla terle getiren de sendin. Doğurmuştun. Hayata sen getirdin ve her ikisine de iyi baktın. En azından bunu becerdin. Ve büyümeye bile başladılar. Sana artık muhtaç olmadıklarını kendi kendilerine ve senden azade nefes alarak kanıtladılar. Bedeninin yaşam vermek için girdiği tüm bu acı verici çabalar, işte geçmiş. Bunu o zaman bilir miydin? Bilir miydin?

Toprağın altında bilgi yok. Ödev de. Sevgi de.

Şimdi görüyorsun.

• • •

Bir hayvan olarak doğmadığıma üzüldüğüm o eski günlerimi, Boğaz kenarında kendime gemileri izletirken yeniden hatırladım. Bir hayvan olarak doğmak. Kedinin dişleriyle yırttığı bir keseden çıkıp gözlerimi on beş gün yumulu tutmadım. Bir tavuğun altındaki kuluçkası, bir balığın yumurtası olmadım. Bir kuzu olmadım, baharda ayaklanmadım. Bir timsah değildim bilmediğim bulanık sularda koca ağzımı açmadım. Bir inekte geviş getirme, bir öküzde çırpınma, bir böcekte çürüyene yönelme olmadım. Bir ette kurtlanmadım. Yumurtamı çıtlatmadım. Avlanırken av olmadım. İnsan eti dişleyen bir köpek, taze mezar eşeleyen fare, çöp karıştıran sıçan, ekin bitiren kunduz, kümes dağıtan tilki olmadım. Dünyaya sadece doğmak, üremek ve sonra da ölmek için gelmediğini kendine ikna için medeniyet yaratmış insanlığın bir parçasıyım. Maalesef buyum. Bu gerçeği unutmak için ben gemilere gelirim. Onlar muazzamdır. Vapurların ve gemilerin hatta kayıkların ve sandalların su üzerinden birbirilerine hiç temas etmeden geçebilmelerindeki bu gizli asaleti, matematik, fizik ve gemicilik terimleriyle açıklayamıyorum. Açıklanamaz. Yapmasınlar. Bu nefeslenmedir. Mesafelenmedir. Taç mesafesi. Kök mesafesi. Neydi bunlar? Hatırla. Bunlar ağaçlara ait. Ağacın yekpare varlığının, azametiyle ayakta durabilmesinin, kendiyle öbür ağaçlar, kendiyle hava, kendiyle hayat arasındaki ilişkili ilişkisizliğinin, derinliğinin o mükemmel tekliği. Özgürlük. Bir martı havalanıyor bankımın yanından. Bu anın güzelliği, denizden gelen bu esinti kalbimi genişletiyor. Bu benim aralığım. Hayatımın bir

nefeslenme eksikliği olduğunu yeniden kavrar kavramaz, soluğu burada alırım. Hep alırım.

Yine aldım.

• • •

Bu aralık gerçekten varmış, şimdi görüyorsun. Köklere dolanarak yatıyorsun. Ama onlar birbirlerine değmiyor. Bir fotoğraftan eksikli bir gülüşle bakıyorsun şimdi kendine. Türlü hayallerle geldiğin o koca şehrin, o kaç yüz yıllık koca üniversite kapısının taş ayağının önünde; yarı meraklı, yarı endişeli, yarı muzip o çocuksu gözlerini kısarak eksikli, yarım gülümsüyorsun. Bu fotoğrafın, sonraki yıllarda ona her bakışında içini acıtacak. Ve diyeceksin, hazırlıksızdım. Neye hazırlıksızdın? Gizlemeye. Seni yöneten ve senin ortaya çıkmasın diye telaşlardan telaş beğendiğin, kendine muntazam bir yaşam kurarsan ortaya çıkmayacağına inandığın o yaban kötülüğünü, taşlaşmış bedeninle bile, işte yeniden hissediyorsun. Hani saklayacaktın. Ölsen de saklayacaktın. Ne kadar gizleyebildin? Yaşamayı bir görev, sevmeyi bir ödev bellemeni seni musalla taşında yıkarken görebildiler mi? Anladılar mı? Memelerinde ve rahminde, zihninde ve kalbinde bütün aksinde beliren bir karmaşayı, bir teklik hissini, güçlü bir nefes alma güdüsünü, sert bir zevkle yanan bir ağaç olduğunu, meydan okumanın bile sende ancak bir evcillikle uyanabildiğini, ateşlerde titreyen bir yüzü, o kahredici fedakârlığını ve buna eda ettiğin yaban ve evcimen ama sessiz isyanı ve bütün bunlara veda edişindeki o acıklı yanı kime gösterebildin?

Üç defa sabunlandın. İki havluyla kurulandın. Gizli geçitlerine pamukları aldın. Donmuş etini sıcak sularla bile çözdüremediklerinde onlara ne dedin? Kendine ne dedin?

Bir veda bile edemedim.

Yaşamayı beceremesen bile, kendini bir türlü anlayamasan bile yaşamı ve kendini bu kadar sevdiğini ancak bu taşa yatınca anladığını ama çok geç kaldığını.

Ama çok geç kaldığını.

Kime diyebildin?

• • •

Konuşmak istiyorum. Kiminle? Tanımak istiyorum. Neyi? Bilmek istiyorum. Hayatı. Damarlarıma nasıl gelirse su. Derinliklerimde bir kıpırdanış ve onun yankısı. Ama unuttum ve valizleri hazırladım. Üçünün de beresi. Üçünün de eldiveni. Üçer çift çorabı. Üçer çift çamaşırıyım. Prizlere son kez baktım. Fişlerin hepsini bir bir çıkardım. Fırının saati söndü. Güneşlikleri indirdim. Güneşlik oldum. Kapandım. Evin artık nefes almadığını anlayana kadar hem ev oldum. Hem soluk. Hem kilit. Buzdolabının sessiz evdeki tıngırtısını duydum. Ben artık tıngırtıyım. Koridordaki sessiz bir yürüyüşüm. Ben son kontrolüm. Son bakışım. Vedayım. Son nefesim.

Biz artık dördümüz, karlı dağda geçmesini umduğumuz bu üç günün heyecanıyız. Arabaya bindim ve gülümsedim. Çocuklar arkada uyuyacaklar. Üstlerini örtmedim. Ben onlara örtüldüm. Şehrin dik, sapa yokuşlarından ve soğuk sokaklarından geçtik. Işıklı caddelerine çıktık. Köprüden Önce Son Çıkış yazısını gördüm ve manasını sezemediğim bir ürpermeyle, oturduğum koltuktan, radyoya uzandım. İstedim ki sesler bana sezdiğimi unuttursun. Bastırsın. Şu her şeyden azade duran, boşlukta asılı köprüye vardığımızda, onun yerçekimsizliğiyle şehre bambaşka bir oluş verdiğini görüp yine şaşırdım. Ortasından boylu boyunca geçen koca nehir sayesinde hem birleşmenin hem de ayrışmanın kendisi olduğunu kavradığımda bu şehrin, ortasındaki yarıkla yaşayan, yaşamak zorunda kalan kendi kalbime baktım. Korktum. Yeniden, radyodaki istasyonlar arasında gezindim. Ses. Ses yalnızca ses. Benim sesimi ancak bu bastırır. Bastırdım. Pencereyi araladım. Yüzüme İstanbul'un serin nefesi vurdu. Bu şehre son kez baktığımı içten içe sezerek, köşelerden, sapaklardan, yol ayrımlarından geçtim. Boğazlı kazağımın yakasını çekiştirdim. Garipçe'den başlayan ve akıp geldiği şu derin ve soğuk aralıktan beni arabanın içinde bile bulan o koca soluğu göğsüme tam alamadan, yine kaybettim. Bu esinti denizin üzerinden, çok sevdiğim gemilerin kıvrımlarından geçti ve Sarayburnu'na doğru keskin bir hızla yürüdü. Yürüdü. Ve oradan uzaklara, ta uzaklara, çok uzaklara doğru gitti. Görmediğim ama ılık olduğunu sezdiğim yerlere varacağını anlamanın yangınıyla kaldım.

Güneş dağların arasından belirdi.

Ve karlı dağa vardık. Beyazına uzun uzun baktım.

• • •

Bu gece, bu karanlıkta ilk gecen ve işte artık sahiden yalnızsın. Göremediğin gökte yıldızlar titrerken, hissediyorsun. Beline yılanlar dolanıyor. Böcekler ayaklarında ve farelerin kımıltısı saçlarının dibinde. Dolgun memelerindeki bu siyahlık da ne? Dört bacağıyla ağır ağır üzerinden geçtiğini görüyorsun. Tümseklerine çıkıyor. Göbeğinden yürüyor. Yeni âlemindeki bu ayartılabilmişliğinden duyduğun yenilgi ve kendi lezzetinin verdiği utanç bile ölmüş olduğun gerçeğinin önüne geçiyor. Şaşırıyorsun. Halbuki artık bu âleme aitsin. Sen artık bir çürümesin. Bir ağaç kökü sün. Topraksın. Bir fare dişisin. Oysa sen, seni yatırdıkları bu yerde bir kısrak olmak istiyorsun. Koşmak istiyorsun. Yattığın yerden kalkmak istiyorsun. Kökleri çekmek. Toprağı itmek. Yapamıyorsun. Bir balta inip kalkıyor. İnip kalkıyor. Neyi kestiğini görmek istiyorsun. Ama artık sen toprağın nemisin. Yaprağın çiyisin. Boylu boyunca yatırılmış bir ıslaklıksın. Nefes almak istedikçe ağzına dolan bu toprak sana ciğerini karlar içinde dondurduğunu hatırlatıyor. Ne yaptığını gösteriyor. Neyi feda ettiğini görüyorsun. Bir başına buyruk nefes uğruna, istikbaline uzanacak bütün nefesleri bedel niyetine verdiğini anlıyorsun. Sen artık aysın. Uyuduğun müddetçe toprakta açacak bir çiçeksin. Bir topraksın artık.

Bembeyaz bir dağ yamacında nefes alamadan donup kalmış bir kar tanesisin.

Soğuksun.

• • •

Otelin penceresinden baktım. Dağ beni kendine çağırdı. Heybetliydi. Ve beyaz. Sonra döndüm odaya baktım. İki çocuğum ve şu adamın uyuyuşlarıyla kendim arasında, yine ne tam açabildiğim ne vurup kapayabildiğim bir kapı gördüm. Aldığım çağrıyı beklettim. Uzattım. Valizleri açtım. Tek tek boşalttım. Kazakları katlarken kazak oldum. Atkıları dolaba koyarken atkı oldum, uyuyan boyunlarına dolandım. Şah damarları. Şah damarları. Oradaydım. Oydum. Her vuruşa ben sessiz kaldım. Sessizlik oldum. Eşyadan ona değmeden geçtim. Saatleri değiştirmedim. Yelkovanı yerinde bıraktım. Akrebin yavaş kımıltısı oldum. Onların uykusuna dönüştüm. Bir tek pencerenin dışından bana bakan dağ uyanıktı.

İkimiz uyanıktık. Ve ağaçlar uyanıktı. Yağan kar uyanıktı. Odadan çıkarken uykularını son defa gördüm. Küçük oğlum yerinde kımıldandı. Alnındaki terli tutamına baktım. Özleyeceğimi bilerek baktım. Öptüm. Terinden öptüm. Beni tanıyan herkes aksini söylese de ben sevmeyi bilirim. Sevmeyi iyi bilirim. Kalbim bunun içindir. Ve sevmeyi, çok sevmeyi bilerek kapıyı kapadım. Kalbimin ezelden bildiğiyle kapadım.

Dağ beni kendine çağırdı. Kendine çağırdı. Uzaklarda bir nefes varmışçasına. Bir soluğun vaadiyle. Çağırdı. Yürüdüm. Yürümek neyse öyle yürüdüm. Yürümenin kendisi oldum. Adım oldum. Karlı ormana sonunda kavuştum. Bacaklarım karlara daldı çıktı. Daldı çıktı. Saçlarım alnımda sarkıt oldu. Dünyaya diklendiler. Orman önümde açıldıkça ben içine girdim. Yeni dehlizlerinde yeni çağrılar, yeni beyazlıklarında yeni kuytular buldum. Hepsine bir bir çekildim. Orman bana seslendi. Serviler adımı çağırdılar. Seslerine cevap verdim. Gittim. Yürürken yürümek oldum. Yürümeye dönüştüm. Ellerim ve ayakların bedenimin ucunda yanarak sallandılar. Öyle üşüdüm ki burnumun düştüğünü duydum. Yokladım. Yerindeydi. Önce çok titredim. Sonra yandım. Çok yandım. Karda alev, buzda ateş oldum. Dağ beni karanlıklarına aldı. Sakladı. Kendi içine kapattı. Rahatladım. Bu kuytunun çeperi, bir nefesin ciğerdeki zarıydı. Öleceğimi de işte böyle anladım. Gülümsedim. Öyle bir merhaba. Şaşırdım.

Bir hoşça kal demek istedim. Dedirtmediler. Karlar, işte seni aramıza aldık dediler. Aldık dediler. Derken uykum da geldi. Ve çocuklarımı böyle unuttum. Onlar yaşarlar. Ölen benim. Anladım.

Ne olur dedim, ne olur azıcık uyuyayım. Tamam, dediler. Beni bıraktılar. Bu tatlı uyumada sıcak bir gülümseyiş buldum. Derin bir nefes buldum. Bırakmadım. Bu uyumamda kimse ağlamadı. Kimse uyanmadı. Benden kimse bir şey istemedi. Böylece ayaklanmadım ve ısındım. Bir rahatlık. Bir ılıma. Gevşeme. Ve soluk. Buldum. Uyudum.

Bu uykuyu bırakmadım. Bırakmadım. Ciğerlerimin acıtması. Zarın yırtılması. Bu acımayı bile sevdim.

• • •

Balta ağır. Havayı yardığı o sesi duydun. Ama nerede olduğunu önce anlamadın. Bu güç nedir bilemedin. Gözlerini açtın. Gözbebeklerine toprak doldu. Ensende büyükçe bir taşın acıtması. Ağzında bir kuruluk. Bir su istiyorsun. Su. Seni buraya bırakıp gitmişler. Kökler ve çatlamamış filizler, larvalar ve yumurtalar, termitler, yattığın toprağın altında canlanmaya, seni kemirdikçe palazlanmaya teşne şu kara kalabalık etrafını sarmış, kımıldanıyor. Ellerine bakıyorlar. Belinden geçiyorlar. Tümseklerine çıkıp, çukurlarına dolacaklar. Gözlerini alacaklar. Etini alacaklar. Bu etle bir yavru yılanı büyüteceksin. Ona nefes olacaksın. Bir hayvana dönüşeceksin. Bir yılan olacaksın. Sonunda, bir hayvan bedeninde yeniden... Nefes alacaksın.

Gözlerin karanlığın belirsizliğinde bir şeyleri görmeyi umarak bakınıyor. Şavkını aydan alan keskin bir parıltı gözünün önünde kendi iniltisiyle inip kalkıyor. İnip kalkıyor. Bu bir balta. Bir şeyleri kesmeye, bitirmeye gelmiş. Kordonunu kesmeye gelmiş.

İçinden kirli ve temiz kanların geçtiği bedeninin, şimdiye dek alamadığı türlü nefesler için intizar etmeyi nihayet becerebilirsin. Sonunda kendini kalp ile tasdik, dil ile ikrar edebilirsin. Bak ve anla. Artık bir hayvansın. Kuzgunsun. Yatan öbürküler ve sen, yeraltının birbirine değmeden geçen gemilerisiniz. Sıra sıra. Azametli.

Ve balta bir kere daha iniyor. Kesiyor. Uzaklarda bir karganın boğuk ötüşünü duyuyorsun. Boşluğa bağırıyor. Yeryüzü dönmeye devam ediyor.

Hep nasıl olduysa.

Serviler Altındaki Adamın Soluğu

Karıma bu gece burada nezaret ve vekâlet edenlerin kimler olduğunu düşündüğümde, çocukluğumda öğrendiklerimin hiçbirinin hükmü kalmıyor. Çünkü o yalnız. Cennet ve cehennem neyi değiştirebilir ki? Onu bir mezarlıktan beklenmeyecek kadar güzel olan Aşiyan'a getirdiğimizde öğlendi. O zamandan bu zamana, artan bu fırtınada bekliyorum. Nöbetteyim. Gitmeyeceğim. Çünkü bir kefaret ödüyorum.

Karım, nasıl derler, ilginç bir insandı ve ben onu anlamadım. Anlamadığımın idraki için, karlar içindeki kaskatı bedenini görmem gerekti. O hayattayken, benim kayıtsızlığımı belki gaddarlık olarak görmüştür, sessizliğimi belki uzaklığıma yormuştur. Belki beceriksizliğime. Onun her sabah yetişkin öğretmen zırhını giymek için zorlandığının farkındaydım. Yine de hiçbir şey yapamadım. Şimdi bu beni günahkâr bir insan yapmaz mı? Nedameti hiç getirilmeyecek bir günahın insanı olmayı, hangi serviler altında nöbet tutmak temize çekebilir?

Çocuksu bir insandı. Ama çocuksu insanlara mahsus o sevinçli teslimiyet onda yoktu. Öğretmen olmak için gelip üniversite kapılarına dayanan binlerden biri olduğu bu şehirde, onun içinde neleri taşıdığını bilmeyi en başlarda ben de istedim. Ama yalnızca yaptıklarını görebildim. Davranışlarının sebebini anlayamadım. Edebiyat öğretmeni olduğu lisenin bahçesinden bir hışımla çıkıp kendine gemileri gösterdiğini –o böyle diyordu– fark ettiğimde, onun da herkes gibi Boğaz'ı izlemeyi sevdiğini düşünmüştüm. İki çocuğumuzu doğurup büyütmeye koyulduğunda bile, yine de gizinin manasına eremedim. O Selimiye'yi seviyordu. Ben ona meftundum. Önce Çeşme-i Kebir Sokak'ta bir kiralığa çıktık. Hiç kimseye benzemediği, öyle aklına estikçe Üsküdar'a kadar yellim yelalim inmelerinden belliydi. Bu ikilemeyi de ondan öğrenmişimdir. Ondan çok şey öğrendim ve hiçbir şey öğrenemedim. Anlayamadığın bir kadına vurulmak... İşte vurulmanın gerçek sebebi

bu karmakarışık gizemdir. Filmler bunlardan söz etmiyor. Filmler duygular konusunda hep yapmacık ama karım, çok sevdiği şu hayat gibiydi. İçten ama karmaşık, farklılığının üstünü çoğu zaman örten ama beklenmedik zamanlarda açan, kimi zaman İstanbul kadar sesli ama onu duymak istediğimizde susan, açık gibi davranan ama sıra içine almaya gelince kapanan, geçmişi her daim kaynayan ama gözünü aynı zamanda yarına da diken. Evet böyleydi. Ama şimdi bu aile kabristanında sessizlikler içinde uyuyor. Uyuması bile beklenmedik oldu. Dağda donmuş. Savcı intihar ettiğini söylediğinde bir sebep aradım ve onu hiç tanıyamadığım için de çok sebepler buldum. O güzeller güzeli bedenini benimle birlikte İstanbul'a bırakmadılar önce. Getiremedim. Bu sabah, gerdanından karnına kadar boydan boya uzanmış bir yarığın iki yanının çalakalem birbirine teyelleniverdiği bedenini alıp İstanbul'a getirebilmek için savcılıkta, adli tıpta bir sürü belge imzaladım. Karımı almaya değil de notere, maliyeye, belediyeye evrak işleri halletmeye gelmiş bir adam gibiydim. Sabah olduğum kişiyi, şimdi bu karanlıklar içinde onun başucunda otururken hatırladığımda, dehşete düşüyorum. Karımın teslim alınacak bir kargo paketine dönüşmüş olması. Bunu nasıl kabul edebildim? Savcılıktaki o adam, gerçekte kimdi?

Bazen, başımıza gelenin gerçek manasını idrak etmek imkânsız hale geliyor. Bu, eğer hayatta büyük bir yarılmanız yoksa, filmlerde edilen türden ve olağanüstü anlamlı görünen ama aslında sıradan, içeriksiz ve işlevsiz olan bir cümle yığınından ibaret gibi duruyor. Fakat öyle değil. Sabah, varlığım bir makineye dönüştü. Yapılması gerekenleri yapıp geçen bir şeye. Ben dönüşmedim. Varlığım, ruhum dönüştü. O ben değildim.

Sonra ben olmayan o şey ve artık karın olmayan o kutu, birkaç gün önce kendimiz olarak gittiğimiz yoldan geri döndük. Ataşehir'i geçip Kadıköy-Üsküdar yol tabelalarına vardığımızda, onu kaybettiğimi anladım. Bir daha yaşanmayacaktı. Kuzguncuk Vapur İskelesi'nin yanındaki bankta yan yana soluklanmalarımız, Bostancı'daki Hatay Meyhanesi'nde Sıcak Nal'ın imzalı kapağının altında oturmak için diretmesi ve daha oturur oturmaz, esas Kadıköy'deki günlerine yetişecektik demesi. Çınaraltı'nda üç yaz önceki o depdeli dolu fırtınasında kopmuş dala her seferinde hayret etmesi. Sahildeki mısırcıdan aldığı, yazın ilk tuzlu koçanını neşeyle dişle-

mesi. Kestane dumanını sevmediği için hemen yolunu değiştirmesi. Bütün yaz giydiği sandaletlerden sonra her sonbahar başında kışlık pabuçlarının muhakkak vurması. Tekrarı olmayacaktı. Bir daha Burgaz'a geçemeyecektik. Kalpazankaya'ya kadar bir daha yürüyemeyecektik. Geceliğini katlayıp yastığının üzerine bırakamayacaktı. Bu kavrayışla ağladığımda o yeniden karıma dönüşmüştü, ben de bana dönüşmüştüm. Ruh yerine gelince anlıyor insan; ikimiz arasında bir nefes eksikliği var artık.

Bir sabah alacasında Kartepe'ye varmak için yola çıktığımızda bunu yapmayı planlamış mıydı? Tatile gitmiştik. Yoksa yine bu son hamlesi de onun için tahmin edilemez miydi? Bunu bilmeyi ne çok isterdim. Biz çocuklarla otel odasında uyurken o çıkmış, karlı dağa varmış. Uyumuş orada. Uyumuş.

Donmuş.

Her bir taşın üzerindeki serviler şimdi fırtınada eğiliyor. Bu şehirde nice nefesler alıp vermiş sonra her biri derin uykulara dalınca, genci yaşlısıyla hepsini bağrına basmış bu geniş ve kadim aralığa bakıyorum. Göz alabildiğine sıra sıra. Uyuyanların fısıltılarını duymuyorum. Duymak istemiyorum. Çünkü ben annemin mermeri üzerinde oturmuş, onun yanına bıraktığım karımın sesini duymak istiyorum. Burada bir başına ne yapıyor? Bana anlatsın istiyorum. Anlamak istiyorum. Yapamadıklarımın sitemini sunsun, göremediklerim için isyan etsin; onu, içini, dününü ve bugününü sormayı benliğini gerçekten anlamayı beceremediğim için bana kızsın istiyorum. Neyi yapamadım, söylesin. İntizar etsin bana. Onu nefes almaktan men edeni bana anlatsın, dinleyeceğim. Kulaklarımla değil, beynimle bile değil, bu sefer gönlümle dinleyeceğim.

Öğle namazından gelişimizden beri burada oturuyorum. Geçmişi düşünüyorum. Onun bir fotoğrafı var. Taşrasından gelip de ilk senesini okuduğu o hayran olunası koca kapılı okulun önündeki hınzır gülümsediği. İstanbul'daki ilk fotoğrafım dediği o kıza ne çok bakardı. Orada, kendinde acaba kimi görmüştü? Buradan ne istemişti? Neyi bulamamıştı? Bir öğretmenlik, bir ben, iki çocuk, istediği muhitte bir yaşantı. Eski evimizin önündeki söğüde vurgundu. Oldu sanmıştım. Kendi halindeliğinde zapt edilemez ama çok sevilecek bir yan, evimizle olmasa bile bu hayatla kendisi arasında kurduğu kendine özgü muazzam bir birlik görürdüm. Teklik

bulurdum. Hayatla onun arasında, karmakarışık İstanbul'la karımın buruk neşesi arasında sürüp giden bir anlaşma. Bir dostluk. Vardı. Beni günün birinde bırakacağını, bir şekilde, ne bileyim, sezsem ama düşünmek istemesem bile, bir gün benden çekip gideceğini duyamayacağım bir şekilde kendime söylesem bile, onun İstanbul'u terk edeceğini hiç düşünmezdim. Şimdi dalgalanıp duran servilere, tepeden görünen kapkaranlık Boğaz'a bakıyorum. Ve. Belki de bir tek onu terk etmedi. Bağrına saplandı.

Bir akşam, işten döndüğümde iki çocuğumuzu evde yalnız bulmuş, Üsküdar'ın o güzelim tepelerinde alçala yüksele, nefes nefese onu aramıştım. Ucunda yeşil tek katlı bir evin olduğu çıkmaz sokağa varır, orada kendine kitap okurdu hep. Yani kuytuları severdi. Ya da Boğaz'a kıvrımlanıverir, kendine gemileri izletirdi. Yani bir de açıkları severdi. Ve bir de kendime yaptım. Kendime okudum. Kendimi gezdirdim demeyi. Bunları ilk duyduğum zamanlarda ne şaşırmıştım ama. Onun kendisiyle kendisi arasında diline bile yansımış bir aralık olduğunu o zamanlar anlamış mıydım? Böyle bir ikilik. Zıtlık olduğunu. Görebilmiş miydim?

Onu bulacağımı umduğum yerlere bakmıştım. Yoktu. Bulamamıştım. O gece gerçekten korktuğumu anladığımda, beni terk ettiğini kendime bile dillendiremeden alttan alta düşünür gibi olduğumda çoktan atlayıp Kadıköy'e gitmiş, açık kitapçılarda, sahaflarda, kafelerde, antikacılarda, Moda Çay Bahçesi'nde onu arıyordum. Yelkenlilerin ardında bir dolunay güzelliği. Ama yoktu. Ne yapacağımı şaşırarak, kimden yardım dileneceğimi bilemeyerek eve döndüğümde onu Çeşme-i Kebir'in numara altısının önündeki salkım söğüdün altında üşürken bulmuştum. Öyle korkmuş bir şekilde kendimi koca İstanbul'un gecesine yaka paça atarken, evimizin önündeki ağacın altına niçin bakmadım? Acaba olay burada mı patlak verdi? Yani onun şimdiki uyuyuşunun sebebi? Burada mıdır? Onu orada göremememde.

Daha toprağı bile nefes alıyor. Alıyor olmalı. Bugün ikindi akşama dönerken Karadeniz'de toplanmış kuvvetli bir rüzgâr geldi buralara. Esası bir fırtına. Birazdan sert yağmuru da başlar. İstanbul böyledir. Tepesinde bulutu birdenbire toplanır. Rüzgârı olanca gizli savağından birdenbire kayar. Kemikleri sızlatır. Kemikleri. Yağmuru birdenbire akar. Karım da işte böyle birdenbire coşardı.

Belki de bu şehri bu yüzden bu kadar seviyordu. Ve rüzgârlarının birdenbire esmesini: Belki sadece ben değil, o da kendini bu şehre benzetiyordu.

Annemle babamın kabirlerini her ziyaret edişimde benimle gelmek istemesinin nedeninde, önceleri bana duyduğu sevginin olduğunu sanmıştım. Sevinmiştim de. Hayatın o kör zamanlama sıkıntısı yüzünden tanıma fırsatı bulamadığı bu kadınla adamı bir şekilde görmek istediğini, bana bakarak onları, onların yattığı yere bakarak beni anlamak istediğini sanmıştım. Gerçeğin benim umduğum gibi olmadığını onu, o çok sevdiği şairin mütevazı taşına oturmuş, dalgın dalgın gökyüzüne bakarken bulduğumda anlamıştım. "Böyle sessiz ayrılıklarda her şey önceden belli olur. En güzel zamanında aşkın ve hayatın, insan deli olur." İçinden bu dizeleri mi geçiriyordu? Bu sesi şimdi değil de taa o gün duysaydım, bundan böyle Aşiyan'a artık yalnız onun için geleceğimi de görebilir miydim? Onu tutabilir miydim?

Yüzü hem bugüne hem yarına hem de kaybolup gitmiş dünlere dönüktü. Bir insanın zamanın böyle çeşit çeşit tezahürüne vurgun oluşu, onu hem o çok sevdiği şairlerin mezarlarına sürüklüyordu. Hem her bir yazar ve şairin Burgaz'da, Cihangir'de, Akaretler'de, Aşiyan'da, Hisar'daki evlerine... Eşyayı severdi. Ama kendine ait olanları değil. Daktilolarına dokunmayı, pencerenin önüne koyulmuş yazı masaları ve sandalyelerinden açılan dünyalarına bakmayı, onların ağaçlarına dokunmayı severdi, merdivenlerinde durmayı. Somya yatakları üzerine katlanıvermiş pijamalarını, yerdeki terliklerini bana hayretle gösterdiğinde, tıraş takımlarına, mektuplarına, kartpostallarına hayranlıkla baktığında, benim her zamanki o kayıtsız halimin altında aslında gizli kıskançlığımın yattığını sezseydi, belki onun için yalnız bir koca değil de bir yazar olamayışıma hayıflandığımı da anlardı. Uzaklığımın sebebi yakınlık çabamın boşunalığını görmemdi. Onun gibi biri olamadığıma üzülmekti. Onun sevdiği her şeyin yani hayatın bütün parçalarının ve İstanbul'un her köşesinin toplamından daha çok sevilmeyi istememdi. Onun biriciği olmak arzumdu.

Cumhuriyetköy'deki o çok sevdiği yere gittiğimizde neşesinden ölecek gibi olurken şimdiye gelir, hepimizi şimdide tutardı. Şile'de Karadeniz'in ayazıyla sersem olup kendimizi balıkçı kahvesinin

sobası önüne attığımızda, üşüyen ayaklarını harlı ateşe yaşıyor olmanın şükrüyle uzatırdı. Yarım ekmeğe yapılmış kahveci tostunu dişlerken bir tek şimdi vardı. Onunla birlikte anlamı katlanan, büyüyen ve hepimizi birden içine alan bir şimdi. Rumelifeneri'ndeki balıkçıda otururken yaşlılığımızdan söz eder, beni de kendisiyle birlikte yarınlara götürüverirdi. Olmayacak yarınlarımıza.

Nasıl öldüğünü aslında onun da anlayamadığına eminim. Ya da böyle düşünmek istiyorum diyelim. Bu beni daha az suçlu yapar mı? Daha sevecen bir koca kılar mı? Savcının söylediğini yapmayı esasında istemediğini, bir yellim yelalimlikle karlara gittiğini biliyorum, hissediyorum. Söylesin. Öyle mi? Onun hayat boyu sürdürmekten bıkmadığı, dahası sakinliğinin altına bile saklayamadığı nefes alma güdüsünün gücünü yeterince anlayamasam bile, şimdi bu serviler altındayken, onunla geçen bütün senelerime baktığımda, yaptığının sonunun nereye varacağını kestiremediğini görüyor gibiyim. Dağı beğenmiştir. Karı sevmiştir. Üşümek hoşuna gitmiştir. Bütün bunlarda tuhaf bir yan bulmuştur. Merak etmiştir. Öyledir, öyle olmalı. Bu kadar basit olmalı. Ve o derece karmaşık. Onun gibi.

Hukuk kesindir. Hukuk hayattan anlamıyor. Raporlar bir netlik, peşin hüküm ve yasanın kesinliğini içeriyor. Halbuki ölmekle yaşamak arasındaki geçişkenlik çok belirsiz bir aralık. Karım hayatı seviyordu. Herkesten, hepimizden başka türlü seviyordu. Bu söyleneni eğer yaptıysa bile sevdiği için yapmıştır. Sevmediğinden değil. Anlamak istediği için yapmıştır. Çok sevmekten yapmıştır. Hayata meftun olmaktan ötürü yapmıştır. Ortaköy'de Muvakkit Sokak'ta saatçinin önündeki kaldırımda bir çöküntü varmış. Oradan geçmeyi sanki ezberlememiş gibi her seferinde tökezliyormuş. Bunu hayretle anlatmıştı da ben önemsememiştim. Bunu da onun garip meraklarına yormuştum. Şunu mu demek istemişti; hayat yolunda düşe kalka... Bunu mu görememiştim? Bir gün kızla parktan dönerken kavanozda bir Japon balığı almıştık da haftasına kalmadan ölmüştü. Balığı gömmeyip klozete atıp üstüne sifonu çektim diye benimle üç gün konuşmamış, kendini hep Boğaz'a götürmüştü. Bu yüzden mi karlara doğru yürüdü? Acıklı filmlere hiç ağlamıyor da gülüyor diye mi? İnsanlara bir merhaba deyip sonra aralarından çekiliyor diye mi? Balmumcu'dan Beşiktaş'a her inişimizde "baksana ne güzel" dediğinde yalnızca kafamı sallamakla yetindim diye

mi? Hafta sonları Şile'deki Boşnak köyüne gittiğimizde ağaçlara bir kabuk gibi sarıldıkça onu müstehzi izledim diye mi? Vapurdan koşar adım inip kendini Burgaz'a sevinçle atışının ahengine ben ayak uyduramadım diye mi? Adadan, karşıdaki hayatlarımıza baktıkça, onun gördüğünü ben seçemedim diye mi? İlk evlilik yıldönümümüzde ona verdiğim küpelere niye hiç ehemmiyet vermediğini anlayamadım diye mi? Niye gidip de o dağ kuytusuna girdi? Dağı sevdiyse bile niye ona merakla bakıp, gördüğünü zihnine yazıp, kuytusunda dinledikten sonra çıkıp aramıza, sıcak odamıza dönemedi? Bir şeyler olmuştur. Gördüğü bir şeylere daha merak salmıştır. Dönmek istemiştir de geç kalmıştır. Öyle olmalı. Çünkü onun hayatı bambaşka bir sevişi, kimselere benzemeyen bir anlayışı, kâmil olmayanın bilemeyeceği türden temayülleri vardı. Üsküdar'da sonunda tek katlı yeşil evin olduğu çıkmaz sokağa gidip nefes almasıyla, dağa gidişi arasında bir benzerlik olmalı. Yağmurda evimizin önündeki söğüdü sevişiyle, karlı dağı sevişi arasında bir bağ. Elbet vardır. Savcı bunu bilemez.

Ben de vaktinde bilseydim.

Şimdi idrak ettikçe kahroluyorum. Bir daha o saatçiye gidemeyecek, Muvakkit'ten Dereboyu'na çıkan sapakta senelerdir düzeltilmeyen oyukta bir daha tökezleyemeyecek karım. Eve gelip benim kaknem, kahrolası yüzüme bütün bu muazzam sadeliği hayretle anlatamayacak. O buralardan geçti. Biz... Biz buralardan geçtik. Şimdi o kalkmak istedikçe Şahmeran'ın Yedikule Surları'ndaki yeraltı kalabalığını, kıvrımlı, dolambaçlı kuytulardan geçirerek Aşiyan'a doldurduğunu, bütün bu yılanların onu o güzelim belinden sardığını, tuttuğunu, zapt ettiğini görüyorum. Artık benim yanımda uyuyamayacak bu taze bedeni şimdi onların aldığını. Bir çürümeye ve toprağından yeniden filizlenecek bir çiçeğe çevirdiklerini onu. Toprağın nemli ve kımıltılı gövdesine yatırdıklarını. Görüyorum. Ve hatta karımın bunu bile sevdiğini. Buna bile merak ve hayretle baktığını. Şimdi anlıyorum.

"bir de nemli toprakta yüzükoyun. Yokluğuma kar biriktiren yazla birlikte."

Toprağını kazmak istiyorum. Çukuruna yaşamı üflemek istiyorum. Karım bana yine bir nefes olsun diye toprağını açıp onun güzel bedenine bir daha bakmamak için, onu yattığı yerden kal-

dırmamak için, uyan dememek için, sensiz boğuluyorum diye diye çıldırmamak için bu serviden medet umuyorum. Çünkü hayatta başka neyim kaldı, bunu bile ancak o bilir. Uyansın da konuşalım.

Essin, yağsın şimdi, ağlasın İstanbul. Benim yerime de ağlasın. Çamlar ve serviler fırtınada üzerine düşecek olursa tutarım, burada bekleyeceğim. Aşağılarda tüm bu sert rüzgâra rağmen sürüp giden yaşamın seslerini onunla birlikte dinleyeceğim. Bulutların arkasından parçalı düşen ayı, Bebek sırtlarındaki evlerin sarı ışıklarını, karşılıklı iki Hisar'ın birbirilerine yüzyıllardır selam duran burçlarını, hayatın, varolmanın bütün karmaşasını ve seslerini, tüm bunların sebebini ve sebepsizliğini, bu anlamsız ve acı ritmi, aşağılarda, hayatın kendisinde, İstanbul'un bağrında yanıp sönen bir dirimi. Birlikte dinleyeceğiz. Ve diyeceğiz ki;

"ve bir intihar üstüne söylenti bütün kıyıları dolaştı durdu kısacık bir akşam."

Kaplumbağa Terbiyesi

Güneşin şu görkemli batışında; yaşamın ona birdenbire ve hep nedensiz dağıttığı ikircikli tedirginlikle, uzun pek uzun yaşamanın dayattığı gizli tiksintinin artık kendisinden uzakta olacağına inanmasına yetecek türden bazı güçlü anlamlar buldu. Hafifletici güzellikler. Randımanlı yürüyüşüne devam etmesinin altında yatanın bu, yalnız bu olmasını istediğini sezemeden adımlarını sürdürdü. Ve çarçabuk yoruldu. Bir kere şunu unutmamalıydı ki yaşlıydı. Güneş bile. Güneş bile eskisi kadar üzerini aydınlatamazdı. Çünkü güneşin onun buruşuk bedeni üzerinde eserekli gölgeler yaratıp kırılacak hareleri maalesef, çoktu. Hayat üzerinden, onu bir tırpanla tıraşlayarak değil, toprağı hallaç pamuğuna çeviren bir pullukla karıştırarak geçmişti. Geriye baktığında gördüğünün eksiklik değil de bir karmaşa ve büyükçe bir dağılma olduğuna inancı da yalnızca bundandı.

• • •

Şimdi, babasının kucağında sadece onun güçlü göğsüne dayanarak değil, esasında arkalarında, gece gündüz gücü ve azametiyle dikilen dağlara yaslanarak bir çocukluk yaşamış olduğunun belki anlatılınca kulağa hoş gelecek ama esasında tuhaf olan hatırasıyla bu yüzden apansız baş başa kalmıştı. Çünkü hafızasında tek bir sözcük. Pulluk. Traktörün üzerinde ve babasının dizinde ve babası göz alabildiğine uzanan üzüm bağlarının içinde, bir üzümün tanesi, toprağın tezeği, sınır boyundaki badem dalı kadar heybetli, orada. Oranın. Ağacı.

Orası?

Orada, çiftlikte henüz civar köylerin hiçbirinde değil de bir tek onlarda olan traktörlerinin ardına takılı gıcır gıcır pulluklar, kendi demirinin gücüyle otu ve börtü böceği, yabani kökleri yerinden edip karıştıra karıştıra gidiyor hâlâ, toprağın altını üstüne getiri-

yor şimdi bile, ulu dağın yamacından başlayıp uzaklardaki deniz boyuna kadar uzanan uçsuz bucaksız toprakları çiğneye çiğneye yarıyor. Yarıyor. Altmış altı yıl sonra bile. Bu gücü bundan böyle hep hayranlıkla izleyeceğini şimdilik bilemeden, kalın ve katmerli toprakta kendinden doğma yarelerle sürüp giden pulluğun koca demirine arkasını dönüp bakmak isteyecek. İlla ki bakacak. Ama babası diyecek. Dönme. Arkana bakma. Ama o dönecek. Bakacak. Ve babası, traktörün üzerinden esip gelen rüzgârın onun cılız kollarına verdiği esintiyi bile hissetmesine engel olacak kadar kalın ve kavrayıcı parmaklarıyla, onu ensesinden tutacak. Önüne döndürecek. Karşıya baktıracak. Ve böylece, yıllarca taşımak zorunda kalacağı şu başını hep menzile döndürecek bir koca avcun eksikliğini yine de hissedeceğini henüz bilemeden, babasının ellerinin çocuk boynuna verdiği korkuyu güç sanacak. O el şah damarını hep sıkacak. Sıkacak. İşte böyle böyle terbiye edilecek. Bunlardan kurtulması için kendini çatlatacak.

Leyla'ya evlenme teklif etmesinde bile bu elin sertliğinin koca bir payı olduğunu anladığında evlilik, onun başına çok sonradan ahmakça şekillerde sökülecek bir çorap olarak örülmüştü bile. Nikâhları kıyılırken de belki işte aynı bu güneşten yine varmıştır. Gün yine böyle muazzam bir kızıllıkla batıyormuştur. Belki. Peki o zaman bu güzelliği de bugün yaşadığı bu vecd ile karşılayabilmiş miydi? Nerde canım... O zamanlar pür dikkat bakacağı başka mühim meseleleri vardı. Leyla, bin dokuz yüz yetmiş üç yılının güzeller güzeli bir Temmuz gününde giydiği beyaz jarse elbisenin altında kime evet dediğini bilemeden heyecanla titriyordu. Ancak ona nazar edebilirdi. Ama karısından tarafa bakmamayı da sürdürdü. Çünkü bu an ona, yalnızca nasıl atlayıp da geçeceğini hiç bilemediği bir dünya evinin pürtüklü eşiği olarak görünüyor, tökezlemeden ve edebiyle geçebilmenin kaygısıyla oturduğu sandalyesinden dans edenlere bakarak terliyordu. Gülümsemeye uğraşıyordu.

• • •

Sık soluğuyla yavaşlayan adımlarını bu yıllanmış anıyı defedebilmenin telaşıyla hızlandırmaya uğraştı. Güneş hakikaten güzel batıyordu. Boğaz, hat boyunca yeşil ve tuzlu kıvrımlanıyordu. Yaşadığına,

gördüğüne böyle sevinç içinde olması, onu biraz korkuttu da. Bu göreceği son gün batımı olmasın? Ya bu denizi görüşü? Tepesi çoktan seyrekleşmiş başını adımlarının hızına uydurarak salladı. Yok artık. Bir kere maşallahı vardı. Ona hep öyle diyorlardı değil mi? Her sabah şınav çeken, osuruk gibi kokan karnabaharın suyunu süzüp de akşamları yoğurtlayıp yiyen kendisi değil de bir başkası mıydı? Nefsini, bedenini, ruhunu bir güzel terbiye eden.

Hem alt kattaki Nefaset Hanım'ın bakıcısı bile demiyor muydu? Dinçsiniz. Dinçti. Yaşına göre. Boğaz'a dönük banklarda akşam güneşine karşı yayım yasım oturan âşıkların, dimdik ve bir başına yürüyen kadınların, kızlı erkekli gülüşmelerin ve bitimsiz bir arzuyla birbirine kaykılanların arasından hasetlenerek geçti. İstiyordu. Buralarda kalmak istiyordu. Dünya onun gibilerin varlığına eh işte, şöyle böyle eyvallah edecek rahatlığa daha yeni ulaşıyordu. Geç kalmıştı. Çok geç. Dünya vallahi tam şimdi güzeldi. Tam nefes alınacak çağ, işte şimdi gelmişti.

Gençlere benzemeye çalışarak, hızlanmaya uğraştı. Ona koş len diyen, yavaşlığını durmadan hadi hadileyip bazen müstehzi gülen, bazen olmayan çevikliğine öfkeyle söven, erkek oğlum diye gök gök gürleyen bir babayı seneler evvelinde kaybettiğini hatırlayıp, rahatladı. Şöyle gönül rahatlığıyla yavaşladı. Üzerine ağaçların gölgelerini aldı. Onlarla oyalanacak, aval aval bulutlara ve güneşin batışına bakacaktı ki hafızası yine durmadı. Şimdi durduk yere babasının ölümünü hatırlamanın ne âlemi vardı? Çünkü ister istemez aklına, içine öğüm öğüm öğürdüğü klozet de geliyordu. Allah kahretmesin. Bak yine gelmişti. Babasını bir öğle namazında toprağa bırakıp da eve dönünce, gasilhanede onun çıplak etini görmenin, az uzakta çekimser duralamasına rağmen oğludur deyip eline tutuşturdukları bidonla babasının çıplak etine su dökmenin, edep yerlerine pamuk tıkıldığını görmenin verdiği utancın ve tiksintinin dirilticiliğiyle kustuğunda otuzlu yaşlarının sonuna gelmişti. Artık garajlarında dizili traktörler son modelleriyle değiştirilmiş, onların yanına civarda tek olmanın havası ve özgüveniyle bir de biçerdöver çekilmişti. Şimdi bunları kendisi ve ailesi için kullananlar seneler evvel topraklarında eğilip çapa sallayan ırgatların oğullarıydı. Dünya değişiyordu. Ama yine onun için değil. Artık ne olduğunu bile bilemediği bir hisle banyonun kapısını açtığında,

karısı Leyla'yı birazdan bahçede başlayacak mevlit için başına attığı ipek tülbentle, elinde kenarı oyalı havluyu ona uzatırken bulmuştu. Kadın, ona olamadıkları ve yapamadıkları için intizar etmeyerek, onu yüceler yücesi bir töhmetle baş başa bırakmayı yine başarmıştı. Gözlerini kaçırarak havluyu karısının elinden almış, allak bullak yüzünü kapatabileceği bir çaput bulmanın sevinciyle içine gömülerek, Leyla'nın merdivenlerden aşağıya inen adımlarının sessizliğini dinlemişti. Çok geçmeden bahçede hocanın sesini işitmişti. "Allah-u Teala der ki; sizi topraktan yarattık, sizi oraya döndüreceğiz ve sizi bir kere daha oradan çıkaracağız." Demesindi şimdi Allah-u Teala. Babası da çıkmasın. İnanmadığı Tanrı'ya duasını böyle ayaküstü ediverdi. Babası topraktan dirilip de gelmesin. İşte sonunda kendisi şu âlemde bir nefeslik yer kaplamıştı. Onun son nefesi kendisine derin bir soluk olmuştu, madem. Gelmesin. Allah aşkına dönmesin.

Üzerine giymeyi öyle veya böyle reddettiği erkeklik hırkasını, omuzlarına şöylece bir almaya çalışıp bahçeye yöneldi. Müphem istikbalinin yoran ağırlığıyla göğsü sıkışsa da artık evinin merdivenlerini kendi dilince ağır ağır inebilecekti. Bunu bilmenin sevincini duyarak, iyice yavaşladı. Bu yavaşlıkta, babasının artık ona erkek oğlum diyemeyeceğine duyduğu coşkunun gizlemeye çalıştığı yankısı da kuşkusuz vardı. Ama birdenbire durdu. Çünkü bütün bakışlar onun üzerindeydi. Herkesin gözleri. Yoksa? Artık son sözü ve ilk hareketi? Ondan mı bekleyecekler? Beklesinler. Ama artık evin beyi. Kendisi. Mi? Babasının gidince bıraktığı o boşluk, içine hiç arzu etmese de kendisini yaka paça çekeceğini belli ederek genişlemiş, ölürken bile kudretli kalmayı başarmış adamın ılık ve taze kabrinden taşıp bahçeye girmiş, bahçede kımıldanan kalabalığı yarmış ve oradan dağılıp tarlalara, ırgatlara kadar uzanmıştı. Bir iktidarın boşluğunu kapamaya çalışacağı için hürriyetini asıl şimdi kaybettiğini sezerek son basamakta kalakalmıştı. Nereye bakacağını aranmıştı. Kime hükmedeceğini ve kimden yardım isteyeceğini bilememenin sancısıyla gözleri Leyla'yı bulmuştu.

• • •

Bu kadar hatırlamak yeterdi. Oturup dinleneceği boş bir bank arandıysa da bulamadı. Hayat ne güzeldi bu insanlar için. Ne ku-

racakları yeni bir cümle için dünyanın buna hazırlanmasını bekliyorlar ne de yaşamın onlara vereceği özgürlüğü dilenirken, kendi bedenlerinden alevlenen bir teklik hissiyle bunun boşunalığını hissediyorlardı. Yaşlılığın, aslında geç kalmışlık duygusu yüzünden her şeyin mükemmel sanılmasına sebep olduğunu sezemeden her gencin bu dünyayı tam, eksiksiz ve muntazam bir aidiyetle kapladığına inandı. Genç bedenlerindeki dirimle, nemli dudaklarından aralanan isteğin güçlü çağrısı ve o çağrıya banklarda kıvrımlanarak, çimlerde yayılarak yükselen, kabaran bir iştahla katılan eller, kollar, havalanan saçlar... İşte kaçırdıkları bunlardı. Bunlardan mahrum kalmıştı.

Leyla'yla baş başa on üç yıl geçireceği odaya girdiğinde aklında tek bir soru vardı. Nasıl olacak? Leyla, beyaz tüllerin altına kapanarak yatağın ucuna ilişmiş, gerçek bir evlilik yaptığına yönelik inancıyla masum bekliyordu. Kapıyı açtığında onu, yatağın başında asılı tüfeğin ve onun altına çakılı çiviye iliştirilmiş oymalı ceviz Kuran mahfazasının altında dertop görünce ne düşünmüştü? Hiçbir şey. Düşünce yoktu. Hisler vardı. Bütün bunların gerçekliğinin olmadığının derin yankısı. Bunlar bir temsilin sonucunda gelinmiş bir yolun sonundaki ayrımdı ancak. Henüz Leyla için değilse bile, kendisi için durum buydu. Papyonunu çözüp tuvalet masasının aynasının önüne bıraktığında beyaz kumaş topunun, tedirginliğin verdiği soğuklukla kıpırdandığını görmüştü. Ceketini çıkarmıştı. Elini saçlarından geçirmişti. Yatağın ucuna oturduğunda beyazlık, beklentinin ürküsüyle salınmış, dik durma çabasını yansıtmanın endişesiyle hafiften kımıldamıştı. Ellerini siyah pantolonunun üzerinde gezdirmişti. "Leyla" demişti. "Hoş geldin." Cevap gelmemişti. Yalnız ince bir hırıltı.

Boğaz kıyısına kıvrımlanarak oturmuş tüm bedenlerde gördüğü tek bir şey var. Kaval kemiğine sarılı kaslı bacakların inip kalkması, inip kalkması. Koşma. Hareket. Ter. Bu erkeklere bakarak bile içinde bir şeyler kendi gizlenmişliğinden çıkarak yeniden yerinden fırlamak istediler. Kendine benzeyen bir bedeni istemenin, sadece kendi varoluşunun getirdiği bir hal ile sebepsiz ve sitemsiz yanarak merkez çekirdeğe çekilmenin, çekilerek ve itilerek girilen bu kıyıcı didişmenin ancak bir pergele benzeyebileceğini öğrendiğinde, o da kendini artık anlamıştı. Bir başınalığının, kenara çekilerek kendi

cinsini izleme arzusunun içinde bıraktığı tuhaflığın nedenini bile ancak o zaman görebilmişti. Kendisinin, yumuşacık yuvarlanıvermiş ama onu boğan memelere, yusyuvarlak ama onu dehşete düşüren kalçalara, ayda bir ay haline girip de kanlı kanlı çürük kokan apış aralarına yani istekle yarılan ıslak, sıcak ve kendi kendine nefes bile alabilen bitimsiz karanlık tünellere niye hiç cevap veremediğini. Hepsinin onu niye tiksindirdiğini. Tüm bunların dışında kalan sertliğe, çekip alınmaya, bastırılmaya, her şeye teslim olup hepsine birden razı gelmeye arzulu oluşunun sebebini, ancak yaşayınca anlamıştı. Çocukluğundan gelen bir insiyakla geniş omuzlara ve kaslara, gergin şakaklara, büyük ellere, sertleşmiş avuç içlerine ve dirimle yanan baldırlara yönelik bitmek bilmez merakının sebebini işte bu ilk esrimeyle görmüş, kendini öğrenmişti. Kendinden geçmişti. Kendini bulmuştu. Evde onu bekleyen karısına bir türlü canlanmayan ama tarlalarında eğilmiş çalışan terli ırgat erkekleri izlediğinde ilk gençliğinden beri içinde beliren o yaban heyecanının nedenini işte ancak böyle anlamıştı. Kavramıştı.

Ama artık kırk yaşındaydı.

Bu babasının ölümünden sonra oldu. Leyla'dansa hemen önce.

O güne kadar zaman, kendisi için değilse bile ötekiler için mükemmel sayılabilecek bir mekanizmayla işlemişti.

• • •

"Oturacak mıydın amca?"

Amca mı? Tam yetmiş üç yaşında olduğunu unutturmak istercesine güvenle gülümsedi. İyiydi böyle. Boğazdan ağır ağır geçen bir fırkateynin bayrağını görmek isteyerek yerlerinde dalgalandılar. Delikanlıların esmer olanı seslendi.

"Amca sen gel böyle ya."

Bi kere ona amca demesinler. Nefaset Hanım'ın bakıcısı bile ne diyor? Dinçsiniz diyor. Ya öyle diyor. İki oğlan bir kız oturan gençlerin ona yer vermesinde ne arayacağını düşünerek bir süre dikilmeye devam etti. Gemi de İngilizlerinmiş. Onların bilmedikleri sıcak ve kalabalık ve durmadan kanlı dövüşlü topraklara doğru ilerleyen geminin arkasından hep birlikte bakakaldılar.

"Yürüyüşe mi çıktın amca?"

Bak bu ortadaki esmer olan vallahi dayaklık. Ama ortalarındaki kızın oturuşunda Leyla'nın eğer kendisine fırsat verilseydi muhtemelen saçılabileceği türden bir rahatlık buldu. Ense kökünde kesilmiş açık kumral saçları Leyla'nınkinin aynısıydı. Sırdaşı Leyla. Ama ne güzel sır tutmuştu. Gelinliğini bir zifafa çıkarmadığını, bacaklarını kocasına hiç açmadığını, bazı geceler uykusundan terle uyanıp birdenbire açıverse bile onun uzaklığının, oralı olmayışının verdiği öfkeyle yeniden sımsıkı kapattığını kimselere söylememişti. Ve memelerinden kocasının ellerinin hiç ama hiç geçmediğini kimselere demeden bu evden gidebiliyordu. Bunda yalnızca kocasını korumak istemesinin değil, esas kendisini ve ailesini korumak istemesinin yattığını elbet o da biliyordu. Yine de giderken Leyla'ya büyük bir vefa, şefkat ve sevgiyle sarılmıştı. Sarsılarak ağlamıştı. Leyla, demişti. Mutlu ol, demişti. Başka bir şey diyememişti. Leyla onunla, kendisinden çalınan yıllarını ve bir biblo gibi hiç parçalanmadan baba evine gönderilişinin kırgınlığını bile paylaşamadan yarım yamalak vedalaşmıştı. Böylesi içine sinmedi. Karısı tam arabaya binecekti ki yolundan çevirip durdurdu. Kendisi ondan razıydı. O da razı mıydı? Rızalıklar alındı. Nafakalar verildi. İstifade edilemeden postalanan bir bedenin ayaklarına tüm hicaplar serildi.

Çiftliği sattı. Dağ yamacından başlayıp deniz boyuna uzanan tarlalarını icara verdi. Gelenin üçte biri Leyla'ya verilecekti. Kalanıyla İstanbul'a yerleşti. Kararlarını bir kaplumbağadan beklenmeyecek bir hızla almıştı. Buna kendi bile şaşırdı. Çünkü artık tepesinde sallanan ne o tüfek ne Kuran mahfazası ne de babasının boynunu çeviren güçlü elleri vardı. Bütün bunlardan sıyrılabilmek Yarabbi! Şöyle derin derin nefeslenebilmek. Kendi kendine güldü. Yaradan'dan kaçarken bile yine onun kucağına düşerek şükrettiğini fark etmek onu sersemletmişti. İngiliz gemisi uzaklara doğru Boğaz'ı yara yara geçti. Ve ardında Sarayburnu'nda iyice küçülmüş bir güneşin görkemli güzelliğini bıraktı.

Derin bir nefes aldı. Etrafına bakındı. Olanaksızlara olanak, kaçaklara yer, biçimsiz görülenlere suret ve saklananlara nefes verip herkesi kendi içine alan şu İstanbul. Sahiden güzeldi. Her bir insanı koca hengâmenin ortasında bırakıp üzerinden pulluk gibi geçen bu şehrin kuytularından iyice çekilince güneş, yalnız onda değil,

yanındaki gençlerin ciltlerinde, koşanların baldırlarında, karanlıktan istifade birbirine sokulanların yasak aşklarında ve çiçeklerin diplerinde bile bir karanlık bıraktı.

En iyi kendisinden biliyordu ki bu, terbiye edilmemek için direnenlerin aydınlığıydı.

Nefeslenmesiydi.

Leyla'nın Üflediği

Tarağında kalan birkaç saç telini sıyırıp avcunda yuvarladı. Tepesinin seyrekleşen yerini, topuzunun altına saklayarak aynada kendine son kez baktığında gördüğü; kaybettiği aşka hayıflanmayı çoktan bir kenara bırakmayı becermişe benzer, hayatın korkulu getirilerini yüzüne saklamışa benzer, sıcak duyguların avutucu merhemini üzerine alamadıkça keçeleşmiş bedenini yumuşak kılmayı bile başarmışa benzer bir kadının azametli duruşuydu. Bu sureti yıllar içinde ezberlemişti. Bu kadını giydirmesinin, onu yaşatmasının işte tam da bu sebeple çok zor olmaması gerektiğine inanmıştı hep. Kim gibi görünmek istiyorsan o bedene ait davranışları muntazaman tekrarlamak. Bu, olmaktı. Tarağı aynanın önüne bıraktı. Bunu en iyi o bilirdi. Bir evde misafir olmanın ağırlığını da. Her bayram kasabadaki çiftlikten çıkıp ağabeyinin İstanbul'daki evinde bir süre kalması, babasının vefatından beri ailede âdet olmuştu. Yani tam on dokuz senedir. Ailenin kasabada kalan en büyüğü olarak, hususen de bayramlarda gelene gidene, yıllardır idare ettiği çiftliğin kapısını kapamamayı arzu ediyor yani artık bir büyük olarak sayılmayı bekliyordu. Ama bu bayram da işte yine buradaydı. Yaşlılığının bile kadın olmaklığını değiştirmeye yetmediğini görmek, bir kere daha ağrına gitti. Ağabeyi hayatta olduğu müddetçe ona gitmesi gereken hep kendisi olacaktı. Hissettiği öfkeyi gizlemeyi başarmış birinin bakışlarıyla aynada yeniden kendini bulduğunda şöyle koca bir nefesi rahatça alma ve isyan etme arzusunu bedeninin donukluğu içine hapsetmiş o kadını gördü.

İnsan bedeninin, kendinden ve dahası başkalarından sukutu hayalini saklama konusunda mahir olamadığını öğrendiğinden beri, aynaya kendini bağışlama ve yazgısının üzerinde bıraktıklarını gizleme çabasıyla bakıyor. Muhtemel ki hayata ve başkalarına da öyle. Leyla'yı mağrur ama başkalarına karşı ihtimamlı ve aynı zamanda mesafeli yapan da güçlendiren ama katı ve nobran kılmayan da yıllardan beri aynaların önünde verdiği bu gayretin sonucuydu.

O hatim indirir gibi buna, Vasıf'ın ona artık nefes alarak yaşamak istediğini söylediği günden beri çalışıyor. Vasıf ne demişti. Ben, demişti. Seni demişti. Seviyorum demişti. Ama herkesin demişti, bildiği gibi değil demişti. Bir erkeğin bir kadını sevdiği biçimde değil demişti. Leyla bunu zaten bilmiyor muydu?

İstanbul, bakılmadan da görülen güzelliği, dinlenmeden de duyulan sesleriyle odasının içine dolunca çağrıyı bekletmek istemeyen birinin nümayişiyle tül perdeyi sertçe açtı. Emirgan'ın tepelerindeki konuk odasından, Boğaz'a, Kanlıca sırtlarına baktı. Bir eğlence teknesi, bayram tatilinde gezmek sadece gezmek, süfli lezzetlere bata çıka, alışveriş yapa yapa, yiye içe birkaç gün geçirmek için İstanbul'a gelmiş kafileyle geçiyordu. İçindeki müzikleri bile duyar gibi oldu. İnsanlarını görür gibi oldu. Gözlerini tekneden ayırarak karşı kıyının girintilerine çıkıntılarına, içine bir zamanlar, bir günlüğüne de olsa Vasıf'la ikisini de almış bulunan Kanlıca'ya baktı. Hiçbir şey göremiyordu. Güzelliğin siluete dönüştükçe kunt kalmasından başka, hiçbir şey.

Yine böyle bir bayram gezmesi için İstanbul'a gelmişlerdi. Bütün sevgililerin, nişanlıların, yeni evlilerin öğrenilmiş bir edim gibi Kanlıca'da Çınaraltı'nda yoğurt yedikleri yıllarda, onlar da işte o yıllardaki bayramın birinde, orada, onların arasındaydılar. Aşağı yukarı kendi akranı olan krem rengi kazaklı kadının–ertesi gün Nişantaşı'ndan bu kazağın pek benzerini o da kendine alacaktı– sandalyesinde arzulanmış, arzulamış ve bu arzusu cevap bulmuş bir kadın olarak oturduğunu gördüğünde ne düşünmüştü? Kendi sessiz zifaf odası? Onlarla kendi dostane evliliği arasında bir kıyas? Kendine yönelik bir acıma? Vasıf'ın yoğurdu kaşıklarken bile gösterdiği uzaklığın manası hakkında gerçekten ne hissetmişti? Ona yönelecek bir hiddetin başlangıcı? Bunların hiçbiri yoktu. Yanındaki adamın krem kazaklı kadına Vasıf'ın ona hiç bakmadığı gibi bakmasında da, adamın kalkarlarken elini kadının bacaklarına Vasıf'ın ona hiç dokunmadığı şekilde bastırmasında da gördüğü, iki yabancı arasındaki bu kamaşma ve çekilme, itme ve itilme, utanma ve nazlanma, isteme ve reddetme başka türlü bir şeydi. Leyla'nın ne kendi çiftliklerinde, ne öbür çiftliklerde, ne ailesinde, ne muhitindeki öbür ailelerde gördüğü türden bir insiyaktı. O gün Leyla buna hakikaten çok şaşırmıştı. Demek insanlar böyle yaşı-

yordu. Tül perdeyi kapadı. Geçen tüm yıllara rağmen yine karşı kıyılarda birileri nazlana nazlana ve birbirlerinde kendini bulma ümidi ile yoğurt kaşıklıyor muydu? Elbette, diye düşündü. Dünya hep böyle döner.

Çiftliğe döndüklerinde de Kanlıca'da, Nişantaşı'nda gördüğü çiftleri uzun zaman unutamadı. Evliliklerinin üzerinden birkaç yıl daha geçip de aile büyüklerine mutlu haberi hâlâ veremediklerinde, aile doktoru onlar için bir hava değişiminin olumlu tesiri olacağını söylemişti. Vasıf da ona İsviçre biletlerini göstermişti. Buna şimdi bile gülüyor. Karlı dağdaki otel odasından hiç çıkmadığı işte o birkaç gün, aynada belki de ilk tatbik alışkanlığının başlangıcı sayılabilirdi. Seyahatiniz nasıl geçti bakalım gençler? Pek güzel babacığım. Çok geçmeden soyadınızı alacak bir oğlanı doğuracağıma itimadım tam babacığım. Bunu elbette söylemedi de sezdirdi. O yıllar, doğurmak kelimesinin kadınların ağzına yakıştırılmadığı yıllardı. Ne diline, ne rahmine yerleşebilmiş bir bebeğin noksanlığının üzerini örtmek için uzun zaman zarifçe yarıştı. Ailede doğan, büyüyen çocukları izleyerek ve ona soran, sonra sonra yadırgayan bakışlardan ise gözlerini kaçırarak.

Bahçeye giren arabanın sesini duyduğunda geldiklerini anladı. Erkek kardeşinin oğlu ve onun yeni ailesi yani yeni karısı ve iki ayrı anadan doğma çocukları indiler. Çocukların muntazam giyinişlerine, genç Fransız gelinin zarafetine, yeğeninin bir erkeğe pek yaraşan orta yaş yakışıklılığına bakakaldı. Her şey olması gerektiği gibiydi. Bir bayram ziyareti için giyilmesi gerekenleri giymiş, yapılması ve söylenmesi gerekenleri de yapıp söyleyeceği aşikâr olan bu aile de kendisi gibi aynalar önünde yaşamlarını prova ediyor muydu? Tülün ardında erkek kardeşinin çocuklarını bekleyen dul ve çocuksuz bir hala olarak görünmekten çekindiği için hızla geri çekildi. Eve ve eşyalara yabancı oluşundan olacak kalçasını etajerin köşesine çarptı. Canı yanmıştı. Etinde bir morarma olup olmadığına bakmak için ütülü eteğini yukarı sıyırmak aklına bile gelmediğinden aşağı indirdi. Aynada gördüğü, yaşlanmanın bile bir gün nihayete ereceğine inanılacak kadar buruşmuş bir ten, kaval kemiği üzerindeki pörsümüş bacaklar ve istifade edilemeden baba evine postalanmış bir kadınlıktı. Yan döndüğünde çürümeyi gördü. Etin içinden, ölü bir şeylerin acıyan yere doğru hızla toplanmalarını,

renk değiştirmelerini izledi. Eteğini tekrar yukarı çekti. Bluzunu düzeltti. Yakasındaki elmas broş Boğaz'ın üzerinden geçerek gelen güneş ışınlarını kendine çekerken, o şunları düşünüyordu. Hoş geldiniz çocuklar. Sizi görmek ne hoş. Merhaba halacığım. Seni çok iyi gördüm. Çocuklar halanıza merhaba demeyecek misiniz? Ve çocuklar, hepi topu bir yabancı sayılan Leyla'ya biraz da çekinerek şöyle diyeceklerdi: Merhaba büyük hala.

Çocuk seslerinin, evin bütün havasını hızlıca değiştirebildiğine yine hayret ederken, torunlar için ayırdığı mendillerin ütüsünü ve onların içine sıkıştırdığı yüklüce harçlıkların adilaneliğini kontrol etti. Kız ve erkek torunlar için hakça bir paylaşımı gözetmeyi düşünmüş olmak onu hür tabiatlı bir kadın yapmaya yeter miydi? Belki. Mendillerden elini geçirirken kudretini sürdüren bir kadının varlığını değil de, kendisini yıllar yılı dışarıda tutmuş bir iktidara ancak yaver olabildiğini bilmenin o tuhaf yankısını duydu. Bu mukasemenin tanzimi ve muayenesi de pek kısa sürmüştü. Aşağı inmesi lazımdı. Buna da alışkın sayılırdı. O, Vasıf'la yaşarken de başkalarının çocuk seslerini zaten hep dinlememiş miydi? Dinlerken yaptıkları da yine böyle hep çarçabuk bitmiyor muydu? Evin emektarı Zürefa Hanım'ın çocuklarına, tarladaki ırgatların sabilerine, tanıdık tanımadık, bildik bilmedik yani gelin geldiği evin yaratıp, büyütüp hayata saldığı bütün çocuklara, bilhassa da kız evlatlara bonkörce dağıtılan bayram harçlıkları... Onun hak saydığı buydu ve bunu bir isyan telakki ediyordu. Kızları kayırmak.

Evliliklerinin ikinci yahut üçüncü senesi miydi artık tam hatırlayamıyor, bayram ziyareti için birlikte baba evine gittiklerinde babası Ankara'daki mebusluğundan diline yerleştirerek getirdiği bir mühim meseleden söz ediyordu. Ülkenin ilerlemesinden. Bunun için gerekli olan çalışkanlık ve üremeden. Daha fazla çocuk, daha fazla genç, ülke sathına yayılacak daha fazla kan, ter ve çabadan. Kıbrıs Harekâtı yeni bitmiş, ülke bir yavru evlat edinmenin telaşından ziyanla çıkmıştı. Böyle büyük çabalara soyunmak Yarabbi, doğurmak ve doğruluk adına topyekûn bir hizaya girmek, kadınların evi, erkeklerin büyük topraklarındaki ırgatların başını beklediği yılları bir ödev gibi yaşamak ve hepsinin geçip gitmesini beklemek elbette zordu. Beyaz atlı bir bayrağın altına yerleşmekten memnun olduğunu her daim hissettiren babası, bu siyaset işinin başrolünü

kapamasa bile mebusluğunu almış olmaktan son derece mesuttu. Şimdiye dek, kasabasının devleti gibi yaşamaya alışmış bulunan babası, bu kez gerçek devlet için gittiği Ankara'daki mebusluğundan başını kaldırarak bayram için çiftliğe geldiğinde, onu karşılamak için sadece ailesi ve ırgatları değil, sınırı gözle görülmeyen tarlalardaki başaklar bile selama durmuştu. Babasının emeğinden ziyade sermayesinden önemli bir payın atlı partiye aktarıldığını, oradaki varlığını ancak buna borçlu olduğunu acaba kendisi gibi diğerleri de o zamanlar sezebilmişler miydi?

Leyla, dünyanın hepi topu bir tahakküm meselesi olduğunu kavradığında zaten bir çocuk sayılırdı. Vasıf'la evlendiğinde de öyle. Bütün bu edimleri, güdük aşkına sahip çıkışı da dahil olmak üzere, onun için, hayatın bütün pürtüklü eşiklerini bir asaletle geçmesini sağladı. Ama o kadar. Hayatın pek çok zevkinden esirgendiği, kendi bildiği türden bir yaşama uğraşı uğruna fedakârlıkta bulunduğu –o yıllarda buna itibar deniyordu– senelerin çoktan geçip gittiğini, artık bir sona doğru hızla ilerlediğini ve bu sonun ilgisizlikle perçinlenmiş bir yalnızlık olduğunu görmek, elbette katlanılamaz bir şeydi. Nasılsınız halacığım? Çiftlikte işler nasıl?

Kapının tıklanmasıyla daldığı yerden çıktı. Evin görevlisi, konukların geldiğini eğer müsaitse kendisini salona beklediklerini haber veriyordu. Tüm bunlara alışkın olan birinin tutumuyla teşekkür etti. Mendilleri aldı ve çok geçmeden odadan çıktı. Merdivenleri inerken yaşam ödevini kendine tekrar hatırlattı. Eğer Leyla güzelliği, yeteneği, bir kılığa bürünme becerisi başkaları tarafından görülsün diye tutkuyla yanan bir oyuncu olsaydı; bu, hayattaki görkemli yenilişine rağmen evin dul halası olarak kalmaktan kurtarabilirdi onu. Vasıf gibi olabilirdi. Bir şeylerin peşinden gidebilirdi. Bir şeylere baştan başlayabilirdi. Bir şeyleri geride bırakabilirdi. Fakat hayatı bu şekilde ilerlemedi. Onun payına, nefesini bir bedenin içine sıkıştırmak, acınası değil mağrur, yenik değil muzaffer görünmek ve hapsettiklerinden yeni bir celâl yaratmak düşmüştü. Kendi üzerinde bir iktidar kurarak nasıl görüleceğine karar vermek, ancak böyle yaşaması gerektiğine itimat ederek amellerinde hiç şaşmamak... İşte onun yaşam ödevi buydu. Salona da bu zahirle girdi.

Önce ağabeyiyle bayramlaştı. Derken yeğeni, onun yeni karısı ve çocukları da Leyla'nın yanına geldiler. Mendilleri çocuklara ver-

diğinde, kızın, en kabarık mendilin kendisine verildiğinin farkında bile olmadığını gördü. Dünya değişiyordu. Ama yine Leyla için değil. Salondaki hoşsohbet, ailede her zaman ağırlığını koruyan bir mesele olan siyaset ve gençlerin son seyahatlerinde yaşadıklarıyla devam etti. Bir zamanlar Fransız gelinin yerinde bir başka kadının oturduğu şu salonda, değişenin yalnız kadınlar, değişmeyeninse aile olduğunu hayretle fark etti. O zamanlar da aynı konular vardı. Ülkenin değişimine yıllardır kısaca hayret edilip mevzu kapatılıyor, ilerlemesine duyulan sevince kısa bir yer ayrılıyordu. Ağabeyinin vefat etmiş karısının yerini her bayram dul bir kardeş olarak doldurduğu yıllar boyunca hazırlattığı bayram mönüsü bile aşağı yukarı aynı kalmıştı. Bir zamanlar bir başkasıyla evli olan yeğeni Paris'ten yanında yeni kadınla çıkageldiğinde ailedeki kısa süren dalgalanmayı hatırladı. Bu minik çaplı çalkantı kasabaya bile gelemeden çoktan sönmüş, ilk eşle patlayan münakaşa hatırı sayılır bir nafaka sayesinde çarçabuk tatlıya bağlanmıştı. Peki ya Vasıf'ın ardından yıllarca dinmeyen fırtına... Leyla bu fırtınanın er geç bir gün mutlaka kopacağını anladığında evliliğinin ilk gecesiydi. O sessiz gece. Şimdi bunları düşünmeyi bir kenara bırakmalı, ağabeyinin evindeki mesafeli ama ilgili, kararınca nüktedan ve ölçülü bir dul halayı oynamaya devam etmeliydi. Aynadaki kimdi? Aynadaki kimdi? Sofra yine harika, halacığım. Halacığım, Leyla Hala dalgınsın. Hah! Yoo bilakis onları gördüğü için mutluydu. Halasını bilmez miydi, duygularını göstereceği zamanlarda bilhassa sessizleşirdi. Afiyet olsun. Afiyet olsun. Bayramdan bayrama da olsa bir masa etrafında buluşabilmek güzel. Sayende ağabey, teşekkür ediyorum. Canım teşekküre ne hacet, sen çiftliğin de bu evin de hanımı sayılırsın. Hanımı sayılırdı. Öyle sayılırdı. Yine de bu nazik alaka ondan başka tarafa kayınca rahatladı. Sandalyesinde kıpırdanınca kalçasında acıyan morluğu duydu. Bu sızıyı duymak hislerini bastırdı. Keşke durduk yere üşüşen hatıralar için de böylesi yaralanmalar, ufak ev kazaları işe yarasaydı. Bir nefes aldı. Hanımı değildi. Sayılırdı. Öyle sayılırdı. Kayınpederinin ölümünden sonra işleri iyice boşlayan avare Vasıf'tan açılan yeri doldurmak için gelin geldiği çiftlikte hanımağalık yapmak zorunda kalmıştı. Babasının yanında gördüklerine benzer bir düzen, intizam, idare ve tahakkukla çiftliği yıllarca çekip çevirmişti. Oradaki vazifesi Vasıf'ın nikâhı

sonlandırmak istemesiyle bitip de babasının yanına yollandığında, onun çoktan çaptan düşmüş olduğunu görmüştü. Yeni kabinede yer almasına uçsuz bucaksız tarlalarındaki ekinler ve üzüm bağlarından elde edilen sermaye bile yetmemiş olacaktı ki çiftlikte küskün bir mebus eskisi olarak herkese esip gürlüyor, hayatı dar ediyordu. Leyla o çiftlikten bu çiftliğe geri gönderilince, bu kez de baba evinin hanımağası oldu. Buna da uyum göstermekte gecikmemişti. Yüksek tahsilleri için Almanya'ya gönderilmiş iki ağabeyi de okulları bitse bile gittikleri yerlerden geri dönmeyince, çiftlikte bulduğu bu yeni iktidarla bir nefes aldığını sanıyordu. Öyle sanıyordu. Dünya ona bir yer açtı sanıyordu. Vasıf'ın İstanbul'a yerleşmeden önce tarlalarını icara verip, her sene gelenin üçte birini hâlâ Leyla'nın ayaklarına sermesi elbette hissettiği suçluluktandı. Peki ya, Leyla'nın çiftliği dirlik düzen içinde idare ederek elde ettikleri hâlâ evet hâlâ, bu yaşında bile niye iki ağabeyine gidiyordu? Demek hanımı sayılırdı. Öyle sayılırdı. Hiçbir şeyin esas sahibi değildi. Erkekler arası bir mülkiyet geçişinden mesul bir yaver olmaktan, ağabeyinin evinde dul bir bayram konuğu hala olmaktan başka şu dünyada bir nefeslik bile yer edinememiş olmak... Bunları şimdi unutması lazımdı. Kız torun için ayırdığı beyaz güvercin nakışlı şişkin mendile gözü takıldı, sehpada unutulmuşa benziyordu. Aynadaki kimdi? Aynadaki kimdi? Öfkelerinin üzerini zarifçe örtecek o kadın kimdi? Topuzunu düzeltti. Tatlılar hazırsa alabilirlerdi.

Bayram ödevini bitiren ağabeyinin oğlu, ailesini de alarak evden ayrıldı. Leyla yeniden konuk odasına çıktığında gün, Boğaz'da muazzam bir kızıllık bırakarak batıyordu. İngiliz bayraklı bir geminin geçişini izlerken aklında yine Vasıf vardı. Acaba o nasıl yaşlanmıştı? Şimdi neredeydi? Giderken söylediği gibi derin derin nefeslenebiliyor muydu? Böyle demişti değil mi? Seni demişti. Bir erkeğin demişti, bir kadını sevdiği gibi değil demişti. Ben demişti, nefes almak istiyorum. Boğuluyorum demişti. Sanki Leyla bunu bilmiyor muydu? Onun kendisine değil de kimlere yakınlık gösterdiğini belki de Vasıf'tan bile önce Leyla görmüştü. Onun kim olduğunu anladığında, kendisinin de Sodomlu Vâhile'ye dönüşmesinden korkmuştu. Çok korkmuştu. Vasıf'ı anlıyordu. Vasıf kim olduğunun anlaşılmasından korkuyordu. Babasından korkuyordu. Onun her şeye kadir, mutlak ve her şeye ve herkese hâkim oluşundan,

sözünün üstüne söz söylenememesinden, belki Allah'tan başka kimseden korkmayacak ölçüde ama ortalıkta erkekten yana bir sukutu hayal gibi gezinen oğluna karşı ölçüsünü kaçıracak kadar zalim oluşundan. Bunu Leyla'dan gayri anlayan olabilir miydi ki? Kayınpederinin, evliliği için bir payanda olduğunun bile hep farkındaydı. Onun ölmesi, Vasıf'ın gitmesi; ölmemesi ise Vasıf'ın boğulması demekti. Onu seviyordu. Sevmişti. Koruyarak, sahip çıkarak, içi titreyerek, Lut kavminden birini sevmenin günahını taşıdığına inanarak sevmişti. Onu kendine çekmeyi her şeyden çok istediği yıllarda, sevilmek için çırpındığı yıllarda, bunu biraz da hanesine yazılabilecek sevap için yapmış olabileceğini, Vasıf çekip gittikten sonra yani bütün fırtına dindiğinde fark etmişti. Ne bencilce diye düşünmüştü. Sarayburnu'na doğru ilerleyen İngiliz gemisinin gidişini uzun uzun izledi. Kanlıca tepelerine bir karanlık indi. Hangi sevgi hodbin değildi ki? Vasıf o gün ona beni azat et demişti. Beni azat et diye yalvarmıştı. O da etmişti. Gönderilen değil gönderen olmak için. Bir kerecik hak sahibi olmak için.

Broşunu çıkarıp aynanın önüne koydu. Bluzunun düğmelerini açtı. Eteğini çıkardı. Yılların kendisinden alıp götürdüklerine, bedeninden esirgediklerine baktı. Kalçasındaki morluğu aynada dikkatle izledi. Merkezdeki pancarımsılığın etrafı yeşillenerek açılmış, buruşuk etin üzerindeki ince çukurlara dolmuştu. Ağabeyinin evindeki odası iyiden iyiye karanlığa gömülüp aynada artık kendini görmez oluncaya kadar orada öylece durdu. Nefesini tutarak, morluğuna bastırmak hoşuna gitmişti.

Nazsız Niyazsız

Köşedeki borunun üzerindeki boyanın hafifçe sıyrıldığını gördüğünde sevindi. Nasılsa bir süre bununla oyalanır, odada yaralı yatmakta olan oğlanın annesinin söyleyeceklerini, hatta azarlarını bile belki daha duymadan unuturdu. Çatlak, duvar boyunca uzanıp kapı kirişinden yoluna devam ederken, onun bakışından çıktı. Bu çizginin hastaneyi gezdiği belliydi. Belki ameliyathaneye. Belki doğumhaneye. Belki morga kadar. Nerelere uzandığını anlamak için, arkasına dönüp bakması gerekecekti şimdi. Çatlakları görmesi. Onları takip etmesi. Ve çatlaklardan fışkırması kendisinin. Oralardan çıkması. Yok. Olmaz. Yapamaz. Başını çevirmedi ve bu kez bakmadı. Çünkü bu şimdi hiç yoktan aykırı bir hareket. Gözlerini sırf yerli yersiz meraklar uğruna hep aynı fütursuzlukla çevirmesi ve dikmesi. Bakması. İçinde zapt edemedikleriyle her şeye birden fırlayıvermesi ve soluğu hep oralarda alması. Nazsız niyazsız. Onun kendi bedenini ama en çok da gözlerini böyle apansız kullanması. Bir şeylere başlaması. Yeni keşfettiği bir nefeslenme azmiyle, bilmediği yerlerden ne alacağını belli belirsiz sezerek bilmediği bir şeyleri başlatması. Şu âlem üzerinde ne var ne yoksa böylesine yanarak görmek istemesi, zamansız bastırıveren ve bir türlü görmezden gelmeyi başaramadığı meraklarındandı. Dur durak bilememesi. Kendi delişmen çocukluğunu ama en çok da şu genç kızlığını bir deli fişek gibi yaşamasının, kendi budala başına ördüğü çoraplardan, başkalarından bile, babaannesinden bile çok ama en çok kendisi haberdardı. Azarlar, yasaklar, ithamlar ve ihtarlar hep onun üzerine yığılmıştı. Ama bir başkasına zarar verişi, ilk kez oluyordu. Formasının eteğini düzeltti, uslu uslu oturdu. Artık merak ettiklerine dönüp de bakmayacaktı. Babaannesi gibi kesik bir nefes aldı. Hiç yakışıyor muydu? Kendisine bunu yakıştırmış mıydı? Kendi kendine yürüsün işte çatlak. Ona ne? Oralarda onsuz olsun. Başını önüne eğdi. Ailesine hayal kırıklığı vermiş biri gibi, onları hep üzmüş biri gibi bir süre bu halde bekledi. Yeterince

utançlı. Fazlasıyla pişman. Kederli. Ellerini, bitişmiş bacaklarının arasına sakladı. Her zaman kibirle diklenen omuzları şimdi düşük. Bu pısırık kılıkla oturmaya uğraşıyordu ama aradığı pişmanlığı içinde bir türlü hissedemediğini, utancın yokluğunu gördüğünde yani şu soğuk hiçliği, bu oyunda maharetli olmadığını da iyice anlamıştı. Kendi delişmen bedeninin içinde bir türlü canlanmayan duygulardı bunlar. Hınzırca gülümsedi. Onun içi kuduruktu. Bu babaanesinin sesiydi.

Yan koltukta oturan orta yaşlı adam hafifçe öksürünce, irkildi. Başını kaldırdı. Adamın yanındaki kadın, çocuğunu pışpışlıyordu. Bir başkası karşı koltukta başını yer karolarından kaldırmıyordu. Her yan insan kokuyordu. Duvarın, onun nereye gittiğine bakmamak için inatlaştığı çatlağı bile. Soluk, ter ve osuruk. İrin kokuyordu hastane. Herkes, uzun zamandır makineye atılıp da çevrilmemiş giysi kokuyordu. Çalışmak, çok çalışmak, didinmek kokuyordu. Her şey ve herkes kendi halindeydi. Aslında kimsenin umurunda olmadığının farkına vararak arkasına yaslandı. Utangaç bir nazenin olamayacağı belliydi işte. Bir cezayı hak etmişti. Çantasını açtı, kitaplarının arasından kırmızı bozuk para cüzdanını çıkardı. İçi katlanmış peçetelerle doluydu. Birini alıp dikkatlice açtı. Sakladığı jileti görünce rahatladı. El çabukluğuyla tekrar sararak tuvalete gitmeye hazırlanıyordu ki bankodaki hemşireyle göz göze geldi. Aynı babaannesi gibi bakıyordu. Peçeteyi cüzdanına geri koydu. Cüzdanı da sırt çantasındaki kitaplarının arkasına, çantanın dibine doğru yolladı. İçinde bir yerlerden yine birdenbire çıkıveren bu isteği, görülmek sayesinde bastırmayı başarmıştı. Zaten o buraya konuşmaya gelmişti.

202'nin yuvarlaklarına uzun uzun baktı. Kapı işte orada dikiliyordu. Açsa. Girse. Yeterince üzgün gözükse. Parçalanmış bir şeyler söylese. İnsanlar lüzumsuz yere hüzünlü şarkılar yapıyordu, yaparken bile içleniyor olmalılardı. Sonra birileri onları gamlanarak dinliyordu. Buna güldü. Oysa o dünyaya hepsiyle alay etmeye gelmişti. Kapının ardı. Kapının ardı. Kendini odasına kapatıp müziği son ses açıp tepindiği günlerde buraya elinde tespihle, dilinde azarla dalan kimdi? Babaannesi. Hep ne derdi? Bu aynı anası. Vallahi billahi Rabbim seni canımı almaya göndermiş. Ona kabul görmemenin, benimsenmemenin, istenmemenin soğuk yüzünü

gösterirdi. Böyle davrana davrana onu dünyaya diken olup batmaya geldiğine inatlandırdılar. Dün gece bile ölmedi işte, yaralanmadı da, bütün iç organları yerinde duruyor, hepsi tıkır tıkır işlerini yapıyor. Ayakta olan o. Kanı akmayan, parçalanmayan o, derisi dikişi sağlam bir elbise gibi üzerinde sapasağlam duruyor işte, kemiklerini muntazaman örtüyor. Kurtuldu. O bu dünyaya yaşamaya geldi. Görünmeye geldi. Önce babası ölerek, sonra annesi çekip giderek daha küçük bir çocukken onu babaannesinin insafına terk etmiş de olsalar ölmeyecek işte! Kendini, bedenini herkeslere gösterecek. Bakışlar önünde dans edip duracak. Ah bunun yolunu bir bulabilse. Sandalyesinde bacak bacak üstüne attı. Arkasına yaslandı. Omuzları dikleşmiş, kaşları çatılmıştı. Yaşama nedenini hıncında bulunca çantasındaki jiletlerini bile unutmuşa benziyordu. Ama çok geçmeden bu hastanede ne aradığını da hatırladı. Konuşmak. Odaya girdiğinde böyle çıbanbaşı gibi durmayacaktı hani. Eğilecekti, yenik görünecekti. Bedeni, kazada o yaralandı ama bana hiçbir şey olmadı gördünüz mü dememeliydi. Ağzı kibarca geçmiş olsun demeyi becerecekti. Ona bu işleri neden öğretmediler? Acaba başkaları üzgün olmayı nasıl öğreniyorlar? Birine acımayı? Sana gelen bana gelsin demeyi kimden öğreniyorlar? Bu istek nerelerinden çıkıyor? Düşüncelerin eylemleri etkileme gücü olduğuna göre – bunu öğretmeni söylemişti–bu sözü durup bir düşündü. Sınıfta ilk duyduğunda çok anlamlı gelen yığının bir saçmalık olduğunu çabuk kavradı. Tabii eylemleri düşünceler belirliyordu, ne yani. Düşüncemde bacağımı kaldır diyorum kaldırıyorum. Bacağını sertçe indirince bankodaki hemşire onu yine süzdü. Hemşireye dik dik bakınca kadın başını hafifçe sağa çevirip gözlerini kaçırdı. Bunu iyi bilir, babaannesinin tövbe estağfurullah hareketi bu. Tamam. Nerede kalmıştı? Düşünceler ve eylemler. Şimdi, üzüntü nedir? Oğlan 202 yazan kapının ardındaki yatağında upuzun boyuyla uzanmış yatıyordur. Vücudunu kesik yerlerinden dikmişlerdir. Birleştirmişlerdir. Kolu koptuysa yerine takmışlardır. Dün gece boşalan bütün damarlarını tekrar kanla doldurmuşlardır. Nefes alıyor mu diye bakmışlardır. Canlandırmışlardır onu. Canlandırıp bir yatağa yatırmışlardır. Belki yatağının kenarında bir pencere vardır. Güneş onun esmer yüzündeki yaralara düşmüştür. Alnındaki perçemde belki dün akşamın başka izleri de vardır. Belki penceresinin önünde

bir çam vardır. Ağaçta bir ökse vardır. Ökse hakkında güzel bir laf etse. Şarkıları düşündü. Ökselerden de bahsediliyor muydu? Aklına gele gele bu kuşun gelmesine şaşırdı. Halbuki neye benzediğinden haberi bile yoktu. Çıkınca bakacak buna. Ama önce geçmiş olsun dileklerine, sürdürülecek uzun sessizliklere, toplanacak dağınıklıklara ve tamir etmeye çalışacağı kalplerin ona vereceği anlayışa muhtaçtı. Suçluluk işte böyle uyanacaktı. Ve utanç. Bir ökse olacaktı. Belki oğlanı yatağında makineye bağlamışlardır da onun makine olmadan alamadığı nefesler, kendisinin içine batar bir bir. Sapasağlamlığından biraz yaralansa. Biraz da gülmeyiverse şöyle her şeye. Kaçıp, ölmeye terk ettiği biri için, kendi diriminden vicdanı uyansa da, bir ufak utanç kırıntısı gelip yerleşse içine. Yerleşse de şu soğukluğundan kurtulsa. Hissetse öbürünü. Duysa. Kendini de belki affeder o zaman.

Dün geceki kazada oğlanın yanında olduğunu şöyle boydan boya, baştan başa haykırabilse. Sinsiliğini ortalara dökse. Korna sesinin onun başıyla sabitlendiğini, neden sonra kendini sıkıştığı yerden kurtarıp arabadan çıkıp koştuğunu, koştuğunu, koştuğunu. Koşarken sokak lambalarını teker teker geçtiğini, bir aydınlığa bir karanlığa, bir aydınlığa bir karanlığa batıp çıktığını. Dalağının şiştiğini, köşeyi dönünce ancak nefes alabildiğini. Çok geçmeden kustuğunu. Yaşadığını anladığını ve kaçtığını. Ona yardım etmediğini. Hiçbirini bilmiyorlar. Belki onlar bütün bunları hiç öğrenemeden o, oyunu güzelce oynayabilirse, acımayı, şefkati ve sevgiyi giyinip gösterebilirse, ne narin, ne sevecen bir kız bile derler onun için. Kuş gibi. Daldaki bir ökse. Babaannesiyle inatlaşmak için kaygısızlığı öğrendiğini, kabul görmeyişinin ona verdiği gamsızlığı ve o gamsızlık yüzünden kabul görmeyişini, yabanlığın, tuhaflığın, kötülüğün, yaramaz oluşunun üzerine işte böyle böyle kalıverdiğini, bu kıyıcı git geli. Gösterse. Önce kendine. Ağlasa.

Kapı açıldı. Bir kadın çıktı. Bu onun annesi belli. Üzgün, kederli. Oğlu hastane odasında can çekişen bir anne nasıl görünürse işte öyle görünebiliyordu koridorda. Demek şimdi ayağa kalkması gerekiyordu. Annesinin yanına gitmeyip de süzülmesi, gözlerine bakamayıp da çaresizce af dilemesi gerekiyordu. Bunu yapabilir. Belki ilk denemede fazla inandırıcı olmayabilir ama başını yeterince önüne eğerse, anlamazlar gerçeği. Annesi elindeki karton

bardaktan başını kaldırmıyordu. Sonra diğer eliyle alnını sıvazladı. Ağrıyor değil mi? Sandalyesinden hızla kalkar gibi oldu. Yavaş olursa daha mağrur görüneceğini neyse ki çabuk hatırladı. İyice yavaşlayıp, başını yana eğdi. Annesine doğru suçlu suçlu yürümeye çabalarken, anlaşılmak değilse bile kabul görmek istiyordu, sevilmek istiyordu. Bununla yanıyordu. Kadının alnının ortasındaki kederli çizgiyi gördü. Haberi alınca konmuş olmalıydı. Filmlerde böyle oluyordu değil mi? Saçlar beyazlıyordu. Bir gecede. Kadının şakaklarına bakarken, sonunda fark edildi. Annesi görmez gibi baktı, ha duvarda bir sinek, ha kendisi. Onu görün. Onu görün. O dans bile edecek hem de nazsız niyazsız. Boğazını temizledi. "Ben" diyebildi. Sonra "geçmiş olsun" bile dedi. "Oğlunuzun" dedi. "Arkadaşıyım" dedi. Sonra da bekledi. Oğlunun yerinde kendisi yatmıyor diye annesi ona hiç kızmasın, onu bağrına bassın. Bassın. Hem üstündeki bu koku oğlunun kokusu. Sarılsa tanır. Annesi yalnızca başını salladı. Bunun acı çeken insanlara mahsus bir sağ ol demek olduğunu, maalesef henüz bilmiyordu. Bilse belki kendisi de böyle davranırdı. İkisi aynı anda yutkundular. Vefalı bir arkadaş gibi görünmek için elini yüzüne götürüp burnunu hafifçe çekti. Elleri biraz beyaz leblebi, biraz tıraş losyonu ama en çoğu kusmuk kokuyordu. Biraz da kan. Şimdi ne diyecekti? Deniz kenarındaki arabanın farlarının Karadeniz'e pek güzel vurduğunu mu? Alacalı, titrek ama canlı. Oğlu, Şile'deki mendireğe çektiği arabanın içinde ona güzel olduğunu söyledikçe onun sudaki bu kırmızı ışığa dalıp gittiğini, çünkü filmlerdeki kızların illaki nazlandıklarını. "Oğlunuz," dedi, "iyi bir insan." Kadın başına gelenleri unutup büyükçe gülümseyecekken kendisini tuttu. "Öyledir." Elindeki soğumuş çayın kartonunu yuvarlıyor ve önüne bakıyordu. Keşke onun da elini oyalayacak bir şey olsaydı şimdi. Bunlar hayat kurtarıyordu, öğrenmeliydi. Hemen üniformasının kravatına tutundu. Annesi dedi ki, "Demek okuldan arkadaşsınız?" Artık emindi. Bu onu tutuk bir liseli gibi göstermeye çoktan yetmişti, kravatını yavaşça bırakırken, "Evet" dedi. "Ama ben bir alt sınıftayım." Kadın yine başını salladı. Şunu düşündürdüğüne emindi artık. "Oğluma hayran kızcağız." Kızcağız. Bu duruma memnun oldu. Çünkü ona kızmayacaklardı. O babasının arabasına çağırdı diye gidip hemencik binmiş olmasına, sonra sıkılmasına, sonra oğlu

vitesteki kendinden emin elini onun üniformalı bacaklarına koydu diye çarçabuk sevildi sanmasına ve sırf bu yüzden, büyüklerin dünyasına girmeyi böyle nazsız niyazsız kabul etmesine. Yukarı çıkan bu elin nereye varacağına meraktan ölmesine. Ölmesine. Görülmesine. Yalnız filmlerden bildiği türden bir yaşantının, kendisinin hiç girmediği bir kapının ona aralanmasına. Kapıyı açmak için ve kendisinin neye çekildiğini izlemek için, görmek için, anlamak için, yaşamak için, ölmesine. Kendisine böyle dikkatle eğilen bir bakışı hiç görmediğini, ne o çocukken ölüp gitmiş babasında ne de markete gideceğim, birazdan geleceğim, deyip onun bedenini bir çanta gibi babaannesinin kapısının önünde bırakan annesinin vedalaşmaktan bile kaçan gözlerinde. Görmemişti. Ne acele etmişti değil mi, ekmek, süt ve yoğurt almak için. Orada anlamalıydı. Bindiği arabanın annesini ekmeğe ve süte değil de yeni bir yaşama ama onsuz bir yaşama götürdüğünü, anlamalıydı. Ama hepsini ancak dün gece gördü. Kendisini geride bırakıp uzaklaşan o arabada, annesinin de bacağına vitesten kalkan bir el konmuş. Ve ilerlemiş. Bir yolda ilerlemiş. Gitmiş. Tüm bunlar büyüdükçe ve babaannesi ondan illallah edip annesine beddua ettikçe ve ancak dün gece. Dün gece. Tamamen birleştirebildiği parçalar. O yüzden her şeye vaktinde, belki daha bile önce, merak gösterilsin ki kim hangi kapının önünde ne için bırakılıyor, kime hangi kapı ne için açılıyor, hangi kapılar kimin yüzüne nasıl ve ne için örtülüyor, şöyle dürüst bütün anlaşılsın. Bilinsin. Görünmez olmak istemiyordu o. Görülsün. Görülsün.

Kadının sorusuyla kendine geldi. Demek okuldakilerin haberi vardı. Bilmiyordu ki. Bugün okula gitmemişti. Sorulacak sorulardan korkuyor, aralarında büyüyen sessizliğe sarılıyordu. Mesela şunları bir anlatabilse; onlar Ağva'ya kadar biraz daha dolanıp ve artık başka insanlar olarak yerlerine yörelerine dönerken sapaktaki reklam panosunu gördüğünü. Üzerinde büyük bir çikolata vardı. Çocuğa demişti ki. Canım çikolata çekti. Çocuk ona gülümsemişti çantamda var demişti. Sonra çantasına uzanmaya çalışırken. Çikolataya. Onun istediği çikolataya. Panodaki çikolata hızla onlara doğru gelmişti. Hızla. Birdenbire. Ve hayat dağılmıştı. Oğlana bakmıştı, güzel yüzünün, biçimli siyah kaşlarının cam kırıklarıyla bozulduğunu görmüştü. Aralarında bir demir yatıyordu. Çikolata-

ya bakmıştı, yoktu. Demirin, panonun ayağı olduğunu anlamıştı. Bağırmak istemişti. Sesi çıkmamıştı. Daha az önce bir bütün olan bedenin içine arabadan kalkan bir demirin girmesine, onu bozmasına, kırmasına, parçalamasına hayretle bakakalmıştı. Camlar. Kırık. Bir insanın göğsünün dağılması. Az önce içinde dönüp duran kanının şimdi boynundan çıkıp ellerine kadar inmesi. Bu demir yığını içine kıvrılarak sıkışmış bu uzun gövde, sahiden o muydu? Güzel gülümseyen çocuk. Okulda basket oynayışını izlediği çocuk. Yanına gelince, ona bir şeyler söyleyince kalbinin tam nerede olduğunu anlıyordu hani. Vuruşunu duyuyordu. Onun artık bir beden bile sayılamayacak etini bir süre izlemişti. Belki de yüz yıl. İnsanın bu hale gelebilmesindeki hız onu dehşete düşürmüştü. Kendini yoklamıştı. O? Yaşıyor. Kanı? Akmıyor. Ciğerlerini, kemiklerini, kalbini örten teni? Düzgün. Hâlâ dans edebilir o zaman. Sevinmişti. Burada bile. İyi olduğunu anlayınca sıkıştığı yerden can havliyle çıkmıştı. Artık bir araba gibi bile görünmeyen o canavarın etrafından dolaşıp onun yanına gelmişti. Eğilip nefesine bakmıştı. Soluk alıyor mu? Onlara doğru yavaşlayan bir araba farından ödü kopunca onu orada bırakmıştı. Annesi gibi. Şile sapağındaki ışıklardan eve kadar dalağını patlatana kadar koşmuştu. Yokuşu bile tek nefeste çıkıp meydana gelince koşmaktan öleceğini zannetmişti. Köşedeki ağacın altına kusmuştu. Kusarken benim midem içimde duruyor, dışarı çıkmadı diye düşünüp sevinmişti. Sonra da ağlamıştı. Evin sokağına sapmayı becerdiğinde bacaklarının koptuğunu duymuştu. Onu artık taşıyamıyorlar. Soluk soluğa apartmana varmıştı. Merdivenleri çıkarken sürünmüştü. Bacaklarına bakmıştı. Yerindeler. Her şeyi yerli yerinde. O yaşıyor. Yaşıyor. Onu dans ederken izleyecek kalabalıkları bile görür gibi olmuştu. Başkalarının bakışlarına vereceği bedeni işte sapasağlam. Ama şimdi kalbinin atışını kimse duymasın. Onu kimse görmesin. Kilidi sessizce çevirip ayak ucunda odasına girmişti. Girerken koridordaki Kâbe resmine bakmamak için başını sola çevirmişti. Işığı yakmadan, duvarlara tutuna tutuna kapılardan geçmişti, odasını bulmuştu. Çalışma masasının çekmecesini açmıştı. Daha koşarken bulup yemeyi tasarladığı o koca çikolata paketi işte orada onu bekliyordu. Elinde paketle yatakta oturmuş, yorganı başına çekmişti ve şunu demişti. Hayat böyle bir şey mi? Susunca ve kaçınca olunmuş

bir katil ve bir de artık kadın olmaklığını düşünmekten başka yorganın karanlığında ne yapmıştı? Paketi yırtmıştı. Günlerdir hiç yemek yememiş gibi kocaman bir ısırık. Yemişti. Yemişti. Yerken doymamıştı. Sonra yatak minderini ucundan kaldırmıştı. Yatağının tahtasıyla minderi arasına sakladığı mendilleri çıkarmıştı. Mendili açmıştı. Çikolatadan koca bir ısırık almıştı. Mendilden jiletini çıkarmıştı. Çikolatayı yutmuştu. Formasını sıyırmıştı. Fanilasını. Göbeğini açmıştı. Çikolatayı bir daha ısırmıştı. Tadın içine girişi. Jiletin göbeğine değişi. İnce bir kan sızınca rahatlamıştı. Çikolatanın tatlılığı ve göbeğindeki acısı. O yaşıyor. Boş paketi atıp yorganı tekrar başına çekmişti. Jiletteki kanını silmişti. Yatmıştı. Kopan bacakları yerine gelmişti. Şişen dalağı inmişti. Kalbi normal. Yorganın altında gözlerini yummuştu. Onu görmesinler. Görmesinler. Belki bir daha dans bile etmez artık. Yok. Hayır. Edecek. Uyumayı becerememişti. Onun ölüp ölmediğini çok merak etmişti. Ölümü düşünmüştü. Babasını. Oğlanla babasının yer değiştirmelerini istemişti. Babaannesi benim oğlum çeke çeke öldü derken, kanserinin bedenini çürütmesini, elden ayaktan düşürmesini, onu tüketmesini anlatıyordu değil mi? Birdenbire ölmemiş oluşunu. İçine bir demirin girmeyişini. Onun canını bu saplanmayla almayışını. Çok küçük bir çocukken parlak ışıklı bir hastanede babasının beyaz örtüler üzerindeki elini tutmuştu. Eline gelen kemikleri, artık babasına benzemeyen o yüzü, hiç saçı da yok, kirpikleri bile, onu öperken yanaklarına batan bıyıkları nerede? Babasına hiç benzetemediği bu yarı cenazeden korkup kaçmıştı. Bu görüntü onun göğsünü ağrıtan biricik fotoğrafı. Keşke göğsü demirle parçalanan babası olsaydı. Öyle birdenbire. Ama babasının değil öbürünün şimdi orada göğsü dağınık. Bedeni kıvrık duruyor. Dayanamamıştı. Jiletini güzelce sarıp yerine koyduktan sonra ambulansı aramıştı. Babaannesine duyurmadan, Şile sapağındaki ışıklar demişti. Orada demişti. Kaza oldu demişti. Adam ona, o bölgeye araç gönderildi demişti. Ölmüş mü peki diye sormuştu. Cevap alamamıştı. Kapatmıştı. Yorganı çekip nefes almaya uğraşmıştı. Bacaklarının arasına bakmıştı. Böyle nazsız niyazsız ve vallahi sırf meraktan açılıvermiş bacaklarına. Kaçarken, nefes nefese koşarken bile oradan süzülmeye devam etmiş bir genç kızlığı, Balibey'deki köşe başında durup sildiğini hatırlamıştı. Şimdi evdeyken, ellerini üzerinden bu

kurumanın, yine telaşla geçirmişti. Parmaklarını tükürüklemişti. Yeniden silmişti. Geçsin. Geçsin. Kalıntısı etinde kuruyup kalmış bir büyümeyi, bir yetişkinliği görmemek için bacaklarını yeniden kapatmıştı. Gözlerini de kapatmıştı. Kapatmıştı. Jilet yaralarının üzerine yüzükoyun yatıp, uyumuştu.

Oğlanın annesinin gözlerinin kenarlarına uzun uzun baktı, dün gece kendisine doğru eğilmiş gözlere ne de çok benziyorlardı. Bankodaki hemşirenin önüne oturdular. Tenkit eden bakışların karşısında tereddütle durmaya uzun zamandır aşinaydı madem, ses etmedi. Bir nefes aldı, plili gri eteğini iyice düzeltti. "Kaza nasıl olmuş bilmiyoruz ki" dedi annesi. İrkildi. Ağzını mı arıyordu? Onun aslında kendi kendine konuştuğunu dalgın gözlerinden anlayınca rahatladı. "Canı acımamıştı. Anlamadı bile" diyebilmeyi isterdi. "Gözleri görmeden bakıyordu. Açıktı." Hiçbirini demedi.

Yan koltukta oturan adamla yanındaki kadın kalkıp gittiler. Oyunu beğenmemişler miydi? "Bize haber geldiğinde uyuyorduk tabii." Buraya uygun bir cevap aradı, bulamadı. "O telefon nasıl acı acı çalıyor, bilsen." Gözlerini tavana dikti, oradan boruya geçti. O telefonu ben çaldırdım. Çünkü çikolata istedim. Yeniden çatlağı takip etmeye başladığında annesi anlattıkça ağlamaya başlamıştı bile. Ağlıyordu. Ağlıyordu. Acı bu mu? Çatlak birazdan kapı kirişinin üzerinden geçecek, yoluna devam edecekti. Ameliyathanede, doğumhanede, morgda yatanların. Hepsinin üzerinden geçecekti. Doğmuş ve ölmüşlerin. Hepimizin. Geçecekti.

Sol bacağındaki kaymış beyaz çorabını eğilip dizine kadar çekti. Annesi odaya girmesini istedi. Girsin,.görsün. Mademki bu hülyalı kızcağız buralara kadar gelmiş. Acıma sevgidir. Sevgidir. Ona bu sevgiyi verin. Onu görün. Düşündü. Ama girerse ne diyecekti? Gördüklerinden ne anlayacaktı? Uzun yani onun temayülüne güç verecek kadar uzun boyuyla yatmıştır. Artık bir şeyleri kavramaktan âciz bedeniyle uzanmıştır. Makinelere de bağlı mıdır? Göğsünde kablolar mı vardır? Nefesi bilimin takdirine bağlı ve güzel kollarına serumlar mı takılıdır? Tıraş olmaya yeni başlamış, losyon kokan yanaklarında, nefesindeki bira kokusunda artık isteğin değil, ölümün kokusu mu vardır? Babasına o son bakışını yeniden hatırladı. Kokusunu. Ağzından, elinden, çürüyüşünden hastalığından geriye nesi kalmışsa her yerinden taşan bir kokunun onu tiksindirişini

yeniden duydu. Birlikte kalktılar 202'ye doğru yürüdüler. Kapı, önünde dimdik, upuzun uzandı.

Şu kapı aralansa. Bir eşikte bırakmayı ve bırakılmayı, orada kalakalmayı ve kaçıp gitmeyi, bu muazzam didişmeyi yakından bir izlese de üzülse. Biraz keder. Biraz ökse.

Üstü Örtülü

Masanın sol köşesinde, ağacın damarı boyunca yürüyüp giden çatlağı, yine takip etti. Bunun ne zaman açıldığını iyi biliyordu. İşte bu bilmelerin kendisine yol boyu eklediği şu yüklere rağmen, yine de bugüne erebilmesinde ancak hayatın kendisiyle açıklanabilecek türden güçlü bir sebep vardı. Nefes almaya devam etmenin, her güne yeniden uyanmanın, bir hatıradan günbegün uzaklaştığını görerek gizliden sevinmenin utandıran halleriyle yıllar boyu yaşamak, ona pek çok şey öğretmişti. Kanın akmasının, saçın uzamasının, beyazlamasının, tırnakları kesmenin hatta yalnızca acıkmanın bile insanı buralarda tutmaya yeteceğini görmek için bir ufacık mezarı kapaması gerekmişti. Bu, olmuştu. Oğulları ölmüştü. Ve geride kalmıştı. O günlerin ağır tortusunu bile nasıl olup da üzerlerinden silkeleye bildiklerine hayret ederek yaşamayı sürdürdüler. Karısı ayağa kalktığı o ilk gün, önü süt lekeleriyle dolu geceliğini sonunda çıkarıp temiz bir şeyler giymiş ve nihayet onunla konuşmuştu. Duyduğuna da gördüğüne de sevinmişti tabii. Hemen evden çıkmış uzun uzun yürümüş, mezarlığın önünden geçmiş ama oğlunun yattığı yeri görmeye cesaret edemeden ve oradan uzaklaştığı için de oğlundan utanarak merkeze inmişti. Yaşayanları görmüştü. Parktan dönenleri, gülenleri, evlenen birilerini ve dans edenleri, evine alışveriş poşetleriyle dönenleri. Yaşam hayretini uyandırmıştı. Ihlamurlar açmış tatlı tatlı esiyordu. Ama yolda karşılaştığı tanışlarının onunla acıyarak sohbet etmeye çalıştıklarını gördüğünde hayatının bir daha eskisi gibi olmayacağını da anlamıştı. Ellerinden tuttukları ufak çocuklarını adeta gizlemeye uğraşıyorlar, yanından çekeleyerek uzaklaştırıyorlardı. Herkes sanki özür diliyordu. Ihlamur ağaçlarının güzelliği bile. Karısını daha fazla bekletmemek için ama en çok da gören gözlerden kaçmak için hemen Dostlar Pide'ye girmiş ve ikisi için lahmacun yaptırmıştı. Çünkü karısı günler sonra ayağa kalkıp demişti ki "Ben artık acıkıyorum." İnsan bir bedeni varken unutmadan nasıl yaşayabilir ki?

Her şey olup bitmişti. Yıllar sonra yine de, ikisi işte buradaydılar. Yeniden başlamaya nasıl da inanmışlardı. Özellikle de karısı. Buna sanki açtı. Bir bebeğin emmeyeceği sütlerin memelerinde toplanan acısıyla ağlayan karısını avutmak için ortaya bir fikir atıvermişti. "İstanbul'a gidelim mi?" Karısı buna nefes alır gibi sarılmıştı. O netameli günlerden sonra bir başka şehirde ve evde yaşamaya devam etmeye saplantılı bir biçimde tutundu. Ne çok istiyordu şu yaşama işini becermeyi. Hemen İstanbul'a tayin istemişler, şanslarına Küçükçekmece'de bir lise çıktığında ise gölü var diye sevinmişlerdi bile. Bir şehirde yabancı ve yalnız olmak onlara hem geldikleri yerleri unutturmuş hem de tüm geçmişi yakın kılmıştı. İlk günler göl kenarına gider beraberce susarlardı. Geldikleri yerde de göl vardı. Bu durgun suyu, dünün ve bugünün önlerinde uzayışı, unutmanın ve hatırlayışın çabası ve yorgunluğuyla sevdiler. Kırlangıç, sığırcık ve ötleğenleri uzun zaman izlediler. Karısı susmayı da göle gelip bakınmayı da bıraktı sonra. Çünkü bir daha çocuklarının olmayacağını öğrenmişlerdi. Bugünden sonra en ufak şeylere sinirlenir oldu. Parlayıveriyordu. Geride bıraktıkları şehirlerinin, o şehirdeki gölün ve oğullarının uyudukları yerin haritada bir yer olarak kalmasına sevinmek en çok onu mahcup edip giderek suskunlaştırırken, karısının dilini çözdü. Çoktan inatçı bir saksağana dönüşmüştü. Hani bilim? Hani tıpta bir ölüme çare yoktu? İlk yüz naklini gazetede görüp kendisine gösterirken de öfke doluydu. Maske gibi yüz takıp çıkarmayı bile becerdiler. Bu ne demekti? Doğumu beceremediler. İstanbul'daki yedinci kışları mıydı, yoksa sekiz mi? Zümre arkadaşlarının hekim kocasını, katıldıkları yemekte darlayıp durduğu akşam. Üçüncü kadehi, içindekileri dökmesine yetmişti. "Ben karaciğerimi görüyor muyum, görmüyorum. Siz bizim karaciğerlerimizi belki birimizden alıp birimize takıyorsunuz. Ama Allah değilsiniz. Bunu unutmayın!" Karısını onun yanından uzaklaştırmaya çalışırken hâlâ şunu söylüyordu; "Belki değiş tokuş yapıyorsunuz ama bir ciğer yaratabilir misiniz? Sıfırdan bir kalp yaratabildiniz mi? Hiç yoktan bir nefes? Yapamadınız! Yapamadınız!" Adamın mesleki alışkanlıkla soğukkanlı olmaya alışmış yüzünün bile allak bullak olduğunu görmüştü. Suçluluk duygusunu gideremedikçe suçu hep bilime atmıştı. Hamile kalamadıkça hem Allah'a hem bilime küsmüş ve olanları

unutamadıkça da yeni hayat fikrine sarılmıştı. Bu tayin güya yeni hayattı. Yeni hayat İstanbul'du. Alacaklıydı. Belli. Ama olmamıştı. Yeni hayat bile onunla hesabını göremeden eskimişti.

İşte taşınmanın masada bıraktığı o çizgi. Geriye kalan. Çünkü hayata bir nokta konmuyor. Yeniden başlanmıyor. O bir düz çizgi. Yekpare. Karısı muhtemel ki hiçbir şeyi hatırlamamak ve eski hayat deyip onun içinden çıkma becerisi gösterebilmek için, yani şöyle dolu dolu yaşayabilmek için, merdiven sahanlığından her geçişinde, duvarda boydan boya kalkan boyanın içine giriveren masanın cilasını gördükçe de, masaya her bakışında da taşıma şirketindekilere uzun zaman durmadan söylenmişti. Bir şeylerin suçunu hep başkasına yıkmıştı. İstanbul kalabalıklar içinde ikisini de bir hiç etmeyi zamanla başardı. Kaybolmayı, başkalarının gözünde anısız olma işini kıvırdılar. Sonra sonra karısı masadaki çizik için söylenmeyi bile bıraktı. O da karısının hayatı eski ve yeni olarak ikiye bölüşüne hayret etmeyi. Oysa o, doğumdan ölüme kesintisiz bir yolda yüründüğünü, her akşam bu çizgiye bakarak karısıyla yemek yediğini, elini üzerinde gezdirerek öğrencilerinin sınav kâğıtlarını okuduğunu, hayatlarının gerçeğinin artık yalnızca bu olduğunu. Bir anıdan ibaret olduğunu. Orada kaldıklarını. Durduklarını. Biliyordu. Derin bir nefes alarak, elini başından geçirdi. Aralarına artık beyazların karıştığı kestane saçları efkârın büyüklüğüyle yatıştı. Geçmiş nedir? Geçmiş budur. Üstü örtülmez bir ince çizgi.

Karısı elinde tabaklarla konuşarak geldi mutfaktan, okulda olanlar... Birileri ona yine yanlış yapmıştı. Başını sallayıp "Haklısın" dedi. Karısının haklı olmaya neden bu kadar muhtaç olduğunun elbette farkındaydı. Buna psikolojide ne diyorlar? Düşündü. Yansıtma? Bugünün manasını unutmayı, gündeliğin beyhudeliğinde aradığını görüyordu. Arasın. Sonuçta kendisi de bugünkü asıl konunun açılmaması için yorgunu ama en çok da uzlaşmacıyı oynamıyor muydu? Oynayayım. Karısı haklı bulunmuş olmanın ne gururunu ne sevincini duydu, belki mutluluğu oralarda bile aramadan mutfağa döndü. Bazı kelimelerin öylesine söylendiğini o da öğreneli epey olmuş olmalıydı, ne olsa yılların edebiyat öğretmeni, kaç kuşağa anlamın dersini verdi. Derin bir nefes alıp televizyona bakacaktı ki, mutfak dolaplarının sertçe açılıp kapandığını duydu. Cevabını işte şimdi almıştı. Belki de kalkıp mutfağa

gitmeli, karısının yanına dikilmeli, onu belinden sarmalı ve demeli, geçti karıcığım. Bugünü de geçireceğiz. Hep nasıl olduysa. Atlatacağız bu akşamı da. Bak kaç sene geçti. Karısının bir umut kendisine tutunmasını, yaşlarını içine bastırmasını seyretmeli, ondan eksiltilerek alınan ve alnına dolanan seneleri bir bir saymalı ve bastırmalı, geçecek karıcığım.

Yerinden kalkmadı. Yeniden ellerini başından geçirdi. Kanalı değiştirdi. Televizyonda birileri, patlayan bir bombayla düşüp kalmış sayılardan söz ediyordu. Kollardan ve bacaklardan. Gövdelerden. Birilerinin çocukları hiç durmadan ölüyordu. Kalktı. Az önce karısının getirip bıraktığı tabakları, çatalları yerlerine yerleştirdi. Çizgi işte burada. Elini belli belirsiz üzerinden geçirdi. Bıçağı sağa koyması gerekiyordu, çatalı sola, gençlikte öğrendiklerinden. Ölüler çoktu. Ölüler çoktu. Ama yaşam sürdürülmeli. Hep nasıl olmuşsa. Bardaklara su koydu. Her şey işte üstünkörü. Eskiden vardı tabii, onun da kahredici, tatlı bir sokulganlığı vardı. Hayata yönelik bir merakı vardı. Alakadar oldukları, mevsimlerin geçişine bir hayranlığı, öğrencilerini yetiştirmeye bir inancı, memlekete dair bir ümidi, karısının dertop uyuyuşuna meftunluğu... Kayıtlara ani bebek ölümü olarak geçmişti. Hiçbir şey anlayamamışlardı. Bir cevap beklemişler. Bulamamışlardı. O mutedil halinden hiç beklenmeyecek bir biçimde hastanede, "Bunlar," diye bağırmıştı, "bunlar geçen yüzyılda kalmadı mı? Bitmişti hani?" Çünkü doğuma pek az kala izlediği bir belgeseldeki ses ona böyle demişti. Karısı elinde doğacak bebeğin zıbınlarıyla salona girdiğinde hemen kanalı değiştirmişti. Olacağı sezmiş gibi. Yıllar sonra sınav yaptığı çocukların başını beklerken karıştırdığı dergide de bilimin hâlâ, izlediği o belgeseldeki gibi sevinç içinde olduğunu görmüştü. 1900'lerin başlarında doğan beş bebekten ancak birinin yaşadığını, diğerlerinin iki yaşını göremeden... Ve bunun da o zamanlar olağan kabul edildiğini. Ama bugün hepsinin geride kaldığını. Başarısından, ilerlemesinden hâlâ başı dönüyordu insanlığın, eskiyi hâlâ bir masal gibi anlatıyordu. Sonra dönüp sınav yaptığı çocuklara bakmıştı. Sıralarına kapanmış sümüğünü çekenler, türev integral için nefeslerini içlerinde hık hık tutanlar, çözemedikçe apışıp tavana avare bakanlar. Uzaklarda bir boşluk gibi görünen donmuş Küçükçekmece Gölü'ne pencereden bakar-

ken, "Tıp," diye düşünmüştü o karlı kış sabahında, "tıp bir tek bize kadar ilerleyemedi."

Geçmiş, kış güneşi gibi parlak ve isyankâr, kendince neşeli ama aynı zamanda tehditkâr, ona göz kırpıyordu. Bunu ona hep yapmıştı. Yakasını bırakmamıştı. Gözünü alıp onu soluksuz bırakmıştı, çünkü hayat düz bir çizgi. Eskinin üstü örtülmez. Yenisi de yok. Tayiniyle bile. İşte böyle böyle yorulmuş, en sonunda bir kenara atılmıştı. Tabakların yanına peçeteleri kıvırıp koydu. Karısı salatayı ortaya koyarken devam etti, gözlerinden bir ışık yandı geçti. "Haklıyım tabii... Ben onlara daha kaç kere söyleyeceğim." Söylemesindi madem. Ne önemliydi şu haklılık. Dilinin ucundakileri dökmemek için bir laf arandı. "Yine bomba patlamış" diyebildi. Televizyona bakarak devam etti, "Çok ölü var." Karısı "Hay Allah" deyip biraz da üzgün görünüp tekrar mutfağa yollandı. Gözlerinden neyin geçtiğini görebiliyordu. Ablası kanser olup çok çektiğinde, babası yatalak geçirdiği yılların sonunda nihayet ölebildiğinde onun kibirli gözlerinde hep şunu görmüştü. Nasılsa çok yaşadılar. Bu, bir yavruyu kaybetmişlerin hayatla imtihanı, hayata diklenmesi olmalı deyip ona hiç kızamamıştı. Kıyamamıştı. Gerçekte hayattan alacaklı olduğunu düşündüğünü ve bu tutumunu hep sürdüreceğini sonra sonra görebildi. Ama yine de kızamadı. Onun bu öfkesini anlaması değil, kabul etmesi bile değil belki de en çok görmezden gelmesi gerekiyordu. Bunu yapabilmiş miydi? Zaman, tersinin mümkün olamayacağına karısını ikna edemeden geçip gitmişti. Bir arzuyu, bir sökülme azmini, delişmen bir yaşama sevincini de yanına katarak. Onlardan, ikisinden birden, tüm bunları koparark.

Sofraya oturdular. Bir süre konuşmadılar. Tabaklarındaki pembe tavuk bacaklarına baktılar. İçi bulandı. Su içti. Kalktı pencereyi açtı. Baharın sonu tatlı bir serinlikle esiyor, yerini yapışkan bir yaza bırakmaya hazırlanıyordu. Bahçedeki ağaçların hışırtısı kesilecek, yerine karneyi alıp dışarı fırlayan çocukların sesleri gelecekti. Yaz akşamüzerleri. Balkondan yine onlara bakacaktı. Toplar havalanacak, ipler dönecekti. Şimdi oğlu? "Yemiyorsun?" Tabağındaki tavuğun derisine baktı. Uygun bir cevap bulamadı. Haberler bitmiş, ağlayan bir kadının içli hikâyesi başlamıştı. Karısı ürperince ona kıyamayıp sordu. "Üşüdün mü?" Kadın dudak bükerken, o çoktan kalkıp pencereyi örtmüştü bile. Balkona çıkarken derin bir

nefes aldı. Arkasından karısının sesini duydu. "Yemeğini yemedin?" Kapıyı örttü. Sesler içeride kalmıştı. Pencerenin önündeki mermerde duran sigarasını alıp yaktı. Ay kızıl kızıl büyüyor, sıkıntısını dünyaya atmaya uğraşıyordu. İlk nefesini verdi. Sıralanmış ufak pencerelere akşam karanlığı, lambaları çoktan yaktırmıştı. Karşıki evde bir adam, tıpkı kendisi, derisi bollaşmış ve tepesi hafifçe açık, koltuğa yayılmış esniyordu. Duman dudaklarından yavaş yavaş dökülürken, dönüp tülün ardındaki kendi evine baktı. Karısı solgun bir ışığın altında tabakları topluyor, televizyon pencereyi yalıyordu. Koltuğun üzerinde sınav kâğıtları, kâğıtların üzerindeki kırmızı kalemi, sehpadaki fincanı, koltuktaki boşluk. Geriye kalanları. Kendi yokluğunu uzun uzun izledi. Geceleyin ev içleri. Basit bir dünya sahnesi. Ürperdi. Herkesin kolayca hiç kimseleşebildiği bu âlemde, kendisi bütün bunların hangisiydi? Bir oğul, bir koca, bir öğretmen, bebeğini gömmüş genç bir baba ve işte sonunda yaşlanıyordu da.

Daha en başından hiçbir şey beklemeyebilirdi. Havadaki değişmeyi, seslerdeki kesinliği, köpeklerin havlamasını, ince bir duvarın öte yanından gelen tiz bir öksürüğü, mırıltıları, fısıltıları, zamandaki bu değişmeyi, çalıştığı lisenin bahçesindeki çınar ağacının altındaki o tatlı esintiyi –bazen teneffüsleri bunun için bekler, altına geçip kravatını hafifçe gevşetirdi– işte bütün bunlardan daha o zaman medet ummayabilirdi. Karısının soluna dönerken yorgandan gelen hışırtısını, saçlarını tararken tarağında kalan kestane tellerini, banyodaki yasemin kokulu sabununu, çıkarıp sandalye arkalığına astığı bluzundan gelen ince bir ter ve lavanta kokusunu, odadan odaya gezinirken terliklerinden gelen tıkırtıyı, bütün bunların beyhude güzelliğine duyduğu sevinci daha en başından kesse. Yeriymiş. Çünkü oğlu... Çünkü oğlunun nefes almadan sakince uyuduğunu ikisi de görememişti. Bir yerden bir yere sakince geçtiğini anlayamamışlardı. Hayatı ve uykuyu o zaman bu kadar sevmeseymiş. Soluklar. Soluklar. Soluklar. Bazen birdenbire kesiliveriyorlar. Belki o zaman görürdü. Gidip oğlanı kucaklar, yattığı yerden kaldırırdı. Bir soluğu yerine yerleştirirdi. Nefes almaya hep birlikte devam ederlerdi. Yalnız oğlanınki değil, karı koca ikisinin de nefesi o gün orada kesilmezdi. Sürerdi.

Son dumanı üfledi. Sigarasını küllüğe sertçe bastırdı. İçeri girdi. Karısı kâğıtlarını almış, televizyonun sesini kısmış masaya otur-

muştu bile. Söyleniyordu. Ne yapacaktı bu çocuklarla? Edebiyattan zerre anlamıyorlardı. Televizyonda kocaman bir yüz sessizce konuşuyordu. Oynaşan sessiz görüntülere uzun uzun baktı. "Çay demlenmiştir" dedi karısı. Mutfağa gidip biri açık diğeri demli iki çay doldurdu. Birine kaşık koydu, yanına şekeri. Getirip masaya bıraktı. Koltuğun üzerinden o da kâğıtlarını aldı. Masaya, karısının karşısına oturdu. Memleketin çocukları yalnızca edebiyatta değil, matematikte de geriydi. Özellikle de oran-orantıda, denklem çözmede ve mantıkta. İleriyi görmede.

Masanın sol köşesindeki çizikten elini geçirerek, demli çayını içti. Sessiz televizyondan yayılan mavili yeşilli ışıklar salonda gece boyu dönendi. İkisi de yıllardır tekrarladıkları görevlerini, pek konuşmadan yapıp bitirdiler, yanlışları kırmızı kalemle işaretlediler, öğrencilerine notlar verdiler. Bu iyi, bu kötü, bu zayıf, bu istidatlı. On yedi yıldır aralarında asılı duran şu koca olasılığı akıllarına getirmemeye çalışarak işlerini bitirdiler. Ve bir gün daha eksildi. Oğullarına yaklaştılar.

Yatağa uzandığında göreceği rüyadan endişeliydi. Karısının geceliğini giymesini seyretti. Tek bir çocuk dünyaya getirip, onu fazla yaşatamadan kaybeden bu beden de, kendi acısına bile meydan okuyabilmiş inatçı karısı da, işte yaşlanıyordu. Gittikçe genişleyen kalçalarından geceliğinin aşağı dökülmesini izledi. Kadın saçlarını şöyle bir savurup yatağa girdi. Uzanınca derin bir nefes aldı. "Bugündü." Kısa bir sessizlik oldu, uzaklardan bahar sonunun kedilerinin sesleri duyuldu. "Yine de normal bir günmüş gibi geçirebildik." Karısına cevap veremedi. Yorganın altından elini uzatıp kadının göbeğine tutundu. Can veren ve sonra vermez olan şu rahim. On yedi yıl önceki bir sesi, toprağın çukura atıldıkça çıkardığı o pütürlü sesi duymamaya uğraştı. Kadını sıkıca sardı. Bir yaşam belirtisi bütün bedeninden boylu boyunca geçti, kasıklarına vardı. Elleri kadının göbeğinden aşağıya kaydı. Üstündeki örtüyü çekti. Bir sıcaklık geliyordu eline, dirime talimli, ölüme aşina, hayata iştahlı bu vadiyi hoyratça kavradı.

Sokak lambasının vurduğu salondaki masanın sol köşesindeki çiziğin üzerine, bahar sevincini almış sokak kedilerinin nefes nefese sürüp giden koşuşmaları düştü.

Süpernova

"Ben, ses veren, kuru çamurdan yoğrulan, dökülerek
şekillendirilebilen, kara balçıktan bir insan yaratacağım.
Onu biçimlendirdiğimde içine kendi ruhumdan üfleyeceğim."
Hicr Suresi

Kaçarken yere kapaklandığında sağ elinin ayasında boydan boya açılmış yara, başka bir şeyi düşünüp fark edemeyeceği kesinlikle hissettirdiğinde kendini, bardağını bırakacağı yer arandı. Kendine doğru uzanan hevesli ve terli yüzlerden başka bir şey göremedi. Nefes alması lazımdı. Ama ona doğru eğildiler. Güldüler. Bir şeyler söylediler. Birdenbire kadeh kaldırdılar. Şangırtılarındaki buzlu yansımayı görünce anladı. Bir şey kutluyorlar. Neyi? Cinin kesemediği susuzluk dudaklarını kavurduğunda hatırladı. Limon. Avcunu açtı. Yarasının üzerinde yatan limon dilimini gördü. Canını yakan işte buydu. Ekşiliği emmeye çalışırken başka yüzlere yakalanmış olmak onu korkutmuş, suçunu avcunun içine gizlemişti. Kavruluyordu. Dans edenlere baktı. Hepsi güzeldi. İşlenmiş bebekler. Uğraşılmış güzelliklerinde hırçınlık, kıvrımlanan bedenlerinde aşkın bir kendini seviş buldu. Bunu iyi bilirdi. "Sahnede devleştiğinde" –eleştirmenler böyle diyordu– "bu küçük kadının" –bunu da peşine illa ki ekliyorlardı– kendini sevmenin, hayır kendinden taşmanın o muazzam hazzını aldığında, enerjisi kendi bedenine içkin olduğunda, hayır hayır, geride kendi bedeni kalmayıncaya kadar büyük bir enerjiye dönüştüğünde, kinetik bir melodiye, nefese... Eli acıyordu. Bu yangın, toparlayamadığı ama gücünü de bastıramadığı düşüncelerini böldü. Limon dilimini gizlice yere attı. Bu yaptığını görmüşler miydi? Yanındaki adamınsa üstüne bastığını ve farkında bile olmadığını hayretle izledi. Herkes eğlenmek adlı o büyük çabayla meşguldü. Karanlık kalabalığı örtüyor, arada patlayan ışıklarsa yüzleri olduğundan da büyük, sıska bedenleri bile

kavi gösteriyordu. Kesik kesik sürüp giden bu devinim içindeyken, saklanmakla görünmek arzusu arasında gidip gelmenin kıyıcılığını yeniden hissetti. Bir ömür sürmüştü. Bu dilemma. Bunu kim demişti? Konservatuvardaki hocası mı? O yılların ne kadar geride kaldığını zihninde hocasının son hızla küçülen yüzüyle kavradığında neden bu gece kulübünde olduğunu da sonunda bulabildi. Bugün doğum günüydü. Demek etrafındaki vaveyla bundan kopuyordu.

Bir limon daha istiyor. Suyunu içine çekebilme, dişlerini kamaştırma arzusu gövdesinde geziniyor. *"O gece neler olduğunu kim bilebilir, Stiv konuşmuyor ki!"* Ağzından çıkacak tek bir kelamı duyabilmek için ona eğilmiş yüzleri yeniden gördü. *"Stiv"* diyebildi. *"Bu Stiv."* Çocukluğunun geçtiği büyük evin kalabalığından kaçıp bahçedeki limon ağaçlarının altına neden yatıyordu? *6 Milyon Dolarlık Adam*'daki mekanik adam Stiv'in ameliyatından olmak, sonra dünyayı onun gibi optik zoomla görmek ve onun sesiyle konuşmak için. O olmak için. Çocuk bedenini geride bir çocuk kalmayıncaya kadar biyonik Stiv yapabilmek uğruna didindiği o limon ağacının altı. Şimdi uzakta. Birinin şunu dediğini duydu. Yeni bir oyun mu? Film mi? Değil, diyebildi. Elindeki yaraya bastırarak kendini geri çekmeye uğraşırken bir el omzuna dokunmuştu. Döndü. Ona ismini söylüyordu. Bu isim onun. Bu kişi o. Çıkmak istiyordu. Dışarı çıkmak. Yıldızlara baksa geçer. Limon ağacının altı. Stiv. Ona hiç susmayacakmış gibi durmadan bir şeyler söyleyen adamı çıkaramamıştı ama yüzündeki hayranlığı tanıdı. İşte öteki yüzlere vuran ışığı, kendisi. Bir yıldız. Canlandırdığı her kadının içine –sahi kariyerinde bir erkek de var– kendi ruhunu kaybedecek kadar envai çeşit ruh üflediğinde, onlara nefes aldırdığında... Başı dönüyordu. Çok uzun yıllardan beri yüreği, ciğerleri, midesi, sinirleri ve omurgası elbirliğiyle hayali insanlara görünürlük kazandırırlarken, bedenini durmadan başkalaşan bir mekâna çeviren kimdi? O bütün bunlardan hangisi? Sendeleyince, yabancı onu hem dünyanın bütün güzel kadınları kucağına düşüyormuş gibi bir sevinçle hem de olağanüstü hayranlığın verdiği o tuhaf çekimserlikle tuttu. Yüzüne soğuğu alırsa geçer. Onu bıraksınlar. Bugün günlerden ne? Niye bu kadar terliyor? Yaz geldi mi? Kadehler havaya yeniden kalktı. "Doğum günün kutlu olsun süperstar." Doğru ya aylardan ocak. Ocağın üçü öyleyse. Kaç yaşına giriyor? Yaşlanıyor artık değil mi?

Bir su verseler. Ya da bir cin daha. Eli de yanıyor. Limondan oldu. Dün gece kaçarken düşmüştü ya. Çıkması lazım buradan. Bugün yaş günü. Süperstar kim? O. Kendisi. Kalabalık etrafında dönerken ve müziğin basını karaciğerinde ve dalağında hissederken *"Stiv yaşıyor olamaz, ölmüş olmalı"* diye bağırdı.

• • •

Allah ona ilk kez bir gemi şeklinde göründü. Üç günlük okul gezisiyle İstanbul'a götürülmüşler, iki otobüs çocuk, ilk olarak Sirkeci'de bir dönercinin önünde indirilmişlerdi. Dünyaya ne için geldiğini bu dönercinin tuvaletinde anladı. Adını hatırlayamadığı kızıl saçlı kızın tuvalete gitmek için onun eşliğini istediği o gün, onun arkasından yürürken duvardan duvara uzanan aynalarda kendini izlemişti. Beğenmişti. Korkak bir kız olmamak ve kimseye eşlik etmemek ve kimseden de eşlik istememek. Bu karar anındaki bilinci, bilincindeki berraklığı şimdi bile hatırlıyor. Tuvalete girdiklerinde kızın kulağına eğilip "Ben evanjelistim" demişti. Bunun ne anlama geldiğini elbette o da bilmiyordu. Televizyonda birinin ağzından duyup hemen tekrar ettiği nice tuhaf şeyden biriydi. Tekrar. Taklit. Terkip ve tezahür. Başka birisi olmak. Bu oyunu seviyordu. Hem de çok. Annesinin özellikle de konakta misafirler varken çaktırmadan etini çimdikleyerek, ağzının içinde döndüre döndüre söylediği o şey. Ney? Kendin ol. Oysa o gelenlere hoş geldiniz derken bile bir kayıt makinesine dönüşürdü. Şen dul Aysel Abla'nın öbür hanımlara nazire yaparmış gibi bluzunun üst düğmesini açarak ortalarda gezinmesinin sebebini çocukça bir sezgiyle biliyor ve o daha salonda kahkahalar atarken hemen yan odada ayna karşısına geçip onu taklide başlıyordu. İnsanların kara derili olarak da yaratıldıklarını, dedesinin, bahçelerinde limon toplayıcısıyken sonradan Almanya'ya işçi olmaya giden İrfan Efendi'ye getirttiği siyah beyaz televizyon sayesinde öğrendiği gün, mavi gözleri yuvalarından dışarı uğramıştı. Bahçeye koşup uzun uzun ellerine ve bacaklarına bakmış ve ne zaman siyaha döneceklerini beklemeye başlamıştı. Babaannesinin koynunda uyuduğu gecelerde onun beyaz sinesine sokulur ve sorardı; onları kim boyamış babaanne? Yaşlı kadın "Allah-u Teala" dediğinde o uykusunda fırça tutan kemikli büyükçe

bir elin, gökler kapısını açarak yeryüzüne indiğini ve insanları seçip seçip siyaha buladığını görürdü. İkinci kardeşi doğduğunda anne babasının konaktaki büyük gelin odalarına alınıp konmuş sedef kakmalı beşiğe girip ıngalayınca tokadı yemişti. Üvey anne zılgıtlarından yılan akranı Jülide, evsiz gibi daha sabahtan onlara gelip yatana kadar kaldığında onu sorularıyla hançerler, ağlatırdı. "Ne yaptı sana analığın? Söyle!" Jülide gözleri anlattıklarından kan çanağı halde, zorla evine götürülürken o, kendini konağın boş odalarına kapatıp Jülide olur, bir analıkla yaşamak zorunda kalmış kaderini canlandırırdı. Melodramlarla titreme alışkanlığını böyle böyle edindi. Acımasızlığı da. Sirkeci'deki dönercinin tuvaletinde kulağına "evanjelistim" diye fısıldadığı kızıl saçlı kızın suratındaki allak bullak ifade ona, ötekinde etki uyandırmanın hazzını öğretti. Yemekten sonra götürüldükleri Deniz Müzesi'nde tepelerinde asılı duran devasa gemi ise küçüklüğünü. Zavallılığını. Büyük şeylerden saklanma arzusunu. Korkuyu. Kocaman bir elin, geminin güvertesinden onlara doğru sallandığını görmüştü. İşte Allah'ın eli.

Tüm bunları yıllardan beri terapi koltuklarında anlata anlata ezberledi.

• • •

Kendini yaka paça dışarı atıp annesinin memesini bulmuş gibi denize koştuğunda nerede olduğunu anladı. Deniz yüzeyinde parlayıp sönen ışıklar, Beşiktaş'a kadar uzanan ve bitmek bilmeyen inşaatlar, Kabataş iskelesinin berisine ötesine biteviye kondurulmuş konteynerler. Sağında Galata. İşte Karaköy'deydi. İstanbul başında dönerken limonu bile unutmuş, ağzını açmış Boğaz ayazına tutuyordu. Derin derin nefes aldığında genzine dolan tuzlu, ekşi aynı zamanda tozlu İstanbul'un kokularının toplamıydı. Kendisi gibi gececilere ayaküstü pişirilen balıkların kömürlü kokusu. Boğaz'dan akıp gelen bir ayaz. Soğuk bastırır. Soğuk her şeyi bastırır. İçindeki boşlukla, dışındaki boşluk arasındaki zincirleme ve devamlı ilişkiyi üreten, sürdüren daimi bir nefesti. Yaralı elini, aheste geçen bir yük gemisine doğru kaldırdı. Geminin büyüklüğü onu uyandırmış, ürkütmüştü. Avcundaki yangını geminin ardında bıraktığı rüzgârla yıkadı. Çok geçmeden tedirgin seslerin adını çağırdıklarını duydu. Onun

görkemli varlığının kaybolması, ölmesi, yok olması ihtimalinin korkuttuğu birileri bir süredir, hep vardı. Onu Boğaz'ın kıyısında görüp yanına koştuklarında, olgunluk çağında ve soğukkanlı bir süperstar rolüne devam etmesi gerektiğini anladı. Kayıp gitmesin diye tutulmuş bir yıldızdı o. Yük gemisinin Sarayburnu'na doğru ilerleyişini izledi. Mavi gözleri hınzır parladı. Uçuşan sarı saçlarını biri, berenin altına sokuşturuyordu. Varlığına minnet duyan kimselere öylesine muhtaçtı ki bu muameleye hemen teslim oldu.

Ayılmıştı. Böylece içmeye devam etmek istediğini anladı. Meclis-i Mebusan'a çıkıp sıra sıra dizili taksilere beraberindeki kalabalıkla beraber kendini attığında bu senaryonun nerede ve nasıl devam edeceğini hiç bilmiyordu. İradesini işin içine katmadan başka hareketleri tetikleyecek öbür hareketi keşfetmek istiyordu. Kim olduğunu hâlâ çıkaramadığı adam da onlarla gelmiş, ön koltuğa oturmuştu. Taksiciye "Osmanbey" dediğini duydu. Adamın başının seyrekleşen yerini, kalan son tutamlarla kapatmaya uğraştığını arka koltuktan müstehzi izlerken, yanındaki kız ondan tarafa kaykılmış camını açmaya uğraşıyordu. Kız ona "İyisiniz değil mi, eve dönsek daha iyi olmaz mıydı" diye sorarken onun endişeli yüzünü tanıdı. Az önce kafasına bereyi geçirip sahilden onu çekip alan kız, asistanı Açelya. Her sabah evine gelip uyandıran, ılık bir banyo hazırlayıp köpükler içine yatıran. Sonra giydiren. Sarı saçlarını da tarıyor. Ve eline senaryosunu veriyor. Kahvesini önüne koymuşken bir de ezberini dinliyor. Pencereden gelen soğuk havayı ciğerine çekerken Radyo Evi'nin önünden geçtiklerini gördü. Çocukken konakta dedesinin çilingir sofrasında onun kucağına kurulup radyodaki Ege türkülerine birlikte eşlik ettiklerinde sesin böyle bir yerden gelebileceğini bilemezdi. Sonra şenlik dağıldı. Erkekler ve topraklar kaybedildi. İzmir Kız Lisesi'ne yatılı girdi. Annesine öfkesinden artık kasabaya ayda bir bile gitmiyordu. Lisenin son senesinde imtihanlara gizlice girmek için İstanbul'a geldiğinde Radyo Evi'ni ilk kez görmüştü. Şaşırmıştı. O tuhaf konservatuar yılları ve Beşiktaş'ta Hamam Sokağı'ndaki bir bodrum katında kim olmak istediğinden emin olduğu ama bunun bedelini açlıkla ödediği seneler. Kaçaklığı. Yaralı sağ avcuna diğer elini bastırdı. Zordu. Madam Ranevskaya olarak artık gerçekten nam saldığında ise Radyo Evi'nden içeri adımını, bedelin mükâfatını almanın hıncıyla, ilk kez atıyordu.

Dünyaya çıkmak için bir asistana henüz ihtiyacının olmadığı ama Radyo Evi'ne davet edildiği için, *Vişne Bahçesi*'nde gencecik haline rağmen Lubov Adreyevna Ranevskaya olduğu için, gerçekten ona dönüştüğü için adeta ayaklarının yerden kesildiği yıllardı. Esasında dedesi ve babası öldükten sonra zeytinlikleri ve narenciye bahçelerini elinde tutamayanın bizzat annesi olduğunu, sahnede ona dönüştüğünü *"Bu paraysa faizleri ödemeye bile yetmez"* derken çıkardığı acıklı dalgalanmanın aslında annesine ait olduğunu radyo yayınında söyleseydi. Amcasından borç istediği zamanlarda sesine o tuhaf tınıyı verirkenki becerikliliğini daha genç bir kızken konakta izleye izleye ezberlediğini. Anlatsaydı. *"Oh, sevgili, tatlı, güzel bahçem... Yaşamım, gençliğim, elveda! Elveda!"* O yıllarda ülkesinin Rusya'dan farksız olduğunu, toprakların parçalandığını, ağa dedeler öldükçe oğulların hisseleri kumarda kaybettiklerini, son kalanları da dul eşlerinin, yıkımdan kurtulmak için kızlarını İYİBİRAİLEYE gelin verme telaşıyla yaptıkları çeyiz harcamalarına yetiştiremeyip kâhyalarına yok pahasına sattıklarını ve buna sosyologlarca modernizm dendiğini. Söyleseydi. Kendi kendine gülerken taksicinin sesiyle irkildi. "Yav siz! Hadiii şu işe bak yav! Üftade Hanım!" Henüz cevap vermemesine rağmen taksici bastırdı. "Bizim hanım bayılıyor size. Maç olsun mühim haber olsun elleyemiyoruz televizyonu. Perşembeleri ille sizi açıyor. Gençliğinizde de ne çok filminizi izledik. Çok seviyoruz sizi! Şeref verdiniz!" O, aşina olduğu bu türden alakalara karşılık olarak sunduğu nazik cümleleri ezberinde aranırken Açelya imdadına yetişmişti yine, "Evet şimdilerde Üftade Hanım'ı oynuyor. İlginiz için çok teşekkür ediyoruz." Ön koltuktaki yabancının yerinde kıpırdandığını gördü. Gece boyunca dibinden ayrılmayan, sanki çok yakınıymış gibi kulağına eğilip durmadan bir şeyler söyleyip gülen adamın, şimdi birdenbire ortaya çıkmış hasedini hissettiğinde, onun kim olduğunu da sonunda hatırlayabildi. Yine tepesindeki açıklığı çoktan ezberlediği bir edimle örtüyordu. Evet bu o! Osmanbey'e gideceğiz, arkadaki taksilerdekiler de bizim arkadaşlarımız, takip etmelerine mâni olmayalım deyip kendini beraberindekilerin vasisi tayin eden, erkeklik oyununu oynamak için ben aklı başındayım ama bunlar sarhoş imasını gizlice veren, halbuki bir limon kabuğuna bastığının farkında bile olmayan... Evet! Bu adam o! Ta kendisi! Bu ani kavra-

yış nefesini tüketmişti. Camı sonuna kadar açtı. Yaralı elini rüzgâra tuttu. Eli gece yarısı ayazıyla yangınını kaybederken bile geride son acısını bırakıyordu. Tuttuğu nefesini bıraktı. Kırmızıdan yeşile dönen boş caddede takılan vitesle araba kalkarken, adam boğazını temizleyerek oyunculara mahsus bir ses tonuyla ekledi. "O tabii. Ben de Ömer. Üftade'nin gençliğindeki sevgilisinin yıllar sonra kasabaya dönen halini oynuyorum. Ama sevdamız devam ediyor."

• • •

Bacaklarının onun için koştuğunu, kalbinin kendisi için vurduğunu, ellerinin bir başkası değil kendisi için dokunduğunu, aldığı nefeslerin kendi ciğerlerine dolduğunu, kanının yalnız onu hayatta tutmak için döndüğünü, taklit etmeyecek, bir başkasına dönüşmeyecek bir etinin bulunduğunu ve bu etin yalnız onun ruhunu örttüğünü ve bir başınalığının şu uzamda bir yer kapladığını hayretle fark etmesi gencecik bir öğrenciyken evli bir adama âşık olmasıyla oldu. Dünya üzerinde ilk kez o, vardı. Belki ilk defa taklitsiz ama kendiyle karşılaşmanın verdiği dehşet yüzünden giderek umutsuzlaşan bir yaşam, önünde böylece açılmıştı. Aşkının, onun sapsarı uzanan saçlarına ve dirimle bakan mavi gözlerine kendi kaybolan gençliğine sarılır gibi sarılmasının nedeninde; yeknesak evi, evliliği ve çocuklarının ruhunda bıraktığı yorgunluğun, hayatın sonuna doğru yaklaştığını bilmenin tuhaf acısının yattığını o zamanlar elbette bilemezdi. Bunları şimdi, artık kendi de yaşlandığı için biliyor. Anlıyor. Birinin biriciği olmak, o yıllarda onları birbirine itenin yalnız bu olduğunu zannediyordu. Kuşkusuz adamda babasına benzer bir şeyler bulmuştu. Tepesi seyrekleşen bir baş, yorgun ama içli bakan gözler ve tecrübe denilen o tuhaf hareyle çevrilmek. Ve bir de elindeki Ece ajandası. Aynı babası. Tüm bunları severken hiç kimseyi, hiçbir duyguyu taklit etmediğinden emindi. Onun Hamam Sokağı'ndaki küçücük sığınağına inen merdivenlerdeki ağır adımlarının sesini, içeride içi titreyerek dinlerken, bir tek bekleyişi vardı. Nihayet kendi kalıbına yerleşebilmiş kendi ruhuyla sonsuz bir teslimiyet. Fakat bu aşk hikâyesi, ritmindeki uyumsuzluk sebebiyle benzerlerinde de hep olduğu gibi çok geçmeden mutsuzlukla bitmişti. Paylaşmak istemeyişin ama asla sahip olamayacağını da

bilmenin hıncı, birincil olmamanın öfkesiyle sonradan her hatırlayışında utanacağı şeyler yapmış, ortalığı fena halde birbirine katmış ve haysiyetinin yerle bir olduğu bir şekilde de terk edilmişti. Tam da oynanacak bir karakter gibi.

Acıklılık. Dokunaklılık. Yeniklik. Ve mahcubiyet. Annesini daha çocukluğunda bir rakip kabul ettiğini, babası öldükten sonra yeni rekabet ve savaş alanı istemiş olabileceğini yıllar sonra terapistinden duyduğunda göz ardı edilmiş olmayı kırılganlıkla taşımayı bile çoktan bir kenara bırakmıştı. Çünkü kendi olmanın hiçbir işe yaramayacağı tecrübesini edinmekten başka bir şey elde edememişti. Oynamak. Birbiri ardına boş balon gibi sıralanmış karakterlerin içine nefes üflemek. Onları bir çamur gibi şekillendirmek. Ses vermek. Kendi olmak zihninde âşık olmakla, âşık olmak kendi olmakla artık birleşmişti. Bu yüzden ikisini de bir kenara bıraktı. Çünkü bu acı hatıranın Shakespeare'den Freud'a kadar uzanmış ne muazzam ve ne basit bir konu olduğuna inanmaktan başka yapabileceği bir şey kalmamıştı. Hepsi bu. "Geldik Üftade Hanım" sesiyle kendine geldi. Bütün bu kederi hiç yaşamamış ve yaşasa bile hiç hatırlamamış birinin dirayetiyle taksiden inerken, kapısını tutan Ömer'in istenmeyen yakınlığında yine tiksindiren bir şeyler buldu. Elinde bir Ece ajandası olup olmadığına bakmak için hafifçe soluna döndü. Mekânın onun ünü önüne açılmış kapısında kibirle durdu. Yine bir yıldız olmuş, parlıyordu. Amansız eyvallahsız telsizli korumaların arasından ışığının tezatıyla karanlığa doğru süzülürken yaralı elini tutuyor ve yalnız şunu düşünüyordu:

Onu öldürmek istiyorum.

• • •

İçerideki dar merdivenlerden inerken kanındaki ritmi duyabiliyordu. Onlara girecekleri deliğe kadar eşlik eden en önde bir koruma hemen ardında kendisi ve arkadan gelen Açelya, Ömer ve göremediği birileri daha. Gözleri karanlığa çok geçmeden alışmıştı ama merdivenlerin bu kadar dik oluşu tedirgin ediyordu. Yer, altından çekilmesin. Tırabzana sıkı sıkı tutunurken elinin hemen yanında Açelya'nın elini hissediyor ve bu az da olsa rahatlatıyordu. Tam son basamağa geldiğinde tökezledi. Arkasındaki Ömer'in, aman dikkat

diyen sesini duyduğunda burada bulunmanın söndürdüğü öfkesi yeniden dirildi. Merdivenler bitince uzun ince koridorda aynı sırayla yürümeye başladılar. Arkasındaki fısıldaşmaları duyabiliyordu. Ömer'in çok önemli bir görevi üstlenmiş ekip liderini oynadığını görüyordu, dönüp ona bakmasa bile. Saç diplerinden başlayıp parmak uçlarına kadar gidip gelen öfkeyle yürümeye devam etti. Uzaktaki parlak yuvarlak şeyin ne olduğunu anlayamıyordu. Durduklarında, bunun zırhlı bir banka kasası kapısı olduğunu gördü. Yol bitince diğerleri de durmuştu. Fısıldaşmaların artması onu tedirgin etmeli miydi? Koruma dönüp onlara doğru bir reverans yaptı ve sonra kapının dörtlü kolunu çevirmeye başladı. Bunu yaparken epey güç harcadığı belli oluyordu. Ömer Açelya'nın önüne geçip onun kulağına bir şeyler söyledi. Ne dediğini yine anlamamıştı ama korkuyla nefretin el ele yürüdüğünü böylece yeniden hatırladı. Çeliğin derinlerinden gelen tok klik sesini duydu. Kilit yerine oturmuştu. Korkusunu gizlemeye çalışarak etrafına bakındı. Kapkara, uzun ince bir koridor ve önlerindeki tonozlu kapıdan başka hiçbir şey yoktu. Derin nefes aldı, burasının bir sahne arkası olduğuna inanmaya çalıştı. Koruma onlardan biraz geri çekilmelerini rica ederek ağır kapıyı açtı. Nereye gidiyordu? Bu hangi sahne? Kapının hemen ardında parmaklıklar görününce, çeliklerin arasından ılık bir meltem onlara kadar sızdı. Adam parmaklığı da açtı. Önlerindeki son engel de kalkmıştı. Kalıplı bedeninde eğreti duran reveransını yeniledi. İçeriyi gösterdi. Ayaklarının dibindeki hafifçe yüksek çelik kapı eşiğine baktı. Şimdi burada kim olacaktı? Elinde yazılı bir metin olmaması, taklit edeceği kimsenin bulunmaması şaşılacak şeydi. Bocalıyordu. Adımını atmak veya atmamak. Ne yapacaktı? Ezberi yoktu. Açelya'ya döndü. Kızın içeriye doğru eğilip merakla bir şeyler görmeye çalışmasını garipseyerek izledi. Peki şimdi hangi çamura kimin nefesini üfleyecek? Gözlerini kapadı. Göklerde bir yıldızın sönerek evrenin boşluğunda kaydığını, kara deliğe girerek kaybolduğunu gördü. Yeryüzü neredeydi? Ne kadar aşağı inmişlerdi? Gözlerini açıp eşiğin dibinde duran ayaklarına bir kere daha baktı. Elindeki yaraya tutundu. Bu yara onun emziği. İstikameti. Göreceklerine hevesli genç Açelya koluna girdi, ona güç verdi ve birbirine kilitlenmiş ellerini açtı. Adeta içeri çekeledi. Eşikten beraberce atladılar.

Yeşil neon ışıklarla canlandırılmış ve bilmediği bir âleme doğru iki bacak gibi açılmış iki nizami ulu palmiyenin arasından geçerlerken arkasında tok bir ses duydu. Döndü. Önce parmaklıklar, sonra da ağır çelik zırhlı kapı kapanmıştı. Dörtlü kolun arkalarından çevrilerek kilidinin yerine oturduğunu boğuk bir klik sesiyle anladığında, bedeni havası sönmüş bir balondu artık. Geri dönüş yoktu. Peki ama burada kim olacak? Zilha? O geçti. Leyla? Gençliğindeydi. Ranevskaya? O uzun yıllar önce ölmüş ve şimdi kasabanın mezarlığında üzerine kapanan otlarla uyuyan annesiydi. Üftade? O, yaşamının giderlerini karşılıyor. Ofelya? Yok artık! Burada işi ne?

Açelya başındaki bereyi aldı. Paltosunu çıkarmasına yardım etti. Kuklaya dönmüştü. Üflenmemiş bomboş bir balona. Çok geçmeden Ömer koluna girdi. Ses edemiyordu. Hiçbir şeye. İtiraz yok. Korku var. İpleri kimin elinde? Bir cin verseler. Gecenin kalanını bu çukurda birlikte kaybolarak geçirmekte olan kalabalığı, Ömer ve Açelya'nın yardımıyla yararak ilerlerken ilk önce bir kadın sesi duydu, "Siboney" diye davetkâr bağırıyordu. Bu şarkıyı iyi hatırlıyordu. Çok da susamıştı. Beline bağlanmış muz yaprağından başka üzerinde bir şey olmayan kızın tuttuğu tepsiden Açelya, bir bardak cin alıp kendisine verdiğinde, onun hem kızın çıplaklığına hayret edip hem de kızdan bolca limon dilimi istemeyi nasıl akıl edebildiğine inanamıyordu. Bu kızda yaşamı en başından bilme becerisi, ona sonsuz bir uyum gösterme kabiliyeti vardı. Bu ona daha doğarken üflenmişti. Bitirim seni! Gördüklerini sindirebilmek için buzlu bardağından büyük bir yudum aldı. Çıplak kızın önündeki muz yaprağını cennetten kovulmuş Havva'nın incir yaprağı olarak görmeye başlamıştı bile.

Bu daracık çukura bambaşka bir coğrafyanın iklimin getirilip konduğuna inanamıyordu. Masa yerine şezlonglar, palmiye ve muz ağacı biçimindeki aydınlatmalar, ya kasıklarındaki muz yapraklarıyla ya da kıçlarındaki hasır iplerle memelerini sallaya sallaya gezinen garson kızlar. Hangi yana bakıp, gördüklerinin hangi birine şaşıracağını bilemiyor gibiydi. Şezlonglara kurulmuş müşterilerin rahatlığından kaosun içine gizlenmiş bu cennete sıklıkla geldiklerini anlıyordu. Bambu barın üst kısmında nereden geldiğini anlayamadığı iyotlu bir esintiyle hafif hafif salınan saçaklar, her yana serpiştirilmiş devasa kaktüslerle yer altında değil de Pasifik kıyıla-

rında olduklarına yemin edebilirdi. En ortada duran, beyaz örtüyle yarı kaplanmış ahşap çardağın içine girdiler. Yerdeki kumların üzerine atılmış minderlerden birine oturttular onu. Gömülmüştü. Kum öbeklerinde elini gezdirdi. Ilıktı. Kumların arasındaki ayakları gözüne o kadar uyumsuz göründü ki buraya tezat kışlığından bir an önce kurtulmak, botlarını çıkarmak istedi. Açelya ona yardım etti. Çoraplarını da sıyırdı. Bordo ojeli biçimli ayakları ılık kumların içine girince rahatladı. Olanlara inanamıyordu. Birilerinin çukur kazıp, içine cenneti getirmiş olması, birilerinin bunu akıl edip üstelik yapmış olması şaşılacak şeydi. Dünya, imtiyazlıların bitmek bilmez talepleriyle görünümünü durmadan yeniliyordu. Ömer kulağına eğilip yine fısıldadı ama bu kez ne dediğini duydu. "Burası nefeshane" dedi. "Doğum günün için sana nefes armağan etmek istedim." Cevap vermeden derin bir nefes aldı yalnızca. Çünkü ne diyebileceğini bilmiyordu. Sufle yok. Kızlardan birinin memelerinin ona doğru eğildiğini görünce irkildi. Uzattığı tepsiden içinde yeşil, kırmızı, sarı katmanların olduğu bardağı alırken kadehlerin yanındaki sivri bıçakların parıltısı yüzünü yalamıştı. Bu hançerlerin niye burada olduklarına anlam verememişti ama zaten etrafta o kadar tuhaf şey vardı ki. Pipeti içine çekti, çekti. Tropik bir meyve tadı. Bayılmıştı.

Çardağın hafif hafif salınan beyaz tülü arasından gördü. İşte sahne oradaydı. O sahneleri hep görür. Ama görür görmez irkildi. Ortada yuvarlak bir hedef tahtası ve üzerine bağlanmış yarı çıplak bir kadın. Gördüğünden emin olmak için minderinde doğruldu. Bu kadın vurulacak mıydı yani? Neresinden? Kalbinden mi? Rahminden? Beyninden? Gerçekten birileri bunu yapmış mı? Bunu hayal etmiş mi? Birilerinin istediği bir seyirliği bir başkası hayata geçirmiş mi yani, bu bedeni birileri orada tepetaklak dönmesi ve atış talimi olması için ikna etmiş mi? Para. Para. Para. Ayaklandı. Tepsideki bıçaklar! Sebebini şimdi anlayabildi ve cennet böylece bitti. İçine ruh üflediği üflemediği bütün insanlar onun midesini bulandırmaya başlamıştı bile. Hayat içini kaldırıyordu. Ömer gibi birilerinin kendi paşa gönülleri için bir çukur kazıp gönüllü bir mahpusluğa razı olduklarını, ölüm oyununu tasavvur edip sahneye koyduklarını ve tüm bunları yaparken üzerlerine ağır demir kapıların kapanmasını sırf günahlarının görülmemesi için istediklerini

ve tüm bunları arzularının tatmini için talep ederek aldıklarını, gerçekten çekip aldıklarını tam da bugün devirdiği yarım asırdan sonra görmek, onu dehşete düşürmüştü. Cennet tasviri içinde bir şiddet ve zulüm oyunu. Nefeshaneymiş! Yeryüzü nerede? Biri çarkıfeleği çevirdi. Bu gördükleri sahiden oluyor muydu? Kadının kolları ve bacakları neredeyse artık ortada bir beden kalmayacak kadar yok olup birbirine karışırken, "Siboney" devam ediyordu; "Senin aşkın için ölüyorum. Senin ağzının içine bal olan tatlılığımı koydum." Ömer'e döndüğünde kadehini ona pişkince uzattığını gördü. Çardaktan yalınayak fırladı. Sahnenin önüne geçmiş birileri, dönüp duran kadını alkışlıyordu. Bu kâbus bitmeli. Alkışlar. Alkışlar ve tezahürat. Bir çamur yığını olan bedenine kendi kendine şekil vermeye, kalıbını canlandırmaya, uyandırmaya, içine bir ses eklemeye çalışıyordu. Dehşetinden sıyrılmaya çalışıyordu. Onu burada niye kimse yazmıyor? Niye kimse ona sufle vermiyor? Gitmek istiyordu. O ağır kapıyı açtırsa, dar koridordan tek başına gerisingeri yürüse, düşmekten korkmadan dik merdivenleri tırmansa, yeryüzüne erse ve sonra dış kapıdan çıksa. İşte İstanbul! Yüzüne onun soğuğunu alsa.

Açelya'ya baktı, ne ara istediğini anlamadığı portakal rengindeki içeceğini pipetle içine çekiyor, koca gözlerini açа açа etrafına bakınıyordu. Bu kötülüğü görmüyor mu? Seyretmeye ve sonra öldürmeye aç bu sesleri duymuyor mu? İlk kez gelenler ve hep burada olanlar bu yer altında nasıl nefes alıyorlar? Yaralı elini göğsüne bastırdı. Nasıl yapıyorlar? Güzel bir oğlanın onun terleyen başında palmiye yapraklarını sallamaya başladığını gördüğünde hâlâ kendi çamurunu kendisi şekillendirmeye uğraşıyordu. Kim bu insanlar? Kime, neyi, nasıl ve hangi sırayla yapacaklarından nasıl bu kadar eminler? Burada belki kimsenin geçmişi yoktu. Ama onunki her yerdeydi. Ömer'in iş bilirliğinde. Bir Ece ajandasının pek yaraşacağı yorgun ama biçimini hâlâ kaybetmemiş ellerinde. Tepesinin çıplaklığında. Asap bozucu özgüveninde. Tanımıştı. Bu oydu. Yirmi ikinci yaş gününde bir gece iki gün boyunca yerinden kıpırdamadan yanına gelmesini beklediği. Kendisinden ölümle esirgenmiş bir şefkati kollarında bulabileceğine inandığı. Paylaşamadığı. İçinde kendisini aradığı. Bu o! Bizi kimse görmemeli diyen. Ufaklık diyen. Sen benim küçük gizli nefeshanemsin diyen. Bu o! "Hayallerimin

Siboney'i şikâyet eden sesimi duymadıysa, Siboney gelmezse aşk için öleceğim." Etrafta sarı ve yeşil ışıklarla yanıp duran bu ağaçlar onun limon ağaçları. Altında başkalarının soluklarını arayıp durduğu, bedenini Stiv olmaya zorladığı ağaçlar bunlar. Annesinin bir an önce kasabaya gelmesini istediği mektubunu işte şimdi yeniden elinde tutuyor. Tam yirmi beş yıl önce yazmış. Terk edildikten sonra öleceğini sanmış ve ana kucağına girip kıvrılmak arzusuyla çağrıyı bekletmeden ve kendini ayaklandırmaya zorlayarak konağa koşmuştu. Meğer her şeyi kaybetmişler. Eşyaların toplanmasına yardım etmesi için beklendiğini anlayarak çökmüştü. Bir kucak yok. *"Dostlar gidelim artık! Hava kararıyor.* (Anya'ya-Kendisi) *Gözlerinde yaşlar var... Ne oluyor sana kızım."* Artık bir evi yok. Alkışları var. Selama dururken bir yıldız olup devleşecek. Sahnedeki bu küçük kadın, diyecekler. Ama ışığını kaybederse evrende bir Süpernova'ya dönüşecek. Ömer ona hâlâ gülüyor. Ufaklık diyor. "Hayallerimin Siboney'i, umarım benim bastonumla ilerlersin. Çünkü sen rüyasın." Bu adam o! Bu o! "Baban yaşında kızım! Utanmıyor musun!"

Kafası bir çarkıfelek gibi dönüp dururken, yanından geçen kızın elindeki tepside yatanlardan birini kaptı. Yaralı avcuyla keskinliğine baktı. Bıçağın parıltısıyla altın saçları ışıldadı. *"Alın... İşte... Gümüş yok. Alın şu altını."*

Ömer'e son kez baktı.

• • •

Göz kapaklarındaki ince kırmızı damarların ardından öğle güneşini hissedince, köpüklü sular içindeki bedeni iyice yumuşadı. Bir pelte. Gözlerini araladığında banyonun ufak penceresinden kayarak gelip onu küvetin içinde bulmuş kış güneşiyle yüz yüze geldi. Suyun dinlendiriciliği. Köpüklerin tatlılığı. Bedeni şimdi bir ipek. Salonda çalan telefon dahi buradaki tamamlanmışlığını bozsun istemiyordu. Telefona cevap veren Açelya'nın sesi banyoya kadar geldi. Duymak istemiyordu. Kalçasını kaydırdı ve tamamen suyun içine gömüldü. Uyandığından beri ince ince zonklayan başı şimdi tamamen geçmişti. Kendini hissettirmiyordu. Onu çepeçevre saran bu ılıklığın içinde nefessiz kalmak. Düşünce yok. Yalnızca bedeninin hafifliği. Bir süre bu halde bekledi. Suyun üzerinde ona

doğru eğilmiş gölgeyi görünce başını soluk soluğa dışarı çıkardı. İlk nefes. Açelya ona gülümsedi. "Yeni yaşınızın ilk sabahına günaydın." Gülümsedi. "Günaydın" dedi. Açelya süngeri alıp sırtında gezdirmeye başladı. Bu kızın ellerinin ihtimamını dünyalara değişmezdi. Arkasındaki saç tutamlarını, önüne, omuzlarına doğru kaydırırken sırtından inen damlaların tıpırtısından başka hiçbir ses yoktu. Açelya sırtını bitirince suyun içindeki sağ kolunu aldı. "Ama elim" dedi uysallıkla. "Yaram?" "Tamamen yıkayalım," dedi Açelya "yara makyajını tekrar yaparlar nasıl olsa." Avcundaki kırmızı çiziğe baktı. Etrafındaki morluklar suyla beraber parmaklarına, bileğine doğru süzülmeye başlamıştı bile. Açelya süngeri küvete bir iki kere daldırıp çıkardı. Avcunun içini temizlerken; "Zaten bugün dinleneceksiniz" dedi. Şaşırmıştı. "Ömer'den kaçarken düştüğüm sahne bugün tekrar çekilecek demişlerdi." Açelya elinin ayasındaki bütün desenleri nazikçe temizleyip, boyaları küvetteki köpüklerin içine akıtırken cevap verdi. "Sahne bugünlük iptal olmuş. Partnerinize ulaşamıyorlarmış."

Bir Nefes, İstanbul

Karadeniz'de toplanmış öfkeli nefes, kımıltılı uykusuna Garipçe'nin kuytusunda başlayan o derin ve karanlık aralığa hızla girdi. Hiçbir yere sapmadan dosdoğru gidecek, Sarayburnu'ndan tek nefeste çıkacaktı. Fakat o gece, kaderde sapma oldu. Bu koca nefese gecenin ayazı denmeden önce, iki köprünün arasında yedi parçaya ayrıldı. Yedi kolu birden içerilere, taşlara, yokuşlara çekildi. Kendi hiddeti, nefese de yetmemişti ki gördüğünü devirmek isteyerek yedi parçasını birden büyüttü. Bu yedi öfke, yedi tepenin yedisini birden bir hızla aldılar. Arnavut kaldırımlarını çıktılar. Sokak lambalarının altından geçtiler. Dükkânların zincir kepenklerini camlarıyla beraber zangırdattılar. İçeride, üstüne kâr eklenerek satılmayı bekleyen mallar ve eşyalar bile titrediler. Her biri karanlık sokaklara daldı. Köşe başlarını döndü. Saçak altlarından geçti. Ağaç dallarını söküp düşürdü. İştahlı açgözlülerin sıcak ve korunaklı çatılarına değmeden geçerken, noksan bırakılmışların zayıf iliklerine kadar girdi. Kirli pazarlıkları, kanlı kavgaları, haram sofraları tek fiskede dağıtması beklenirken o gitti çaresiz bodrum katlarını buldu. Umutsuzların yerlerini, yöresi edindi. Duvarlarını yol yol izlerin böldüğü çukurdaki bir eve sızdığında, kadının üşüyüp de kalın hırkasına iyiden iyiye sarınmasına sebep olmuştu bile. Duvarındaki çiziğe bir nem daha ekledi. İçinden geçti.

• • •

Aklıma bazen komik şeyler de geliyor, mesela anneannem şu halceğizimi görseydi derdi ki, "Duvarı nem, insanı gam." Allahtan ölmüş de görmüyor. Geçen yazdı. Anneannem olsa bıldır derdi. Uyanılmaz uykular uyuduğu için artık onu da diyemiyor. Ekinlerin kaldırılmasına yakındı, vadesi ateş başında süt kaynatırken dolmuş, son bir nefesle hıklamış düşmüş. Büyük dayım bulmuş. O gün bizim bu şehre gelip de yıkıldığımız gündü. Her kapı ümitle açılır ya biz

de öyle açtık. Açmamızla genzimize yumrunun oturması bir oldu. Ufarak antreden salona girdiğimizde koku bir sille olup yüzümüze çarpmıştı bile. Halbuki misafir değil de kalıcı olarak geldiğimiz bu seferde, gözüm dumanlanmıştı güzelliğinden. Kalabalık mı? Evet. Bir de biz mi eklendik bu hengâmeye? Evet. Ama kocamla evimizin semtine geldiğimizde yokuştan aşağı inerken içimden dedim ki, şimdiye kadar arzumuz hep burada olmaktı. Gitmekti. İşte vardık, dedim. Tamamız, dedim. Çünkü yeryüzündeki bütün öteki yaşam biçimlerini mümkün kılan, bağrında toplayan bu şehirdir. Burası olanaksızlara olanak, yersizlere yurt veren tek yerdir. Kimsesizlere kimsesizliğini bile kaybettirecek kadar büyük kalabalığın içinde bizim de kaybolduğumuzu anladığımda, bütün suretler, bütün olmaklar bir anlama kavuştu. Hepsi birden İstanbul oldu. Hepimiz artık İstanbul'duk. Burada kalacaklılar. Buraya niyetliler. Biz.

Boş evimizde, kokuyla birlikte, duvara asılmış bir boy aynası karşıladı bizi. Baktık. Oradaydık. İşte biz. Ama ikimiz de görüntümüze pek inanamamış gibiydik. Biz, hayalimizdik. Sonra salonda, yüksek pencerede, sokaktan gelip geçen ayakları gördük. Yüzleri yoktu. Gidip baktım. Göremedim. Bu şehrin bin bir sureti var da insanının yüzü yok, bunu ilk öyle gördüm. İnsan, düşüşünü yönlendiremiyor burada, önleyemiyor da. Bunları zamanla öğreneceğimi bilmiyordum. İçimde yeni gelmenin sevinci o zamanlar, hem de eve rağmen. Kalacağım dedim.

O ilk günler böyle soğuk değildi; kavuran bir yaz günü. İnsan sıcağı sever de şu hanemizdeki koyu hararet. Yandık. Sokakta boylu boyunca uzanan bütün apartmanların betonuna, tepesindeki kiremidine bile dolmuş yanmayla kaldık. Nasıl erime ki bu, koca şehrin her zerresinde tütüyor. Hepsini tenimizde, genzimizde duyduk. Arka odaya yürüdüm, kocam peşimden geldi. Uyuyup da uyanacağımız, birbirimize dolup, yarına varacağımız odamıza girdiğimde kör bir pencere gördüm, altında yeşil izler yol yol uzanıyor. Dedim bu açmalar, bu hareler topraktan sürmez mi? Bir betonda canlanışını ilk kez gördüm de şaşırdım o gün, yeniyim ya işte hayret etmişim. Sonra sonra genzimin şaşkınlığını da, yumrusunu da unuttum. Unuttum. Çünkü içinde yaşayanlar, evinin kokusunu alamazlar. Şanslıya süt, şansıza nem kokar ama bilmezler. Ben de artık almıyorum. İnsan kendi etinin kokusunu bilir mi hiç? Kocam

hâlâ diyor ki, tuvaletten de bir koku tepiyor. Bana hiç gelmiyor. Hepsine alıştım.

O gün, kör penceremizin önüne, yere çöktük oturduk ve dedik, ne yapacağız şimdi, şimdi biz ne yapacağız? Bizi kandırmışlar. Bizi kandırıp meğer daha gelmeden çukura gömmüşler. Yeni hayatımızın umudu diye küçük şehrimizde yüklediğimiz o kamyonun ki hepsi benim çeyizim, hepsi bir yılcık yeni başlangıcımız, taksitiyle öldüklerimiz, hepsinin şimdi buraya şu bodruma varacağını anlamanın gönül yarasıyla, Edirnekapı'dan geçip de gelmesini, şu yokuştaki çukurumuzu bulmasını çaresiz bekledik. Önümüz muğlak bir yarın. Derken telefon acı acı inledi. Açtım, dayım. Dedi ki anneannen sizlere ömür. Kederin büyüğünü esas o zaman aldık.

Yerleştiremediğimiz evimizden çıktık. Geldiğimiz yollardan ters yüzüne geri döndük, Marmara'nın yayım yasım ayçiçeğine durmuş tarlalarından geçtik. Başımı yasladığım otobüs camından, kayıp giden sarılı yeşilli başlara bakarken düşündüm. Ve bir daha düşündüm. İnsanın düzenini yerle yeksan edip de, içine gireni ya batıran ya çıkaran şu İstanbul'dan medet umup da gelmesi niye? Düşündüm, niye? Nefes için. Sonra kocama dedim ki ben, bizi kandırıveren şu namussuz emlakçının bize bıraktığı bu yanılgıyı, bu inanmayı da gül demetine çeviririm. Madem geldiğimiz yerlerde tutunamamış, sıkışmış, soluk alamamış da bilinmeze çıkmışız, yarınların hayali olan şu çukuru bile çiçeğe döndürürüz biz. Kocam umutsuz gözlerini bana çevirdi. Bir şey desin diye bekledim. Demedi.

Çok geçmeden kendim çiçek açtım. İşte bu karnımdaki, çukurda açan gül goncasıdır.

Şimdi canım bu şehrin bizim gibilere bu mevsimde veremeyeceği ama bizden olmayanlara her daim vereceği şeyi çekiyor; çilek.

• • •

Bekliyorum. Bu karanlık ve sıcak duvarlar arasında tomurcuklanalı beri, ılık sular içinde büyüyor, şişerek oturuyorum. Sırtımda annemle babamın ne umutlarının yükü ne yaşamlarının çaresizliği ne de yarınlarının yükümlülüğü var. Ben kendimden menkul, kendi masumiyetimle, kendi mümkünümü yaratarak, kendimden

olma harelerle büyüyenim. Bekleyenim. Önceleri yerim deryaydı. Taklalar atardım kesemin içinde sonra annemin sevinçli sesini duyardım. "Bak!" Sonra başımın üzerinde gezinen elleri ikisinin. Ama artık yerim dar. Balonumun içinde kıpırdayacak bir yerim kalmadı, dizlerim karnımda, kolların göğsümde, başım sıkışık. Karanlık bir dehlizden başımı sokup geçeceğim, bir büyük nefesle çıkacağım o dünyayı şimdilik sadece duyuyorum. Kulaklarımı dayadığımda annemin duvarına, duyduklarım hep aynı; yastığa konmuş iki başın fısıltılı konuşmaları. Hep yarınlardan, olanaklardan, günden güne büyüyen sevinçli bir endişeden bahsediyorlar. Yani benden. Onlar uyuyunca bu sefer martıların bağrışmaları başlıyor, yüksele alçala, bağıra çağıra geçip gidiyorlar üstümüzden. Bir de vapur düdükleri var. İlk duyduğumda korkuya benzer bir duygu yerleşecek oldu içime, sonra hemen geçti, yerini sevince bıraktı. Ve bir de, gerçekten duyacağım, gerçekten göreceğim o günlerin heyecanı. Yaşayacağım. O gün yakın. İçinden koca nehrin geçtiği güzeller güzeli bu nehirşehire ben de gözlerimi açacağım. Vapurlarına bineceğim. Onda nefes alacağım.

Bir gün annemle simidi paylaştık. İşte nerede olduğumuzu o zaman anladım. Başımı duvarına dayadım, istedim ki göreyim. Vapur neye benzer, martı kimdir, o derin sularda dalga var mıdır? Göremedim. Yalnız babamın sesini duydum. Anneme "Bak," diyordu, "işte Yeşilçam filmlerinde hani merdivenlerinde durup da koca şehre doğru şöyle haykırıp, seni yeneceğim İstanbul dedikleri yer; Haydarpaşa."

• • •

Uğraştık. Didindik. Uzaklarda yetiştik. Kasabamız bir ufak saksıydı, biz yanlış yerde açmış çiçektik. Bize uzak ufuktun ama sana gelirsek kendimize varırız dedik. Şahlanırız. Büyürüz. Açarız sandık. Çocukluğumun hayali, filmlerinin tepeleri, boğazı, sokaklarıydın. İçinde bir ben yok. Yedi düvel, dört tekmil, yetmiş iki millet hepsi, nefes uğruna sana sığınmış, senden medet umup gelmiş. Bize yer mi yok dedik. Taşı diyorlar altın. Somda gözüm yoktu, kuru ekmeğine talimdik. Nefes istedik. Bir soluk ver. Yer aç istedik. Güneşler büyüsün üstümüzde diye açılmaya, gerinmeye, uzanmaya nasıl

hazırdık. Vardık. Tamdık. Merdivenlerini teker teker çıkacak ve sapa yokuşlarını tırmanacak o genç bacaklarımda kas, deli fişek gönlümde aşk, gözü kara gövdemin her zerresinde inanç kımıldıyordu. Tomurcuklanacaktık.

Sen yalnız kendine meyyal, biricikliğine meftun, başına buyruktun. Bize kördün.

Yalanmış, ziyanmış geldiğimiz yerler; bekledik istedik, yırtmak için çırpındık, sonunda baktık uykularımız boşu boşuna paramparça. Tırmaladık, uğraştık, oldu, olacak, kurtulduk derken, yolun sonunu bir bodrumda bulduk, çıkarız derken olmadı, tıkandık, beter sabahlara uyanmaktan kendimizi alamadık. Sana kandık. Bir yol ağzında çatallar, bir çukurda ümitler, duvarında yeşiller, işte o biziz. İçindeyiz be dünya güzeli. Sendeyiz.

Bizi gör.

Çocuğum sende doğacak. Onu al, onu yaşat. Onu büyüt. Benden esirgediklerinle onun karnını doyur.

Şimdi bir çilek peşindeyim. Karımın canı çekti. O iki canlı ya, hangi canı çekti ben de bilmiyorum. Mevsim kış, toprak donuk, yeşiller, kırmızılar baharı bekler ama bir rahimde açmış can, mevsim dinler mi? O gelmeye, o istemeye, o yemeye teşne. Çileği bulacağız. Mecbur.

Kapına dayanmış, döktürdüğün yaşı sitemsiz silmiş, düştüğü yerden utanmamış, yeniden ayaklanmış, hayallerini senin içine saklamış, yanmış insanlardık.

Bil ki, bize borçlusun. Borçlusun.

Ödeyecek misin İstanbul?

Aç kapıyı. Aç! Aç!

• • •

Tabaklarda artanları döküp, tabağı çanağı suyun altına tutarken, akıp gidenlere dalmak beni bir süredir olanların ve başıma gelenlerin karanlığından koruyor. Düşünmüyorum. Olacak ve geçecek. Hayat bu olmalı. Üzülmek ne zaman gelir? Yaşayışımız hakkında düşündüğümüzde. Boğaz'ın kenarındaki şu restoranın güzel ve aydınlık tarafından bana, benim yerime, arka tarafa yani mutfağa kadar kirli tabakların üzerinde gelen o açgözlülüğün bıraktığı tiksinti

hakkında düşünmezsem, bütün bunlar bulantı olmaktan çıkacak. Çıkacak. Şu koca bulaşık makinesine kirini akıtıp dizdiğim tabaklar, kâseler, bıçaklar, çatallar ve kaşıklar yani bir şeylerin simgesi olan ve bana yerimi ve yediğim tüm silleleri hatırlatan, bütün bu eşyaya, kire ve temizliğe, yasalara, değerlere, hayatın ve bu şehrin ritmine duyduğum şaşkınlık ve tiksinti yerini bir küçümsemeye bırakacak. Onlardan bana değil, restoranın önünden arkasına değil, tam aksi yönüne doğru kabaracak bir küçümsemeye, müstehzi bir gülüşe dönüşecek her şey. Benden onlara doğru. Bir isyan. Bir alay. Aynı çizgide olmadığımızın hiç olmayacağımızın yankısı. Bir öfke. Hepsi bu suyun altında kayarak, lavabonun giderinden şehrin tam tekmil çukurlarına dolacak. Ön taraftaki bütün omurgasız gülüşmeleri, dünyayla uyum içindeki ve hem ete hem kadına düşkün bütün arsızların sandalyelerindeki rahatlığı aşacak, bana gelecek ve ben hepsini gidere göndereceğim. Yapılmış anlaşmalar, tutulmayacak sözler, bu gece bir yatak odasında son bulacak alışverişler, bir yemek masasına dizilmiş tonla et, peynir ve şarap eşliğinde prensipte anlaşılmış işler ve verilmiş ihaleler hepsini, hepsini, hepsini bu lavabodan dökeceğim. Borulardan kayacak ve ıslak farelerin dört döndüğü yer altından akıp gidecek. Herkes bu şehrin üstünü biliyor. Taş binalarını ve tepelerini. Kaldırımlarını ve ağaçlarını. Saraylarını ve gemilerini. Ama ben altını görüyorum. Ağaçların ıslak köklerini. Fareleri. Lağımları. Bunca insandan çıkma günahı ve pisliği. Akan kirli suları. Burada yediklerini sindirdiklerinde sabaha çıkardıklarını ve tüm bu irin, kan ve dışkıyı içine alan yer altını. Şehrin altına sakladıklarını. Ben biliyorum. Bana yalnız bir bulaşıkçı diyemezsiniz. Ben geceleri ışıklar içinde yanan, kaynayan ve karanlık ve derin, yaz kış buz gibi bir suyun ikiye böldüğü bu güzeller güzeli ama karman çorman şehrin anaforuyum.

Düşünmüyorum. Olanları düşünmüyorum. Hayatın yaşanırken bile ne kadar büyük bir kısmının unutulduğunu kendime işte böylece gösteriyorum. Bir özelliği olmayan silleler, yenilgiler, tokatlar ve varoluşun tüm mucizesi ve kahrediciliği, doğmakla elde edilmesi beklenen tüm hakların yokluğu bile hepsi üzerinde düşünülmeden ama bir öfkeye dönüşerek içime yerleşiyorlar. Adaletsizlik beni kahrediyor. Sudan yer yer çatlayan avcumun içinde, bu tabakların değil de, bir kadının elinin olmasını ben de düşlerdim. Birlikte

tepelerden, yokuşlardan inip Boğaz'a varıyoruz. Gider kokusunun midemi bulandırması yüzünden buradan çıktıktan sonra bile saatler sürecek bir öğürtünün yerine, sıcak bir çorbanın ümüğümden geçmesini ben de isterdim. Birlikte oturur, çorbayı içer, yan yana ısınırdık. Ama hayat yalnızca özlemlerin bir yansımasıdır. Hepsi bu. Hepsi bu.

Beni giderine çeken suyun içinden birdenbire çıktım. Güm güm bir öfke! Bu da kim? Arkamı döndüğümde personel kapısını yumruklayıp duran, bağıran gençten bir adam gördüm. Aç kapıyı deyip duruyor, derdi neyse akşam akşam. Kıracak camı hiç yoktan. Bize çıkacak bunun da faturası. Burada mı çalışıyor? Hiç görmedim. Yeni mi aldılar yoksa? Ama niye böyle damarına basılmış gibi vurup dursun. Tam gidip açacaktım ki, salondan yine tonla tabağı getirip yığdılar önüme. Mutfaktaki hengâmenin ortasında, vakitsiz ve davetsiz duran bu adamı şimdi ne yapacağız peki? Aramıza mı alacağız? Onu tanıdım. Bu adamla kendim arasında benzer öfkeler buldum. Onu bildim. Böylelerini iyi bilirim.

Yine canhıraş bağırıp güm güm vurunca, şef dedi ki, "Bakın şuna! Sepetleyin!" Ellerimi önlüğüme kuruladım, kapıya gittim. Dışarıdaki amansız fırtınanın ortasında kara kaşlarını çatmış, içeriye öfkeyle ve üşüdüğünü bile duymadan bakan o adamı gördüğümde, anladım ki derdi büyük. Bu şehrin derdi büyükleri beni hep korkutur. Bizim gibiler beni korkutur. Kilidi çevirip açtım. Öndekilerin yoluna kırmızı halılar serilmiş geniş kapısına değil de ancak bizimkilerin tarafına diklenebildiğine göre, o bizden biri, iyice anladım. Öfke ve haset, esirgenmişlik ve nefret, açlık ve isyan onun da hem adı hem sureti olmuş, nerede görsem bilirim. "Ne istiyorsun?" dedim, "Çilek" dedi. Şaşırdım. Genelde et için, ekmek için, artmış birkaç kap yemek için durulur yüzlere örtülü kapıların önünde. Çileği beklemiyordum. Hiçbirimiz beklemiyorduk. Şef onu deli sandı. Benim öylece durduğumu görünce güvenliği çağırmaya davrandı. Adam yine bağırdı. "Birkaç çilek" dedi. "Verin" dedi. "Karım" dedi. Can havliyle içeri girince cam kapı fırtınadan dan diye kapandı. Hepimiz içeride kaldık. Şef ve beraberindekiler korktular. Kimileri böyledir. Yer üstünün düzenini sarsacak birini, kendilerinden bile olsa, en çok onlar tehdit görürler. Önce öndekileri korurlar. Başkalarının rahatı bozulmasın diye en çok onlar uğraşırlar.

Güvenlik gelince, çilek diye tepinen adamın gözleri bir fareninkine dönüşmüştü bile. Gözlerine eğilip baktım. Onu dövüp dışarı atacaklar. Gözlerine ömrü billah çıkmayacak bir öfkeyi mıhlayacaklar. Karısına ne olduğunu sordum. "Hamile" dedi. Yüreklerimizi dağlayarak geçen bir üzüntü, mutfakta dolaştı. Güvenlik durdu. Şef durdu. Bir tek, babalığının kavgasını veren adamın soluğu kaldı. Ve salondan bize kadar gelen neşeli gülüşmelerin, hayhuylu konuşmaların ve bir de Kuruçeşme'den gelip Rumelihisarı'na varana kadar hızını alamadan kayarak giden arabaların fırtınayı bile yaran uğultusu. Yer altında dolanıp duran farelerin tıpırtısını da işte en çok o zaman duydum. Ve koca şehrin altını dolaşıp Boğaz'ın derin sularına karışan bir kirin ıslak kımıltısını.

O sessizlikte buzdolabına doğru gittim. Kapağını açtım. Yüzüme bize ait olmayan ama hakkımız olan bir refahın serinliği vurdu. Ona evi hangi çukurduysa oraya götüreceği bir nefes vermek istedim.

• • •

Sokak lambaları bir bir sönerken fırtınanın geride bıraktıklarını gösterecek bir güneş, gecenin üzerine hiçbir şey olmamış gibi doğdu. Gece dövülmekten yorulmuş ağaçlar yerdeki kırık dallarına baktılar; gövdelerine yeniden su çektiler, bir filize hazırlandılar. Çukurdaki haneler bu güneşten, kimi evlere aydınlığın birdenbire yayılıvermesi kadar bir bonkörlükle sebeplenemeseler de, milyonlarca hane, yani artık sayısı tutulamaz olmuş nice yürek sabah oldu diye bir ferahlamayla doldu yine de. Fırtına dinmişti. Evine vakitsiz istenmiş çilek götürmek için diklenenler de ekmek taşımak için nice kiri, yalaşığı bulaşığı yıkayanlar da yerlerine vardılar. Bitmeyen eğlencelerle sabahı getirenler, yolda işlerine güçlerine gidenlerle rastlaştılar. Sıcak yataklarında kadınlar yeni canlara gebe kaldılar. Çeşme-i Kebir numara altının önündeki söğüt ağacı bir kadını arandı. Uyuması kırk birinci gününe ermişlerin burnu düştü. Toprakta ilk gecesine yatanlar yeni yerine alıştı. Yaslı yüreklerin içinde kırk mum yandı. Kırkıncı güne erenlerin sonuncu mumu hiç sönmeyecekti. Bazı canlar sabaha karşı teslim edildi. Bazılarının vadesi güneşle başlayacaktı. Kediler ve köpekler gece saklandıkları kuytulardan çıktılar. Kepenkler açıldı. Bereket istendi. Yer altındaki

irinler, çöpler, kaynayarak açık denizlere döküldüler. Gün doğarken Garipçe'den giren birkaç gemi Sarayburnu'ndan çıkıp uzak ufuklara varabilmek için şehrin ortasından geçtiler. Türlü savaklar, kiremitleri fırtınada oynamış çatılar güneşin kızıllığıyla doldular. Bacalar tüttü. Şile'deki balıkçılar takalarına atlayıp gittiler. Sapa yolları Çatalca'ya bağlanan köylerde ineklerin memelerine sütler doldu. Fener'in önündeki Trabzon Ekmek Fırını'nın karşısına her sabah gelen tekerlekli arabaya, pancarlar ve karalahanalar dizildi. Ihlamurlar Haziran'a hazırlanmak için toprağa daha sıkı tutundu. Köyiçi'ni, vapur iskelelerinin önlerini, Altıyol'un dört köşesini simitçiler tuttu. Galata'dan Karaköy'e oradan Eminönü'ne uzanan bir kaynama, durmayan bir gidiş geliş çağıldayarak kabardı. Vapur düdüklerine martı çığlıkları, bu çığlıklara araba kornaları karıştı. Olanaksızlara olanak, kaçaklara yer, biçimsiz görülenlere suret ve saklananlara nefes verip herkesi kendi içine alan şu İstanbul. Uyandı. Her bir insanı koca hengâmenin ortasında bırakarak, kimine pamuklara yatırır gibi, kimine sille tokat döver gibi davranan bu güzeller güzeli şehrin üzerinden iyice çekildi karanlık.

Geceki fırtına boyunca taze analarını sancılarla kıvrandıran bütün yeni canlar, kanlı yollardan geçerek sabaha geldiler. Kordonları kesildi İstanbul'un yedi tepesine bağlandı. Ağlamaları semaya serildi.

Hep nasıl olduysa.

2019-2022
İstanbul

Kökler ve çatlamamış filizler, larvalar ve yumurtalar, termitler, yattığın toprağın altında canlanmaya, seni kemirdikçe palazlanmaya teşne şu kara kalabalık etrafını sarmış, kımıldanıyor. Ellerine bakıyorlar. Belinden geçiyorlar. Tümseklerine çıkıp, çukurlarına dolacaklar. Gözlerini alacaklar. Etini alacaklar. Bu etle bir yavru yılanı büyüteceksin. Ona nefes olacaksın. Bir hayvana dönüşeceksin. Bir yılan olacaksın. Sonunda, bir hayvan bedeninde yeniden... Nefes alacaksın.

B. Nihan Eren, nefes almayı bambaşka açılardan ele alıyor *Nefeshane*'de. Yazarın iyice olgunlaşan, lezzetini derinleştiren ama yeni arayışlardan da vazgeçmeyen bir dille kaleme aldığı sekiz öykü yer alıyor kitapta. Kahramanların kendi ağızlarından dökülüyor öyküleri; bir mezarın içinden, nemli bodrum katından, hastane odasından, lüks gece kulübünden, Boğaz'ı gören tepeden, sıradan bir apartman dairesinden. Öykülerin hepsi İstanbul'da geçiyor, hepsinde aynı rüzgâr esiyor, aynı çatlak yürüyor, "hep nasıl olduysa" öyle devam ediyor hayat, bir nefese muhtaç insanı acıtarak, bölerek, bütünleyerek.

Kapak resmi: Desen Halıçınarlı,
"Heterotopia", 90 x 140 cm, tuval üzeri yağlıboya, 2020.

Ekranı Kapat,
Kitabı Aç!
https://ailesaati.kocsistem.com.tr

ISBN 978-975-08-5538-2
9 789750 855382